

ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

นางสาวกัณทิมา กัลยาวิฑูรย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาแบบบูรณาการ โรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

EFFECTS OF ORGANIZING LIFE SKILL ACTIVITIES BASED ON
EXPERIENTIAL LEARNING THEORY TO ENHANCE DECISION MAKING
AND PROBLEM SOLVING OF MIGRANT CHILDREN

Miss Kantima Kanlayawuttipong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Non-Formal Education

Department of Lifelong Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โดย

นางสาวกัญทิมา กัลยาวิวัฒน์

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบ โรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สารีพันธ์ุ สุภวรรณ)

กันทิมา กัลยาวัฒนพงศ์ : ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว. (EFFECTS OF ORGANIZING LIFE SKILL ACTIVITIES BASED ON EXPERIENTIAL LEARNING THEORY TO ENHANCE DECISION MAKING AND PROBLEM SOLVING OF MIGRANT CHILDREN) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.อาชัญญา รัตนอุบล, 282 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว 2) เพื่อวิเคราะห์ผลการกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิริรักษ์ไทย จำนวน 5 คน 2) เด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิริรักษ์ไทย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 6 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ 2) แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าว 3) แผนกิจกรรม 4) แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา 5) แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว มีขั้นตอนดังนี้ (1) การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ (2) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (3) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (4) การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และ (5) การนำไปประยุกต์ใช้

2) ผลการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว พบว่าในด้านความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 ด้านทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30) และด้านเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.12)

ภาควิชา..... การศึกษาลดตลอดชีวิต..... ลายมือชื่อนิติศ.....
 สาขาวิชา การศึกษานอกระบบ โรงเรียน..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา..... 2555.....

##5383481527 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORD : LIFE SKILLS / EXPERIENTIAL LEARNING / DECISION MAKING AND PROBLEM SOLVING / MIGRANT CHILDREN

KANTIMA KANLAYAWUTTIPONG : EFFECTS OF ORGANIZING LIFE SKILL ACTIVITIES BASED ON EXPERIENTIAL LEARNING THEORY TO ENHANCE DECISION MAKING AND PROBLEM SOLVING OF MIGRANT CHILDREN.
 ADVISOR : ASSOC.PROF.ARCHANYA RATANA-UBOL, Ph.D., 282 pp.

The purposes of this experimental research were to: 1) develop life skill activities based on experiential learning theory to enhance decision making and problem solving of migrant children, and 2) analyze their effectiveness. The research samples consisted of: 1) five staff members at the Raks Thai Foundation learning center in Samut Sakorn, and 2) thirty migrant children at the learning center. There were six instruments used in the research: 1) a questionnaire regarding the need of the staff, 2) a questionnaire regarding the need of the migrant children, 3) life skill activities plans designed according to experiential learning theory, 4) a questionnaire regarding the knowledge, skills and attitudes pertaining to decision making and problem solving of the migrant children, 5) a questionnaire regarding the problems, suggestions and factors affecting the life skill activities, and 6) a questionnaire regarding the satisfaction of these life skill activities. The data were analyzed by using percentage (%), mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.).

The results showed that:

1) the life skill activities plans included five steps: (1) creating or stimulating experiences, (2) sharing experiences, (3) learning new experiences, (4) summarizing and generalizing, and (5) applying the knowledge.

2) The results of the organizing life skill activities based on experiential learning theory to enhance decision making and problem solving of migrant children found that the migrant children had scored more than 80 percent in knowledge, skill was a high level (\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.30), and attitude was the highest level (\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.12)

Department Lifelong Education Student's Signature.....

Field of Study Non-formal Education Advisor's Signature.....

Academic Year 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ก็ด้วยความเมตตาและกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาช่วยเหลือชี้แนะแนวทางต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมไปถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ประธาน กรรมการสอบ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สารีพันธ์ุ์ สุภวรรณ กรรมการสอบภายนอก มหาวิทยาลัย ที่ให้ข้อเสนอแนะในความผิดพลาดหรือบกพร่อง จนสำเร็จลุล่วงเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับ สมบูรณ์ได้ในครั้งนี้ รวมไปถึงคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์และ สังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรรัตน์ ปทุมเจริญ วัฒนา และ คุณสมพงศ์ สระแก้ว ผู้อำนวยการมูลนิธิส่งเสริมเครือข่ายคุณภาพชีวิตแรงงาน ที่ทุกท่าน ได้กรุณาให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กต่างด้าว อีกทั้งยัง กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการสอบถามความต้องการ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร อาจารย์ ดร.สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และ คุณปณิดา ทวีเหลือ เจ้าหน้าที่ภาคสนามของมูลนิธิรักษ์ไทย ที่ทุกท่าน ได้ กรุณาให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้จัดกิจกรรม ให้แก่เด็กต่างด้าว อีกทั้งยังกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย คือ แผนกิจกรรม และ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ขอขอบพระคุณ โรงเรียนวัดศรีสุทธารามที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอขอบพระคุณ มูลนิธิรักษ์ไทยที่ให้ความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการ ให้ผู้วิจัยเข้าไปจัดกิจกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จและดำเนิน ต่อไปไม่ได้หากไม่ได้รับความกรุณาจากสองหน่วยงานนี้

ขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณลิขิตธิ์ พุฒเจียว ที่คอยให้ความ ช่วยเหลือในการหาข้อมูล และชี้แนะวิธีการต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จไปไม่ได้หากไม่มีกำลังใจจากบิดา มารดา ท่านทั้งสองเป็นความหวังและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสามารถก้าวมาถึงการศึกษาระดับปริญญา มหาบัณฑิตในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	15
ตอนที่ 2 การศึกษาตามอัธยาศัย.....	26
ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์.....	32
ตอนที่ 4 ทักษะชีวิต.....	49
ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา.....	60
ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว.....	66
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	77
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	88
ขั้นตอนที่ 1.....	88
1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	88
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89

	หน้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
ขั้นตอนที่ 2.....	106
1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	106
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม.....	117
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	121
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	121
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	125
ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไป.....	125
ตอนที่ 1.2 ผลของการศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	128
ตอนที่ 1.3 แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	136
ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	138
ตอนที่ 2.1 ผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์.....	138
ตอนที่ 2.2 สรุปพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา.....	140
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลของการกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	141
ตอนที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไป.....	141

ตอนที่ 2.2 ผลของการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและ แก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	144
ตอนที่ 2.3 ผลของการศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อ การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อ เสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	156
ตอนที่ 2.4 ผลของการศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	160
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	161
สรุปผลการวิจัย.....	164
ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของ เด็กต่างด้าว.....	165
ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ของเด็กต่างด้าว.....	166
ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์ผลของกรกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎี การเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญห ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	169
อภิปรายผล.....	173
ตอนที่ 1 อภิปรายผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎี การเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญห ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	173
ตอนที่ 2 อภิปรายผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ของเด็กต่างด้าว.....	174
ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิเคราะห์ผลของกรกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	175

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	178
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำกิจกรรมไปใช้	178
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	179
รายการอ้างอิง	180
ภาคผนวก	191
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ	192
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ วัตถุประสงค์	184
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นจากผลการทดลองนำไปใช้	206
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	210
ภาคผนวก จ รูปภาพประกอบ	279
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	282

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางการสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์.....	82
2 ตารางการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	95
3 จำนวนและร้อยละของเพศเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	125
4 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	125
5 จำนวนและร้อยละตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	126
6 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	126
7 จำนวนและร้อยละของเพศเด็กต่างด้าว (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	127
8 จำนวนและร้อยละของอายุเด็กต่างด้าว (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	127
9 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย (ของผลการวิจัยตอนที่ 1).....	127
10 จำนวนและร้อยละของการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ.....	128
11 จำนวนและร้อยละของวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น.....	129
12 จำนวนและร้อยละของวิธีการเลือกใช้ยา.....	129
13 จำนวนและร้อยละของการออกกำลังกาย.....	130
14 จำนวนและร้อยละของวิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย.....	131
15 จำนวนและร้อยละของหลักการดูแลบ้าน.....	131
16 จำนวนและร้อยละของวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย.....	132
17 จำนวนและร้อยละของวิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และมีประโยชน์.....	132
18 จำนวนและร้อยละของวิธีการการเก็บรักษาอาหาร.....	133
19 จำนวนและร้อยละของโรคที่เกิดจากทุพโภชนาการ.....	133
20 จำนวนและร้อยละของวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต.....	135
21 จำนวนและร้อยละของเพศเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	141
22 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	142
23 จำนวนและร้อยละตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	142
24 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	142
25 จำนวนและร้อยละของเพศเด็กต่างด้าว (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	143

ตารางที่	หน้า
26 จำนวนและร้อยละของอายุเด็กต่างด้าว (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	143
27 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย (ของผลการวิจัยตอนที่ 2).....	144
28 เกรดและร้อยละของคะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ของเด็กต่างด้าว.....	146
29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทักษะในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	148
30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	152
31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการจัดกิจกรรม.....	156
32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพึงพอใจต่อกิจกรรม.....	160
33 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ แบบสอบถามความต้องการความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะ ชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	195
34 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ แบบสอบถามความต้องการความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะ ชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว.....	198
35 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบวัด ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว.....	201
36 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ แบบสอบถามปัญหา.....	203
37 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว.....	204

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Dewey (1983).....	35
ภาพที่ 2 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Juch (1983).....	35
ภาพที่ 3 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones (1983).....	36
ภาพที่ 4 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984).....	37
ภาพที่ 5 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Tittly (1994).....	39
ภาพที่ 6 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Goh (1998).....	40
ภาพที่ 7 องค์ประกอบทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต (2541).....	54
ภาพที่ 8 ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2541).....	65
ภาพที่ 9 แผนภูมิสังเคราะห์การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา.....	85
ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"แรงงานข้ามชาติ" หรือที่เรียกตามภาษาราชการว่า "แรงงานต่างด้าว" ถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งอันเกิดจากภาวะทุนนิยมโลกาภิวัตน์ แรงงานต่างด้าวเกิดขึ้นในแทบทุกภูมิภาคของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่ทั้งการสื่อสารและการคมนาคมมิได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเดินทางของมนุษย์ดังเช่นในอดีต ผนวกรวมกับปัจจัยทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่เป็นเหตุผลให้แรงงานต่างด้าวส่วนมากเคลื่อนย้ายไปทำงานหรือหางานในประเทศที่เจริญกว่า (International Organization for Migration, 2008 : online)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสูง เมื่อเปรียบเทียบกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน จึงก่อให้เกิดภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมภายในประเทศเกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ดึงดูดให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านที่ด้อยกว่าทางเศรษฐกิจได้รวมตัวกันเพื่อเดินทางเข้ามาประกอบอาชีพยังประเทศไทยเป็นจำนวนมากและมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลไทยได้เริ่มมีนโยบายอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 อนุญาตให้จ้างผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่ระหว่างรอการส่งกลับ แต่กลับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ประเทศไทยเริ่มให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจากพม่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-พม่า หลังจากนั้นก็เปิดให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นเป็นสามสัญชาติ คือ พม่า ลาว และกัมพูชาในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ที่ขาดแคลนแรงงาน (คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติและผู้พลัดถิ่น สภานายความ, 2555 : ออนไลน์)

พระราชบัญญัติการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 นิยามคำว่า “คนต่างด้าว” หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กฤตยา อาชวนิจกุล กล่าวว่า “คนต่างด้าว” เป็นภาษาที่ใช้ในกฎหมายไทย และใช้ในเอกสารทางราชการทั้งหมด หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทย หรือบุคคลที่กำเนิด/อาศัยอยู่ในประเทศไทยมานานแล้วแต่ไม่มีสัญชาติไทย กลุ่มคนเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นคนต่างด้าวทั้งหมด แต่ในมิติทางวิชาการ ทางประชากรศาสตร์ จะใช้คำว่าคนต่างชาติแทนคำว่าคนต่างด้าว หมายถึง บุคคลที่ย้ายถิ่นฐานหรือ

เดินทางจากประเทศอื่นเข้ามาในประเทศไทยทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายทั้งหมด (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2552) สอดคล้องกับที่กิติวรณา รัตนมณี (2552) นิยามคำว่า “คนต่างด้าว” ในกฎหมายไทยว่าด้วยทะเบียนราษฎร กล่าวว่า ในลักษณะเดียวกันกับนานาอารยประเทศ คำว่า “คนต่างด้าว” หมายถึง คนที่ไม่มีสัญชาติของรัฐเจ้าของดินแดน” ซึ่งคำนี้อาจหมายถึงทั้งคนที่มีสัญชาติของรัฐต่างประเทศ และคนที่ไร้รัฐเจ้าของสัญชาติ

ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย มีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้สัญชาติไทย เพราะเป็นผู้หลบหนีจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา ฯลฯ เข้ามาอย่างไม่เป็นทางการหรือผิดกฎหมาย ซึ่งคนเหล่านี้ได้นำลูกหลานติดตาม หรือเป็นเด็กไร้สัญชาติที่เกิดจากแม่ต่างด้าวที่เข้ามาตั้งรกรากภายในประเทศไทย และยังมีเด็กจำนวนมากทั่วประเทศที่ต้องกลายเป็นเด็กไร้สัญชาติทั้งที่เกิดในประเทศไทย พ่อแม่มีสัญชาติไทย แต่ไม่ได้ไปแจ้งเกิด เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินขั้นตอนการแจ้งเกิด หรือการทำเอกสารสูญหายไป ซึ่งเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรก็เท่ากับการไม่มีตัวตน ไม่มีหลักฐานเพื่อยืนยันสิทธิใดๆ ของตนเองทั้งสิ้นบนแผ่นดินประเทศไทยหรือแผ่นดินไหน ในปี พ.ศ. 2555 คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานทั่วราชอาณาจักรข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 2,027,935 คน หากแบ่งตามสัดส่วนของภูมิภาคนั้นเขตพื้นที่ปริมณฑลมีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดรวมทั้งสิ้น 445,744 คน รองลงมา คือ เขตภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในเขตปริมณฑล คือ จังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 189,141 คน จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวน 83,690 คน จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 82,124 คน จังหวัดนนทบุรี มีจำนวน 57,805 คน และจังหวัดนครปฐม มีจำนวน 32,984 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน, 2555)

ลูกหลานที่ติดตามและกำเนิดในประเทศไทยของกลุ่มคนต่างด้าวล้วนไม่ได้มีสัญชาติไทย และมีแนวโน้มว่าจะคงค้างอยู่ในประเทศไทยอีกนานนับหลายสิบปี (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2552) การที่มีผู้อพยพต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย ส่งผลให้จำนวนเด็กต่างด้าวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากมาพักอาศัยภายในประเทศไทยแล้วไม่มีการคุมกำเนิด เพราะไม่รู้วิธีวางแผนครอบครัว และไม่ได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพ ทำให้เป็นที่คาดการณ์กันว่า เด็กหรือเยาวชนของแรงงานต่างด้าวต้องเพิ่มขึ้นปีละ 5,000 – 7,000 คน ในอัตราที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวย่อมมีจำนวนเด็กต่างด้าวหลายคนที่ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพและการศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กต่างด้าวเหล่านี้โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม เด็กที่เป็นลูกหลานแรงงานอพยพต่างด้าวมีค่านิยมและวัฒนธรรมของประเทศตนเองติดตัวมาทำให้เกิดความแปลกแยกจากเด็กไทย เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ความยากจน ความด้อยการศึกษา และการขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่

2. ปัญหาสุขภาพ เด็กเหล่านี้ไม่ได้รับการประกันสุขภาพเหมือนเด็กไทย จึงต้องดูแลสุขภาพและความเจ็บป่วยของตนเองไปตามมีตามเกิด ถึงแม้ว่าเด็กจะได้รับการฉีดวัคซีนอย่างครบถ้วนตามโครงการณรงค์ของแต่ละจังหวัด แต่เมื่อไม่ได้รับการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม จึงมีปัญหาในการเรียนรู้

3. ปัญหาทางเศรษฐกิจ แรงงานอพยพต่างด้าวที่ต้องการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว มักจะ让孩子อายุ 11 – 14 ปี ทำงานกับนายจ้างที่หลีกเลี่ยงกฎหมายแรงงาน โดยจ้างเด็กที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์เข้าทำงาน เด็กเหล่านี้ต้องเข้านอนตั้งแต่ 2 ทุ่ม เพื่อตื่นขึ้นมาทำงานตอนตีหนึ่ง ถึง 3 – 5 โมงเย็น ซึ่งค่าจ้างของเด็กจะรวมอยู่กับค่าจ้างของพ่อแม่ ทั้งนี้มีรายงานว่า เด็กในกลุ่มนี้ประมาณ 10,000 คน โกงอายุให้สูงขึ้นเป็น 15 ปี เพื่อขอรับใบอนุญาตทำงาน (work permit) โดยเด็กจำนวนมากต้องทนอยู่กับสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อหารายได้มาให้ครอบครัว

4. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิ เด็กต่างด้าวบางส่วนต้องเผชิญกับการล่วงละเมิดทางเพศและการทำร้ายร่างกาย ไม่สามารถได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย เด็กบางคนถูกข่มขู่โดยนักค้ามนุษย์ บางคนต้องทนทำงานในโรงงานที่มีสภาพเลวร้ายและไม่ปลอดภัย และเด็กหลายคนถูกเอาเปรียบแรงงานด้วยการทำงานหนัก แต่ค่าแรงต่ำและไม่มีสวัสดิการที่เหมาะสม แม้ว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยสิทธิเด็กและมีสนธิสัญญาคุ้มครองแรงงานที่ประเทศไทยร่วมลงนาม โดยถือว่าเด็กต่างด้าวเป็นเด็กด้อยโอกาสที่ต้องได้รับการคุ้มครองก็ตาม แต่การละเมิดสิทธิของเด็กเหล่านี้ก็ยังคงเกิดขึ้นในประเทศไทย

5. ปัญหาด้านการศึกษาและการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน เด็กต่างด้าวบางคนมีปัญหาในการอยู่ร่วมกับคนไทย อันมีสาเหตุเนื่องมาจากทัศนคติของคนไทยบางคนที่เห็นว่าเด็กต่างด้าวที่กำเนิดในประเทศไทยหรืออพยพตามพ่อแม่เข้ามาทำงานในประเทศไทยนั้นเป็นภาระ จึงควรส่งกลับไปยังประเทศต้นทาง เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เรียนรู้ค่านิยมและวัฒนธรรมไทยจากสื่อต่างๆ หลายคนพูด

ภาษาไทยได้ แต่อ่านเขียนไม่เป็น การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมและการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา ทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เมื่อโตขึ้นก็กลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ไม่มีทั้งทักษะชีวิต และไม่มีความมั่นใจในตนเอง แม้ว่าเด็กหลายคนหวังที่จะมีอนาคตที่ดี โดยมีรายงานว่าเด็กต่างด้าวหลายคนมีความต้องการที่จะเรียนภาษาไทย ภาษาพ่อ – แม่ (เช่น ภาษาพม่า ภาษามอญ) และภาษาอังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสาร และเชื่อว่าการศึกษาย่จะช่วยให้พวกเขาสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขในสังคมไทย

ปัญหาทั้ง 5 ด้าน สะท้อนถึงการดำรงชีวิตของเด็กต่างด้าวที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยปัญหาที่เป็นพื้นฐานของปัญหาทั้งหมด คือ ปัญหาด้านการศึกษาและการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน เนื่องจากการอ่านเขียนไม่เป็นทำให้เด็กต่างด้าวไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จนกระทั่งเติบโตไปเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่ไม่มีทักษะชีวิตส่งผลให้ขาดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งการขาดทักษะชีวิตนั้น จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตพื้นฐานของเด็กต่างด้าวโดยตรง เพราะทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะปรับตัวและจัดการกับปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการมุ่งเน้นถึงความสารถในการติดต่อสื่อสาร การเจรจา การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และความกล้าตัดสินใจ (UNESCO, 2001)

นอกจากนี้ทักษะชีวิตยังถูกกำหนดเป็นสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งให้ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกรู้จักคิด อันเนื่องมาจากทักษะชีวิตถือเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและสภาพแวดล้อม การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และการจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

เด็กต่างด้าวควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตตั้งแต่เด็กในช่วงอายุ 10 -15 ปี เพื่อเป็นการวางรากฐานในการดำรงชีวิตให้แก่เด็ก เนื่องจากเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่เข้าสู่่วงจรของการทำงานตั้งแต่อายุ 15 ปี และปัจจุบันเด็กต่างด้าวมักจะโก่งอายุตัวเองเพื่อให้ครบกำหนดที่สามารถเข้าทำงานได้ จึงเป็นเหตุให้ควรมีการเสริมสร้างทักษะชีวิตควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ เด็กต่างด้าวนั้นเป็นเด็กที่ต้องเผชิญกับปัญหารอบตัวในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ ด้านสิทธิและกฎหมาย ด้านการศึกษา เป็นต้น แต่สำหรับเด็กต่างด้าวในช่วงวัยนี้ควรที่จะเน้นการแก้ปัญหาไปทางด้านสุขภาพเป็นพิเศษ เนื่องจากเด็กต่างด้าวมักมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่ตลอดเวลาตามพ่อ

แม้จะส่งผลให้ไม่ได้ติดตามไปปรับวัคซีน อีกทั้งที่อยู่อาศัยนั้นค่อนข้างสกปรกและไม่ถูกสุขอนามัย เพราะต้องอาศัยใกล้โรงงานที่มีมลภาวะทั้งทางน้ำและอากาศตามที่สถานประกอบการจัดเตรียมไว้ให้ แล้วยังต้องอาศัยอยู่กันหลายครอบครัวในห้องพักเดียวกันจึงเกิดความแออัด ประกอบกับความยากจนจึงทำให้เด็กต่างด้าวต้องทานอาหารซ้ำๆ ที่หาได้ง่ายจากบริเวณใกล้เคียง ส่งผลให้รับสารอาหารไม่ครบทั้ง 5 หมู่ และในบางครั้งก็ทานอาหารไม่ครบ 3 มื้อ ดังนั้นเด็กต่างด้าวจึงควรได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในเรื่องของสุขภาพ เพราะจะทำให้เด็กต่างด้าวมีความสามารถในการรับรู้ปัญหาโดยรู้ถึงสาเหตุของปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการหาทางเลือกที่เหมาะสม ประเมินข้อดีข้อเสียของทางเลือก ตลอดจนตัดสินใจเลือกและลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เด็กต่างด้าวมีความมั่นใจและปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน (ภาคภูมิ แสงคำ, สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2555; ปณิตา ทวีเหลือ, สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2555)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะจัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กต่างด้าว เพราะเด็กต่างด้าว ชนกลุ่มน้อย เด็กที่ไม่ได้รับสัญชาติไทย เด็กไร้สัญชาติ เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร เป็นเด็กด้อยโอกาสที่ควรได้รับโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของคณะรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ว่าการสร้างโอกาสทางการศึกษาเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทยโดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) โดยกลุ่มเด็กต่างด้าวที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรม คือกลุ่มเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากเขตพื้นที่ปริมณฑลเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในประเทศไทย และจังหวัดสมุทรสาครก็เป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในเขตพื้นที่ปริมณฑล (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน, 2555)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวตามความคิดเห็นจากผู้ปกครองของเด็ก พบว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นรูปแบบทางการศึกษาที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีหลักสูตรการศึกษาที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ มีการเรียนการสอนหลากหลายวิชา และที่สำคัญคือมีลักษณะยืดหยุ่นในเรื่องของระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน เพราะเด็กต่างด้าวบางคนมีภาระต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน หรือไม่พร้อมที่จะไปรับการศึกษาจากในโรงเรียนปกติ แต่ยังมี

โอกาสที่จะได้ศึกษาเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กอื่นๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวกลุ่มที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบอื่นได้ สาเหตุเพราะเด็กต่างด้าวนั้นมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่หรือที่ทำงานไปหลากหลายแห่ง ไม่ได้อยู่อาศัย ดังนั้นการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นรูปแบบการศึกษาที่ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้เบื้องต้น เป็นการปูพื้นฐานก่อนการเข้าสู่ระบบการศึกษาอื่นต่อไป โดยจะเน้นเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กต่างด้าวมากที่สุด (เปรมใจ วังศิริไพศาล, 2553)

การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย คือรูปแบบการจัดการศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากมีความเหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าวเพราะเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถรองรับความต้องการของเด็กต่างด้าวได้ และที่สำคัญคือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้แก่เด็กต่างด้าวได้สามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้ตามความต้องการที่แท้จริง โดยผู้วิจัยเลือกได้เลือกใช้รูปแบบตามแนวคิดของ Tyler เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการศึกษามุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดและขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งในขั้นตอนของการจัดการศึกษานั้นต้องมีการเชื่อมโยงกับความต้องการและบริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกประเภท (Tyler, 1986) อีกทั้งการศึกษานอกระบบโรงเรียนยังมีความหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด สถานที่ และระยะเวลาในการเรียนหรือการฝึกอบรมที่ยืดหยุ่น และการศึกษาตามอัธยาศัยก็เป็นกิจกรรมทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)

การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าวควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติอย่างชัดเจน เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ ความต้องการ รวมไปถึงภูมิหลังหรือสภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, 2546) ผู้วิจัยจึงเลือกทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตในครั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นกระบวนการที่สร้างความรู้และทักษะที่ได้รับจากประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติ การทำงาน และจากการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ (Evans, 1994) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ยังเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ทักษะ ความสามารถ

ความคิด ทักษะ และค่านิยมของตนเองขึ้นมาได้โดยการตั้งคำถามให้กับตนเอง และสืบค้น แสวงหาคำตอบด้วยตนเองอีกเช่นกัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน หรือใน สถานการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นการเชื่อมโยงระหว่าง ทฤษฎีและการปฏิบัติ เป็นการบูรณาการความรู้ใหม่ หรือประสบการณ์ใหม่เข้ากับความรู้เดิมหรือ ประสบการณ์เดิม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงของบุคคล (อาชัญญา รัตนอุบล, 2547) และ การนำหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาบูรณาการร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จาก ประสบการณ์นั้นเป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนเป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้นได้ เพราะการดึงเอาประสบการณ์ที่ใกล้ตัว ของผู้เรียนมาแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งทำการอภิปรายเป็นการยึดเอาความคิดของตัวผู้เรียนเอง ไปเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนได้รู้ว่าตนเองมีศักยภาพ และสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติไปในทางที่ดีขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนตนเอง และสามารถนำแนวคิดหรือแนว ทางการแก้ไขที่ตนเองมีส่วนร่วมในการคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (พิญา คำสนองศรี, 2552)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการ เรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งในการจัดกิจกรรมนั้นผู้วิจัยได้ยึดรูปแบบของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม รูปแบบของ Tyler (1986) ผสมผสานกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) และนำทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นวิธีการใน กระบวนการจัดกิจกรรมเนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติ ได้อย่างครบถ้วนด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้เลือกสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดย การวิเคราะห์และรวบรวมขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันตามแนวคิดของ Dewey (1983), Pfeiffer and Jones (1983), Kolb (1984), Tittly (1994) และ Goh (1998) เพราะ เป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีขั้นตอนครอบคลุมในทุกกิจกรรม สามารถสร้างการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ตามที่นัก การศึกษาดังกล่าวได้กำหนดไว้ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ 2) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ 4) การสรุปสร้างความรู้ ใหม่ และ 5) การนำไปประยุกต์ใช้ ส่วนด้านเนื้อหาสาระที่ใช้ในการสอนนั้นได้มากจากการ สืบหาความต้องการจากเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวอันประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ร่างกาย ด้านสุขอนามัย และด้านโภชนาการ โดยวิธีการดำเนินการวิจัยนั้นผู้วิจัยเริ่มต้นจากการ

พัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 3 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรม 2) แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรม และ 3) แผนกิจกรรม เมื่อได้แผนกิจกรรมมาแล้วจึงนำไปปฏิบัติเพื่อวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 3 ชนิด คือ 1) แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหของเด็กต่างด้าว 2) แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าหลังจากที่เด็กต่างด้าวได้เข้าร่วม กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาลงแล้วจะส่งผลให้เด็กต่างด้าวมีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้วิจัยยังหวังว่าเด็กต่างด้าวจะสามารถนำทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามาใช้กับปัญหาอื่นๆ ที่ต้องเผชิญในอนาคตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพ

คำถามของการวิจัย

1.กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

2.ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

2. เพื่อวิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านประชากร และตัวแปรที่ศึกษ โดยมียละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ผสมกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต เพื่อให้เด็กต่างด้าวเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติในด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากเขตพื้นที่ปริมณฑลเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในประเทศไทย และจังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในเขตพื้นที่ปริมณฑล

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนนอกระบบสำหรับเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ในการสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมและสอบถามถึงปัญหาข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขของเด็กต่างด้าว

2) เด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ในการสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรม เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์ วัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และสอบถามความพึงพอใจ

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

นิยามศัพท์

กิจกรรมทักษะชีวิต หมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ผสมกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้แก่เด็กต่างด้าว

การเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือเป็นทั้งเป็นผู้คิดและปฏิบัติในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์ตามแนวคิดของ Dewey (1983), Pfeiffer and Jones (1983), Kolb (1984), Tittly (1994) และ Goh (1998) มาสังเคราะห์สร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ เป็นการจัดกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหา และกระตุ้นประสบการณ์เดิมเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดยการชมวิดีโอ ภาพยนตร์ ฟังนิทาน เกม หรือแสดงบทบาทสมมติ

2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับโดยการอภิปรายหรือสะท้อนกลับด้วยการถามตอบ

3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมทางการศึกษา ผู้สอนต้องนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจใช้การอภิปรายร่วมกัน บรรยาย การอ่านจากเอกสารคู่มือ การชมภาพยนตร์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียดที่ขาดหายไปให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ เพื่อสรุปสาระความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมทั้งนำเสนอความรู้ใหม่

5. การนำไปประยุกต์ใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาท การประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์อภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอ

การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา หมายถึง การที่เด็กต่างดาวมีความรู้ ทักษะ และเจตคติอันพึงประสงค์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองในการดำรงชีวิต ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหามีดังนี้

1. สามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพและศักยภาพของตนเอง
2. สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ
3. สามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ
4. สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาด้านสุขภาพ
5. สามารถลงมือแก้ปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เด็กต่างดาว หมายถึง เด็กต่างดาวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร ในช่วงอายุ 10 - 15 ปี

ผลของการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างดาว

ความรู้ หมายถึง การที่เด็กต่างคำวรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านเนื้อหาสาระ ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

ทักษะ หมายถึง การที่เด็กต่างคำวมีความชำนาญในด้านพฤติกรรม สามารถกระทำซ้ำจนเกิดเป็นประสบการณ์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

เจตคติ หมายถึง การที่เด็กต่างคำวมีความคิดเห็นอันพึงประสงค์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

ปัญหา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว

ข้อเสนอแนะ หมายถึง คำแนะนำหรือคำติชมที่เด็กต่างคำวและผู้เชี่ยวชาญมีต่อกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือโปรดปรานของเด็กต่างคำวที่มีต่อกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะเป็น

ประโยชน์ต่อกลุ่มเด็กต่างด้าวเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมในสังคมไทย

2. ผลการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว สามารถสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติอันพึงประสงค์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอันเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กต่างด้าวเองในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองให้ปลอดภัย ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และยังสามารถนำทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาไปใช้กับสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ ได้นอกเหนือจากด้านสุขภาพ อีกทั้งปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยส่งเสริมในการจัดกิจกรรมยังมีประโยชน์แก่ศูนย์การเรียนหรือสถาบันทางการศึกษา ที่มีความต้องการเสริมสร้างคุณภาพทักษะชีวิตให้แก่เด็กต่างด้าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย มีหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

- 1.1 ความหมาย
- 1.2 ประเภทของกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.4 หลักในการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 2 การศึกษาตามอัธยาศัย

- 2.1 ความหมาย
- 2.2 หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.3 ลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

- 3.1 ความหมาย
- 3.2 กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 3.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

ตอนที่ 4 ทักษะชีวิต

- 4.1 ความหมาย
- 4.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
- 4.3 หลักการสอนทักษะชีวิต

4.4 แนวการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต

ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

5.1 ความหมายการตัดสินใจ

5.2 ขั้นตอนการตัดสินใจ

5.3 ความหมายการแก้ไขปัญหา

5.4 ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว

6.1 ความหมาย

6.2 ประเภทของเด็กต่างด้าว

6.3 สถานการณ์เด็กต่างด้าว

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมาย

Kline, David, and Keehn (1970) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า เป็นการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนได้รับบริการทางการศึกษา หรือเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยปิดช่องว่างของประชาชนที่ไม่สามารถไปรับบริการจากการศึกษาในระบบโรงเรียนได้

Coombs (1974) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้อย่างมีระบบและแบบแผน ซึ่งจัดขึ้นนอกเหนือขอบข่ายของโรงเรียนภาคปกติ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาได้เกิดการเรียนรู้

Knowles (1984) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับสำหรับผู้ใหญ่หลังจากที่ได้ออกจากโรงเรียนภาคปกติไปแล้ว เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า กิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบ รวมถึงมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านพื้นฐานการดำรงชีวิตและปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม

อาชัญญา รัตนอุบล (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาและมวลประสบการณ์ความรู้ ที่สถาบัน หน่วยงาน หรือบุคคลจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่พึงประสงค์ หลักในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อีกด้วย

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนทั่วไปได้รับความรู้เพื่อเป็นทักษะ ในการประกอบอาชีพได้ รวมทั้งการรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

อุ้นดา นพคุณ (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า กิจกรรมหรือโปรแกรมทางการศึกษา ที่จัดขึ้นให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา โดยประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ใช้ระยะเวลาสั้น ประหยัดงบประมาณ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และแก้ปัญหาไขปัญหาของกลุ่มและชุมชนได้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ว่า กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น โดยมีความชัดเจนในการ

กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และมีความยืดหยุ่นในรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด และระยะเวลาเรียนหรือการฝึกอบรม

จากนิยามความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทัศนะของนัก การศึกษานอกระบบโรงเรียนข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากในระบบโรงเรียนปกติ โดยจัดขึ้นสำหรับบุคคลทั่วไป ไม่จำกัดเพศ วัย วรรณะ และระดับการศึกษา มีรูปแบบในการจัดที่ยืดหยุ่นไม่ว่าจะเป็น หลักสูตร ระยะเวลา สถานที่ วิธีการจัดการศึกษา รวมไปถึงการวัดและประเมินผล ซึ่งในการจัดการศึกษา นั้นจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการพัฒนาให้ ผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก มีความรู้ ทักษะ และเจตคติอันพึงประสงค์ สามารถนำ องค์กรความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้

1.2 ประเภทของกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษาได้จำแนกประเภทของกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้ ดังนี้

Knowles (1980) ได้แบ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยพิจารณาตาม พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีทั้งหมด 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ด้านความรู้ เช่น การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น
2. ด้านความเข้าใจ เช่น การยกตัวอย่างประกอบ กรณีศึกษา เป็นต้น
3. ด้านทักษะ เช่น การสาธิต การซ้อม เป็นต้น
4. ด้านทัศนคติ เช่น การให้คำปรึกษา การอภิปรายอย่างอิสระ เป็นต้น
5. ด้านค่านิยม เช่น การสัมมนา การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น
6. ด้านความสนใจ เช่น การจัดทัศนศึกษา การจัดฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

Coombs (1974) ได้แบ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานหรือแบบทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีการเรียนรู้ในการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อให้เข้าใจทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ เป็นการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน

3. การศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้ที่จะนำเอาองค์ความรู้ไปปรับใช้ในสังคม ชุมชนของตนเอง เพื่อให้สามารถปกครองตนเองได้

4. การศึกษาเพื่ออาชีพ เป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ ศักยภาพ และความสามารถ ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษาพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษานอกระบบสายสามัญเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมให้ประชาชนที่ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย และนำความรู้ไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น หรือเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

2. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน เพื่อสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ บูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อเสริมสร้างทักษะความสามารถให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ และทักษะจากการศึกษาของผู้เรียนที่มีอยู่เข้าด้วยกัน โดยใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สุมาลี สังข์ศรี (2545) กล่าวว่า ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรจะครอบคลุมกิจกรรม 3 ประเภทหลัก ที่จะช่วยในการดำรงชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้แก่

1. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทการศึกษาพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การสอนอ่านเขียน

การคำนวณเบื้องต้น การติดต่อสื่อสาร โดยการศึกษาสายสามัญนี้เทียบเท่าระดับชั้น ป.4 ป.6 ม.3 ม.6 และอาจขยายไปถึงการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทการให้ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ เป็นการให้ความรู้การฝึกอบรมทักษะวิชาชีพในสาขาต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรม ฯลฯ โดยสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม มีทั้งการฝึกอาชีพระยะสั้น และระยะยาว

3. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทการให้ความรู้ทั่วไป เป็นการให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคมสุขภาพอนามัยหน้าที่พลเมืองการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

วิศนี ศิลตระกุล และชัยยศ อิ่มสุวรรณ (2547) แบ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทให้ความรู้พื้นฐาน กิจกรรมในกลุ่มนี้เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการอ่านเขียน มีความรู้ในการคิดคำนวณ ทราบถึงเรื่องราวที่จำเป็นกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อม สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทให้ความรู้และทักษะอาชีพ กิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอาชีพแบบกลุ่มสนใจ จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ให้การอบรมทางด้านวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพในท้องถิ่น อาชีพที่เพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้กลุ่มเป้าหมายได้มีความรู้ มีทักษะในวิชาชีพเฉพาะอย่างเพื่อนำมาปรับปรุงอาชีพของตน หรือสร้างอาชีพใหม่เพื่อสร้างรายได้

3. การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทความรู้ทั่วไปและข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ในสังคม สามารถนำมาปรับเปลี่ยนในชีวิตความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิต ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชน และสังคมต่อไป

ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึง ประเภทกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถสรุปได้เป็น 4 ประเภทหลักๆ คือ การให้ความรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเป็นการเสริมสร้างและ

พัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต รวมถึงเจตคติที่เหมาะสมด้วยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสภาพสังคมได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนเกิดเป็นความชำนาญในการทำงาน เพื่อนำไปประกอบอาชีพตามความสนใจของผู้เรียนได้ และการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นการนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่มีของแต่ละบุคคลภายในชุมชนมาช่วยกันแก้ไขปัญหาภายในชุมชน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

Knowles (1980) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นการช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำ ความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
2. การจัดโครงสร้างทางกายภาพให้เอื้ออำนวยร่วมกันวางแผน เป็นการวางแผนขนาดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสม พร้อมกับสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ด้วยการชี้นำตนเอง
3. การวิเคราะห์ความต้องการ เป็นการร่วมกันวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ การแปลงความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วม กิจกรรมให้กลายเป็นจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน เหมาะสม และสามารถวัดผลสำเร็จของ งานได้
5. การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ ออกแบบแผนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้
6. การนำแผนกิจกรรมไปปฏิบัติ ควรทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้าร่วม กิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความเชื่อมั่นในการเรียนรู้มากขึ้น

7. ประเมินผลการเรียนรู้ ควรมีการตกลงร่วมกันกับผู้ร่วมกิจกรรมในเรื่องเกณฑ์การวัดและประเมินผล แล้วจึงนำวิธีการประเมินผลดังกล่าวมาใช้ในการวัดและประเมินผลกิจกรรม

Boone (1985) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น จะกำหนดองค์ประกอบสำคัญไว้ 3 ส่วน ดังนี้

1. การจัดทำแผน โดยในการจัดทำแผนมีข้อกำหนด 4 ข้อ ดังนี้

1.1 การจัดทำแผนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงแผนปฏิบัติขององค์กร

1.2 การจัดทำแผนนั้นต้องมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

1.3 การดำเนินงานในการจัดทำแผนต้องมีความเป็นประชาธิปไตย

1.4 ต้องมีวิธีการสื่อสารที่เป็นกระบวนการเพื่ออธิบายความเข้าใจระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การออกแบบและการดำเนินการมีข้อกำหนด 8 ข้อ ดังนี้

2.1 การดำเนินการตามแผนจะต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.2 แผนจะเป็นพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อประโยชน์ขององค์กรในระยะยาว

2.3 แผนเป็นตัวกำหนดการจัดสรร การจัดรูปแบบและการใช้ทรัพยากร

2.4 แผนเป็นตัวชี้แนะและกำหนดทิศทางในการตัดสินใจ

2.5 แผนเป็นการจัดเตรียมการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม

2.6 การออกแบบการปฏิบัติเป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

2.7 แผนปฏิบัติต้องมีจุดมุ่งหมายสู่สาธารณะ

2.8 แผนและแผนปฏิบัตินั้นเป็นการจัดเตรียมเพื่อกำหนดการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

3. การตรวจสอบและประเมินผล Boone ให้ความสำคัญในการติดตามและสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดการยอมรับในกิจกรรม โดยระบบการติดตามจะมีลักษณะเหมือนการสื่อสาร การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติอย่างแท้จริง ที่นำมาเพื่อพิจารณาการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุด

Tyler (1986) ได้เสนอหลักการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ในการกำหนดวัตถุประสงค์นี้พิจารณาจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน รวมไปถึงบริบทของผู้เรียนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง สังคม หรือเศรษฐกิจ และจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือข้อเท็จจริงทางด้านเนื้อหา

2. การคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้

ขั้นตอนต่อไปหลังจากกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา คือ การคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยหลักการในการคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้มีดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความพึงพอใจในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสฝึกฝนและปฏิบัติกิจกรรม

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อเดียวกัน

2.5 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมหนึ่งๆ สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหลายๆ ข้อได้

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องมีการวางแผนในการจัดอย่างเป็นระเบียบแบบแผน โคนหลักการสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น มีดังนี้

3.1 ความต่อเนื่อง

3.2 การมีลำดับขั้นตอน

3.3 การบูรณาการ

4. การประเมินผลการเรียนรู้

เป็นการประเมินว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ซึ่งถ้าผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ โดยขั้นตอนในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.2 กำหนดเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.3 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

สรุป รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรมีการสำรวจความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียนก่อน แล้วจึงกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน และเหมาะสมกับความต้องการ ควรมีการวางแผนกิจกรรมโดยกิจกรรมนั้นควรเป็นการสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และขั้นตอนสุดท้ายคือ การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นการวัดประเมินถึงความสำเร็จและความบกพร่องในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา แก้ไข และปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 หลักในการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้เสนอหลักในการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน รวมไปถึงผู้ที่พลาด ขาด ด้อยโอกาสทางการศึกษา

2. หลักการกระจายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน จึงต้องมีการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังกลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้ได้รับโอกาสอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
3. หลักความต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. หลักความยืดหยุ่น ในการจัดการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องอาศัยความยืดหยุ่นเป็นหลัก เช่น หลักสูตรสามารถปรับให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพของท้องถิ่นได้ ระยะเวลาเรียน สถานที่เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนสามารถปรับเพื่ออำนวยความสะดวกต่อกลุ่มเป้าหมายได้ เป็นต้น
5. หลักการสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ดังนั้นกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ จะต้องมาจากความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
6. หลักความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต เนื้อหาสาระของหลักสูตรการเรียนที่จัดให้แก่ผู้เรียนจะต้องมีความสอดคล้องกับชีวิตการทำงานและสภาพปัญหาในชีวิตจริง จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ๆ
7. หลักความหลากหลาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เช่น ใช้เทคนิค วิธีการหลากหลายรูปแบบในการส่งเสริมให้ผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ
8. หลักความเป็นประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยอาศัยหลักของความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน ว่าผู้เรียนมีความต้องการจะเรียนรู้ในเรื่องใดก็ควรมีการจัดกิจกรรมการศึกษาในเรื่องนั้นๆ ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและความพร้อมที่จะเรียนรู้
9. หลักการมีส่วนร่วม การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ที่กว้างขวางไปสู่ผู้เรียน ดังนั้นภาคีเครือข่ายจึงเป็นเรื่องสำคัญในการร่วมกันสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
10. หลักการพึ่งพาตนเอง จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบพึ่งพาตนเองได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กล่าวว่า การส่งเสริมกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ ยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญในเรื่องของความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคลและชุมชน เป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนให้ ได้มากที่สุด

2. หลักความต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคคลได้รับโอกาสทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในเรื่องที่ตนสนใจได้ อย่างเต็มศักยภาพ

3. หลักความเสมอภาค เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการสร้างความเสมอภาค ให้แก่ประชาชนในเรื่องการศึกษาอย่างเป็นธรรม ทุกคนควรมีโอกาสได้เข้าถึงและรับบริการทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

4. หลักการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและหลักการมีส่วนร่วมของสถาบันต่างๆ ของสังคม เป็นกระบวนการที่มุ่งให้สถาบันอื่นของสังคมหรือภาคีเครือข่ายได้มีโอกาส และมีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนรู้

5. หลักการพัฒนาศักยภาพของกำลังคนและสังคม เป็นกระบวนการพัฒนาเพื่อ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันของประเทศ

สรุป หลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน เป็นอันดับแรก ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียนได้เลือกที่จะเรียนรู้ ได้ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ อย่างเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

ตอนที่ 2 การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 ความหมาย

Coombs (1974) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอันเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งบุคคลสามารถแสวงหาและรับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ รวมถึงทัศนคติที่กระจำจชัดเจนได้ในการดำรงชีวิต และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบตัวของบุคคล

La Belle (1982) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลสามารถแสวงหาและรับความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเข้าใจที่กระจำจชัดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวบุคคล

ปฐม นิคมานนท์ (2532) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ โดยบังเอิญหรือเกิดการเรียนรู้โดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น การเรียนรู้จากบุคคล จากห้องสมุด ตลอดจนเรียนรู้จากสื่อมวลชนต่างๆ เป็นต้น

ฉลองศรี พลโยธา (2544) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ตามวิถีของมนุษย์อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ความต้องการ ความสนใจ หรือความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ซึ่งการเรียนรู้นั้นจะได้รับจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมโดยมีผู้จัดหรือไม่มีผู้จัดก็ได้

ชัยศ อิ่มสุวรรณ (2544) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต โดยเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน หรือเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว สังคม ชุมชน รวมไปถึงสภาพแวดล้อม สื่อ แหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยลักษณะสำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอน ไม่มี

ประกาศนียบัตร ไม่มีสถานที่แน่นอน ไม่จำกัดเวลาเรียน ลักษณะการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อความรู้และนันทนาการซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ทวีป อภิสัทธ์ (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่า เป็นการศึกษาตามวิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละบุคคลในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยม ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองตั้งแต่เกิดจนตายโดยไม่ต้องมีเครื่องมือวัดหรือประเมินผลใดๆ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เสริมสร้างประสบการณ์ อาจเกิดขึ้นได้ทั้งรู้ตัวและไม่รู้ตัว

จากนิยามความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยตามทัศนะของนักการศึกษา ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่อาจเกิดขึ้นโดยทั้งที่ผู้เรียน ตั้งใจและไม่ตั้งใจ แลวก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันโดยผ่านประสบการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนพูดคุย การสังเกต การรับข้อมูลจากสื่อ เป็นต้น

2.2 หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) เสนอว่าการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยควรต้องคำนึงถึงหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักความสัมพันธ์กับธรรมชาติ การจัดการศึกษาตามหลักการนี้มุ่งชี้ให้เห็นว่าในการจัดการศึกษานั้นต้องจัดให้เป็นไปตามสภาพจริงของธรรมชาติ จะมีคุณลักษณะ 4 ประการที่สำคัญ คือ ธรรมชาติมีความหลากหลาย ธรรมชาติมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ธรรมชาติที่มีการจัดการตัวเองได้ และธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง นั่นคือในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นต้องจัดให้ครอบคลุมและหลากหลายอย่างทั่วถึง โดยในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นต้องมีความหลากหลายของรูปแบบ จัดให้มีความสัมพันธ์กัน ผู้จัดเข้าไปจัดการให้น้อยที่สุด และจะต้องปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา

2. หลักการต้นทุนของชุมชน การจัดการศึกษาตามหลักการนี้ มุ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษานั้นให้ยึดชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องของสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรที่มีอยู่แล้วสามารถนำมาใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์สูงสุด ตามหลักการนี้จะมียอดงบประมาณหลักอยู่ 4 ประการ คือ

2.1 ทุนระบบนิเวศน์ (ทรัพยากร) การศึกษาตามอรรถศาสตร์จะช่วยรักษาระบบนี้ไว้ให้คงอยู่ได้ ระบบนิเวศน์ หมายถึง ทรัพยากรของเรามีอยู่ซึ่งปัจจุบันได้หายไปเกือบหมดแล้ว เช่น ดินบุก ไม้สัก หรือแม้แต่นิทานที่เคยพูดกันเรื่องเทพารักษ์กับคนตัดไม้ เหล่านี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นการศึกษาตามอรรถศาสตร์

2.2 ทุนสังคมและวัฒนธรรม แต่ละบุคคลต้องถ่ายทอดการดำรงชีวิตมาจากครอบครัว เครือญาติ สังคม ชุมชน และจากพิธีกรรมต่างๆ ของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งงาน การละเล่นต่างๆ ตลอดจนงานเฉลิมฉลองและงานเทศกาลทั้งหลาย

2.3 ทุนสติปัญญา ระบบนี้ดึงคนออกจากชุมชน โดยคนที่เรียนหนังสือได้ต้องออกมาเรียนต่อ ทำงานโดยไม่ได้อยู่ในชุมชนต้องเข้าสู่เมือง ดังนั้นในชนบทจึงเหลือแต่คนเรียนไม่เก่ง ผู้ขายบวชอยู่วัด บางคนทำไร่ ทำนา ถ้ามีการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ในชุมชน ชุมชนก็จะพัฒนาขึ้น ร่วมกันเรียนรู้และถ่ายทอดวิธีการทางการเกษตรหรือหัตถกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นเรื่องของการศึกษาตามอรรถศาสตร์ทั้งสิ้น

2.4 ทุนเศรษฐกิจ เมื่อชุมชนมีเงินทุนจะสามารถทำให้ทุนทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาแล้วนั้นเกิดขึ้น ซึ่งการจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์ให้ยึดชุมชนเป็นฐานในการจัดการ

3. หลักการเชื่อมโยงและต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอรรถศาสตร์ ซึ่งในการดำเนินงานตามหลักการนี้ที่สำคัญคือให้เอา “คน” มาเป็นตัวตั้งในการดำเนินงาน เพราะบางคนได้ผ่านการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ 2 รูปแบบ หรือหนึ่งรูปแบบแล้วแต่โอกาสในการศึกษาของแต่ละคน แต่ทั้งนี้ทุกคนจะต้องผ่านการศึกษาตามอรรถศาสตร์ทั้งนั้น นั่นคือ การจัดการศึกษากับการเทียบโอนเป็นสิ่งจำเป็น และสถานศึกษาจะต้องจัดการทั้งเชิงรับและเชิงรุกให้กับคนทุกคนในชุมชน ภายใต้หลักการบูรณาการโครงสร้างของเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้อง ให้เป็นไปตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลที่จะได้เรียนรู้ทั้งวิชาการ วิชาชีพ วิชาที่ชอบ และวิชาชีวิต

4. หลักความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย การจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์ตามหลักการนี้ต้องการที่จะให้ “คน” ได้รับการศึกษาเพื่อสนองความต้องการอย่างครอบคลุมทุกช่วงอายุของคน

และทุกวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีวิต นั่นคือ ในการจัดการศึกษาตามหลักการนี้ เน้นให้เห็นว่า การศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้กับคนได้เรียนรู้ตามวิถีชีวิตของเขาเอง ดังนั้นการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ควรมีความยืดหยุ่น แต่เน้นความเป็นธรรมชาติ ความถูกต้อง และความพึงพอใจเป็นสำคัญ

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2544) ได้ให้หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขึ้นอยู่กับความสนใจใฝ่รู้ ความพอใจที่จะเรียนรู้ของตัวผู้เรียนเอง ผู้เรียนต้องเป็นผู้ตระหนักรู้เองว่าจะเรียนรู้หรือไม่ และผลของการเรียนรู้นั้นเกิดประโยชน์อย่างไร

2. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพราะมนุษย์จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แต่ไม่อาจปฏิเสธที่จะไม่เรียนรู้ไม่ได้ เพราะการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

3. สังคมแห่งการเรียนรู้ ควรมีการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้บุคคลได้เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความต้องการของตนเอง เช่น จัดห้องสมุดขึ้นในที่ต่างๆ ทั้งเป็นส่วนหนึ่งของอาคารของสำนักงาน หรือจัดเป็นเอกเทศ เช่น ห้องสมุดประชาชน จัดรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ตลอดจนสื่อสารมวลชนต่างๆ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ตลอดจนจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น ป้ายประกาศ หรือแม้แต่การเล่น เกม การพักผ่อนหย่อนใจ การบันเทิงต่างๆ เช่น ละคร ดนตรี ฯลฯ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย

4. การส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องแผ่ขยายแหล่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น หลากหลายขึ้น เพื่อสะดวกต่อการใช้บริการ บทบาทของนักการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องส่งเสริม ประสานงาน กระตุ้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ชุมชนต่างๆ ให้จัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำในการจัดการและการส่งเสริมมาตรฐาน

5. การส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้กับผู้เรียนควรจะได้รับพิจารณาให้ดำเนินการให้มากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างเสริมเจตคติการใฝ่รู้ การสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ ตั้งแต่การส่งเสริมการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง ในระดับที่จะสามารถแสวงหาความรู้ได้และสามารถคิดวิเคราะห์เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ด้วยตนเอง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552) ได้ให้หลักของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ดังนี้

1. จัดให้สนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศ ทุกวัย ตามความสนใจและความต้องการ
2. จัดให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต
3. จัดโดยวิธีการที่หลากหลายโดยใช้สื่อต่างๆ
4. จัดให้มีความยืดหยุ่น โดยไม่ยึดรูปแบบใดๆ
5. จัดให้มีความทันต่อเหตุการณ์
6. จัดได้ทุกเวลา
7. จัดบรรยากาศ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุป หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ควรยึดถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก ควรมีการจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้จัดเป็นเพียงผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้เหมาะสม และประสานงานกับภาคีเครือข่ายในการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้หลากหลาย เพื่อเป็นการรองรับความต้องการของผู้เรียนให้ได้มากที่สุด

2.3 ลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัย

ชัยศ อิ่มสุวรรณ (2544) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเปรียบเทียบกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ โดยแบ่งเป็น 13 ข้อดังนี้

1. การศึกษาตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่ไม่สามารถอธิบายได้แน่ชัด ไม่สามารถจับต้องหรือมองเห็น เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เป็นการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ หรือการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต

2. การศึกษาตามอัธยาศัยเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่มีความหลากหลาย ดังนั้นในการกำหนดวัตถุประสงค์จึงมีความหลากหลายตามสถานการณ์ การศึกษาตามอัธยาศัยไม่จำเป็นต้องจัดเพื่อการศึกษาเท่านั้นอาจจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการดำรงชีวิต เช่น การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องต่างๆในสังคม การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนอย่างแยกไม่ออกได้โดยชัดเจน เนื่องจากบุคคลสามารถเกิดการศึกษตามอัธยาศัยไประหว่างในการเรียนในระบบ โรงเรียนไปพร้อมๆ กันได้ แต่จะต้องมีการจัดระบบเชื่อมโยงการศึกษตามอัธยาศัยกับการศึกษารูปแบบอื่นๆ เพื่อป้องกันผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น

4. การศึกษาตามอัธยาศัยมีหลากหลายรูปแบบและใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการต่างๆ ได้โดยไม่จำกัด

5. การศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียนและไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานที่แน่นอน ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ

6. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่มีความอิสระในการเรียนรู้ การประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับผู้เรียน ผลการเรียนสั่งสมได้จนกระทั่งมีการนำไปใช้จึงจะเกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งก็อาจไม่ได้ใช้ก็ได้

7. การศึกษาตามอัธยาศัยต้องมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีปฏิกริยาต่อสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตประจำวัน

8. การศึกษาตามอัธยาศัยมีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะ อาจเกิดขึ้นซ้ำได้แต่ผลที่ได้จะไม่เหมือนกันทุกประการ

9. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นโดยที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้า ไม่สามารถระบุลักษณะข้อบ่งชี้ถึงผลของการเรียนได้ทุกครั้งไป

10. การศึกษาตามอัธยาศัยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้

11. การศึกษาตามอัธยาศัยมีลักษณะของการเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเต็มใจ

12. การศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเรียนได้ตลอดเวลา จึงเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และทุกสถานการณ์ ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นหรือไม่ตามกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

13. การศึกษาตามอัธยาศัยเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงวัยต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551) ได้นำเสนอถึงรูปแบบที่บ่งบอกถึงลักษณะของการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ 4 ประการ ซึ่งแม้จะเป็นการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบตายตัว ไม่มีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบของกิจกรรมหรือขอบข่ายสาระการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นตามความต้องการและแรงจูงใจใฝ่รู้ของบุคคล

1. จัดกิจกรรมในแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุด การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ พิพิธภัณฑ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน การเสวนา กิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและความรู้

2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การสนับสนุนสื่อให้กับหน่วยงานและแหล่งความรู้ต่างๆ

3. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดในสถานที่ราชการ ในสถานประกอบการ

4.ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาในกลุ่มต่างๆ ตามความต้องการและความสนใจ เช่น กลุ่มแม่บ้านสตรี กลุ่มดนตรี กลุ่มสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชน เป็นต้น

สรุป ลักษณะของการศึกษาตามอรรถาธิบาย เป็นการศึกษาที่ไม่มีลักษณะหรือระบบแบบแผนที่ตายตัว การศึกษาตามอรรถาธิบายนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและเต็มใจที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรือบางที่อาจเกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นการเรียนรู้ขึ้นได้โดยไม่ตั้งใจ ซึ่งการศึกษาตามอรรถาธิบายนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิตของผู้เรียนเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์

การเรียนรู้จากการประสบการณ์ มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Experiential Learning เมื่อใช้ในภาษาไทยมีผู้แปลไว้หลายประการ เช่น การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หรือการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ซึ่งมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ทักษะ และค่านิยมจากประสบการณ์ตรง ดังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

3.1 ความหมาย

Dewey (1983) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากการประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริง ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่หรือปรับเปลี่ยนตนเองในเชิงพฤติกรรม การเรียนรู้จากการประสบการณ์เป็นวงจรของการลงกระทำ โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา แล้วจึงหาทางแก้ไขปัญหา จากนั้นจึงลงกระทำจนเกิดเป็นประสบการณ์ จนท้ายที่สุดผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการยืนยันในความรู้เดิมหรือเกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมเป็นความรู้ใหม่

Juch (1983) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากการประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นวงจรการเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวแทนของการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ ในระยะวงจรแห่งการเรียนรู้จะมีการจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอน แต่ผู้เรียนเองก็สามารถจัดได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการประสบการณ์เป็นเรื่องปกติของกระบวนการในชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนรู้จากการประสบการณ์เดิมไปยังประสบการณ์ใหม่

Kolb (1984) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นกระบวนการสร้างความรู้โดยอาศัยการปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จากการสังเกต การสะท้อนความคิด และการสรุปความคิดรวบยอดเป็นความรู้สู่การนำไปใช้ประโยชน์

Craig (1987) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ หรือความสามารถที่ได้รับจากการสังเกต การได้รับการกระตุ้นหรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเข้าไปมีบทบาทด้วยความสมัครใจ ร่วมปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ดังนั้น การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงหมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้ได้ประโยชน์ด้านความรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยแสวงหาคำตอบและตอบคำถามได้ด้วยตนเอง

Pfeiffer (1988) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นผู้เรียนให้มีความรู้สึกที่ดีในการเรียนรู้ เกิดความรู้ใหม่ การเรียนรู้จากประสบการณ์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลเกี่ยวข้องกับผูกพันในกิจกรรม การวิเคราะห์ทบทวนอย่างมีวิจารณญาณเชิงนามธรรมที่เป็นประโยชน์ ให้เหตุผลในการทำงานโดยอิงสมมติฐาน

Evans (1994) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นความรู้และทักษะที่ได้รับจากประสบการณ์ จากการทำงาน จากการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ได้รับจากการอ่านหนังสือ จากการบรรยาย การทดลอง เป็นต้น

Burnard (1996) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งหมดโดยการกระทำ การคิดทบทวนเกี่ยวกับการกระทำ หรือการเรียนรู้โดยทางอ้อมจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ จากการสังเกตผู้อื่น ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากการดำเนินชีวิต การทำงาน และการศึกษา

Luckman (1996) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ทักษะ และคุณค่าจากประสบการณ์ตรง

Johnson (1996) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ หรือวงจรของการลงมือทำ เมื่อผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากผลของการกระทำจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมเป็นความรู้ใหม่

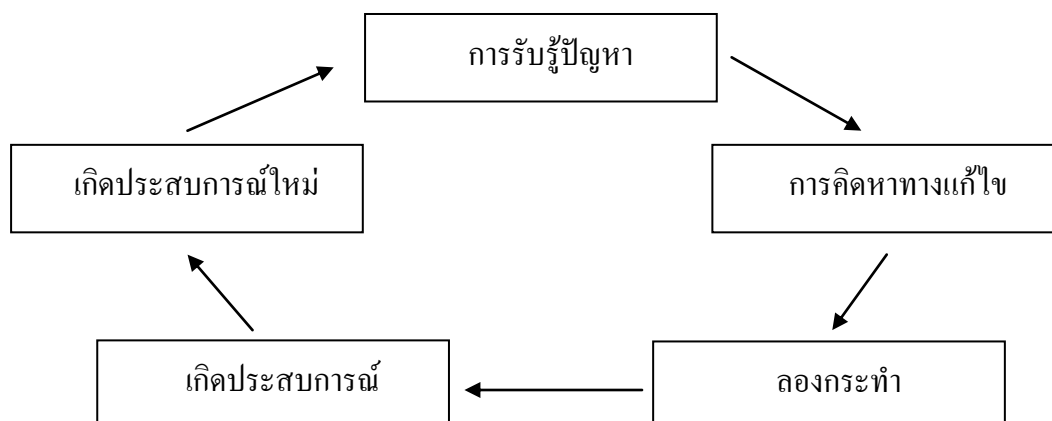
ทิสนา แคมมณี (2545) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ก่อนแล้วจึงให้ผู้เรียนย้อนกลับไปสังเกตทบทวนในสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนนั้นได้ แล้วจึงนำความคิดรวบยอดที่ได้นั้นไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

จากนิยามความหมายของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามที่เสนอของนักการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถได้รับประสบการณ์จากการดำเนินชีวิตปกติ การสังเกต หรือการได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลือ สนับสนุนในการกระตุ้นประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมายหรือตามความต้องการได้ด้วยตนเอง

3.2 กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์

Dewey (1983) ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือที่เรียกว่า “วงจรการลงกระทำ” โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้เรียนรับรู้ปัญหา 2) คิดหาแนวทาง 3) ลงกระทำ 4) ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากผลของการกระทำ 5) ผู้เรียนสร้างความรู้ของตนเอง โดยอาจเป็นการยืนยันความรู้เดิมว่าสอดคล้องและใช้ได้ สถานการณ์ใหม่ หรือปรับเปลี่ยนความรู้เดิมให้เป็นความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เมื่อเผชิญกับปัญหาใหม่ และกลับไปเริ่มต้นที่ขั้นที่หนึ่งของวงจรอีกครั้ง สิ่งสำคัญที่สุดของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำให้การสร้างความรู้ใหม่ในรูปแบบการปรับเปลี่ยนความรู้ให้กลายเป็นความรู้ที่มีความหมาย มีคุณค่า และใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง และประโยชน์สูงสุด คือ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ การคิด การกระทำ การคิดไตร่ตรอง จนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

รายละเอียดดังภาพที่ 1

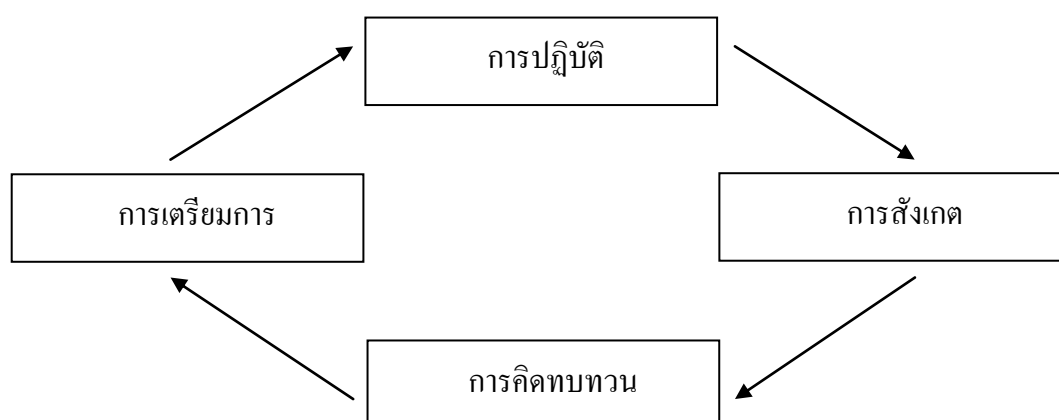

ภาพที่ 1 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Dewey (1983)

Juch (1983) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเสนอเป็นวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเรียนรู้ โดยเสนอว่าวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์มีทั้งหมด 4 ระยะ คือ

1. การปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติกิจกรรม (Doing)
2. การรับรู้หรือการสังเกต (Sensing or Observing)
3. การคิดทบทวน (Thinking)
4. การเตรียมการหรือวางแผน (Addressing or Planning)

รายละเอียดดังภาพที่ 2

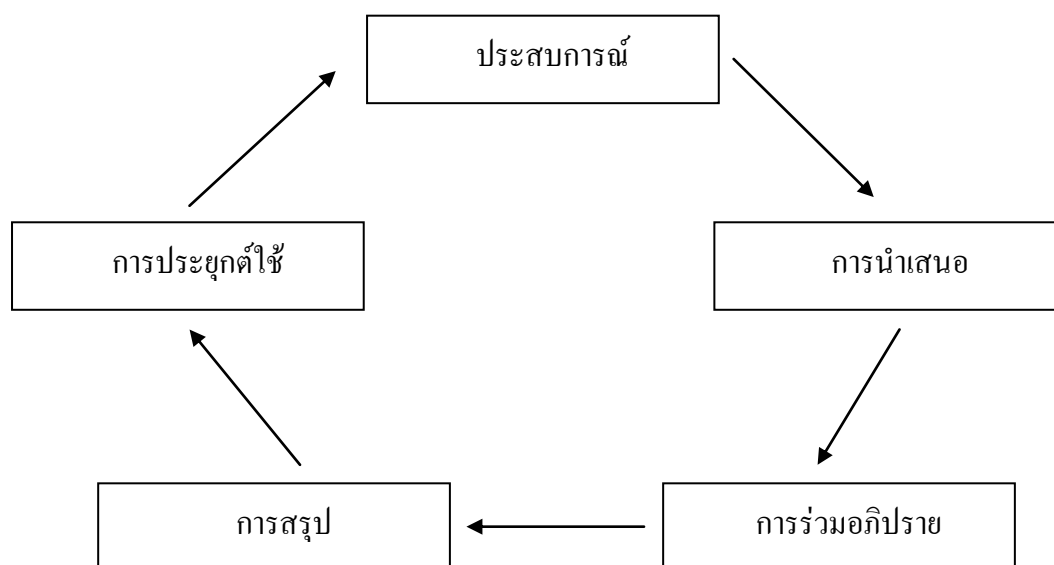

ภาพที่ 2 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Juch (1983)

Pfeiffer and Jones (1983) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะของวงจรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน โดยเรียกว่า วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ประกอบด้วย

1. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้เรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยการค้นหาและแลกเปลี่ยนกับกลุ่มเพื่อน และครูผู้สอน
2. การนำเสนอประสบการณ์ (Publicing) ผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเสนอประสบการณ์เดิมในอดีต การสังเกต การร่วมปฏิบัติสัมพันธ์ต่อกันในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
3. การเข้าร่วมอภิปราย (Processing) ผู้เรียนมีโอกาสตรวจสอบและเข้าร่วมอภิปรายรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม
4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่ (Generalizing) ผู้เรียนจะนำประสบการณ์ที่ได้รับมาผสมผสานและกำหนดสร้างเป็นความรู้ใหม่
5. การประยุกต์ใช้ (Applying) การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างเป็นประสบการณ์ใหม่สำหรับตนเอง

รายละเอียดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones (1983)

Kolb (1984) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากจุดใดจุดหนึ่งของวงจรแห่งการเรียนรู้ก็

ได้ แต่ต้องดำเนินการให้ครบวงจรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ Kolb เสนอได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง รายละเอียดของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์มีดังนี้

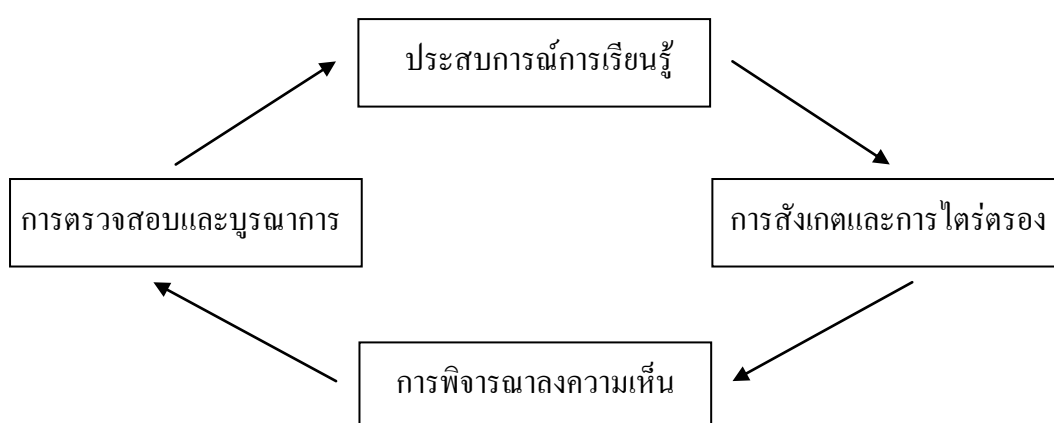
1. ประสบการณ์เรียนรู้ (Learning Experience) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ถือว่าเป็นส่วนประกอบของชีวิต ประสบการณ์จะนำไปสู่การรวบรวมความสามารถในการจัดการที่ยิ่งใหญ่ เป็นความสัมพันธ์ที่มีค่า ซึ่งประสบการณ์อาจจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ได้ทั้งการยอมรับและปฏิเสธ

2. การสังเกตและการไตร่ตรอง (Observe and Reflect) การเรียนรู้ที่ดีที่สุดควรทำให้ผู้เรียนได้มีการสะท้อนกลับ มีการไตร่ตรองประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อนำมาใช้พิจารณาว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์

3. การพิจารณาถึงความเห็นและการสร้างแนวคิด (Generalize and Conceptualize) เป็นการรวบรวมความรู้เพื่อสร้างกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดอื่นๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์ในอดีตและความรู้ที่ได้จากการกระทำ หรือได้รับมา หรือการได้รับความรู้จากข้อมูล จากครูผู้สอน การสนทนาพูดคุย แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของตนเอง

4. การตรวจสอบและการบูรณาการ (Experiment and Integrate) เป็นสิ่งท้าทายที่ดีที่สุด คือ การฝึกปฏิบัติจริง เป็นการทดลอง ฝึกปฏิบัติและตรวจสอบ เพื่อการลองผิดลองถูก เป็นการตรวจสอบแนวคิดเพื่อหาความจริงในสถานที่แตกต่างกัน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

รายละเอียดดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984)

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นทฤษฎีที่เป็นลักษณะบูรณาการที่มีแนวคิดในเรื่องประสบการณ์ การรับรู้ และพฤติกรรม ดังนั้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งรวมทั้งความรู้และทักษะที่ได้รับนอกจากเอกสาร หรือจากการฟังบรรยาย แต่ได้จากการทำงาน จากประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน และจากการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์จะประกอบด้วย สาระและประเด็นที่เกี่ยวข้องของที่มีความสำคัญต่อกระบวนการการเรียนรู้จากประสบการณ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1. นโยบายทางสังคมและการปฏิบัติกิจกรรม
2. พื้นฐานความสามารถทางการศึกษา
3. การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ
4. การศึกษาประสบการณ์
5. การพัฒนาหลักสูตร

Tittle (1994) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่ามีกระบวนการเรียนรู้เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้ จำนวน 6 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ (Experience) ในขั้นตอนนี้จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ประสบการณ์ โดยผู้สอนต้องกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ โดยอาจใช้รูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การชมวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือเกม

2. การนำเสนอเนื้อหาสาระ (Content Input) ผู้สอนต้องนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้รับรู้ อาจใช้การบรรยาย การอ่านจากเอกสารคู่มือ การชมภาพยนตร์ หรือการอภิปรายร่วมกัน

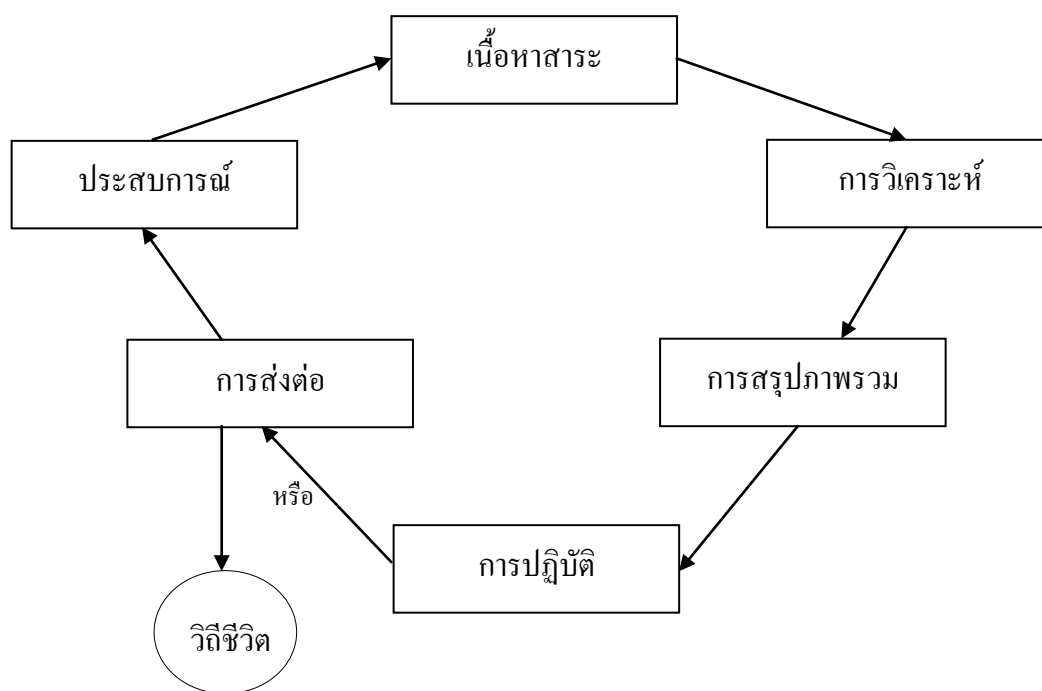
3. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวิเคราะห์ทบทวนประสบการณ์ โดยการใช้ข้อมูลที่ผู้สอนได้เสนอมา การวิเคราะห์นี้อาจใช้เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อย อภิปรายผลเพื่อหาข้อยุติ

4. การสรุปภาพรวม (Generalizations) เป็นการสรุปแนวคิดในภาพรวมหลังจากได้ข้อมูลและผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว จนได้เป็นประสบการณ์ใหม่สำหรับตนเอง

5. การปฏิบัติหรือทดลอง (Practice or Tryout) เป็นการทดลองปฏิบัติจริงเมื่อได้ผลสรุปของแนวคิดหรือประสบการณ์ใหม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันในประสบการณ์ที่ได้รับ

6. การส่งต่อ (Transfer) เป็นขั้นตอนการนำเสนอประสบการณ์ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาไปใช้จริงในสถานการณ์ต่างๆ และจะนำไปสู่การเกิดประสบการณ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรแห่งการเรียนรู้

รายละเอียดดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Tittly (1994)

Goh (1998) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าวงจรการเรียนรู้นั้นมี 5 ขั้นตอน โดยได้เสนอแนวคิดว่าในทุกรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์จะมีกระบวนการพื้นฐานจำนวน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การปฏิบัติ (Do) การไตร่ตรอง (Reflect) และการประยุกต์ใช้ (Apply) รายละเอียดวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Goh มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ประสบการณ์ (Experience) เป็นการรับรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติจากการเข้าร่วมกิจกรรม หรืออาจเป็นการกำหนดประสบการณ์ใหม่
2. การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสังเกต การไตร่ตรองและนำเสนอข้อมูล

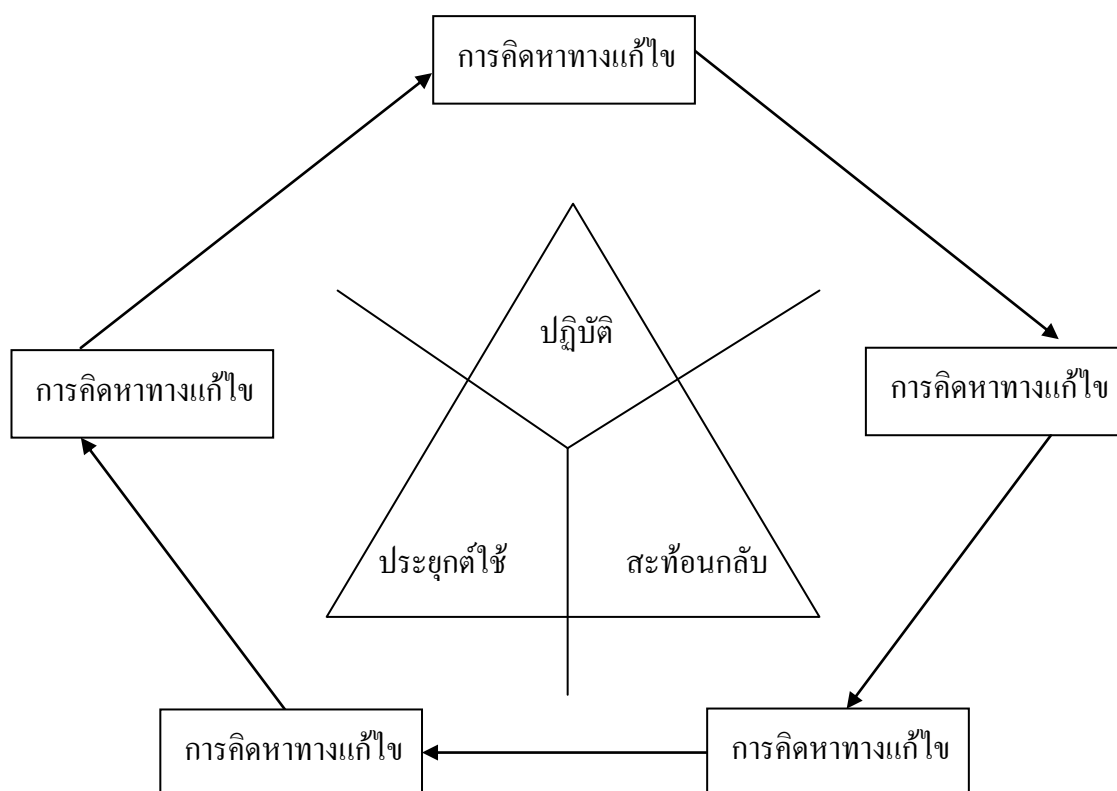
3. กระบวนการ (Process) เป็นการอธิบายผลข้อมูล การค้นหา ประสพการณ์ การวิเคราะห์ และสะท้อนกลับข้อมูล

4. การสรุปภาพรวม (Generalize) เป็นการสรุปภาพรวมและกำหนดเป็น ประสพการณ์ใหม่ และทดสอบ/ปฏิบัติจริง

5. การประยุกต์ใช้ (Apply) เป็นการนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่างๆ เป็นการนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตในชีวิตประจำวัน

รูปแบบวงจรการเรียนรู้จากประสพการณ์ของ Goh มีความครอบคลุมแนวคิดการ เรียนรู้จากประสพการณ์หลายแนวคิด สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นรูปแบบ การเรียนรู้ที่ได้ใช้ทดลองกับผู้เรียนในมหาวิทยาลัย พบว่าได้ผลดีเป็นอย่างมาก

รายละเอียดดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 วงจรการเรียนรู้จากประสพการณ์ของ Goh (1998)

สรุป กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งประสบการณ์นั้นอาจจะมีในตัวผู้เรียนอยู่แล้วหรือเป็นการสร้างเพื่อเสนอประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นการลงมือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น แล้วสามารถวิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์

Kolb (1984) ได้เสนอว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์จะมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการเรียนรู้โดยทั่วไป ซึ่งคุณลักษณะของการเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นจะประกอบด้วย

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการไม่ใช่ผลลัพธ์
2. การเรียนรู้เป็นความต่อเนื่องภายใต้ประสบการณ์ของบุคคล
3. การเรียนรู้เป็นการแสวงหาทางออกในการแก้ปัญหา
4. การเรียนรู้เป็นเป็นองค์รวมเพื่อการพัฒนาปรับปรุง
5. การเรียนรู้เป็นความเชื่อมโยงระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม
6. การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความรู้

Evans (1994) ได้เสนอแนวคิดของการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นเทคนิคการสอนผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จดีกว่าการเรียนรู้จากการอ่าน หรือจากระบบที่เป็นทางการ แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทุกชนิด เช่น การอบรม การสังเกต การสัมภาษณ์ การทำงานกลุ่ม การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ผ่านการวิเคราะห์ วิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ โดยใช้ประสบการณ์เดิมของบุคคลเป็นสำคัญ

Jackson and Caffarella (1994) ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ (Human Diversity) ในทุกระดับของผู้เรียนที่เป็นปัจเจกบุคคล และเคารพรักษาบุรณภาพของผู้เรียน ซึ่งมีภูมิหลังประสบการณ์ที่ต่างกันอย่างที่สามารถนำมาเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2. รูปแบบความต้องการผูกพันทางสังคมของผู้เรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และโปรแกรมการเรียนการสอน เนื่องจากมนุษย์ทุกคนที่เป็นผู้เรียนมีความต้องการที่จะได้รับการยอมรับทางสังคม และเป็นสมาชิกของกลุ่มเป็นพื้นฐาน ซึ่งบ่อยครั้งอาจจะต้องการความผูกพันทางสังคมมากกว่าความต้องการประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

3. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of learning) มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน เนื่องจากการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ช่วยเสริมสร้างเพิ่มพูนการถ่ายทอดทักษะของการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับโลกแห่งความเป็นจริง (Relevance learning for real world settings)

4. การประเมินที่แท้จริง (Authentic Assessment) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ที่จะต้องอาศัยเครื่องมือของการประเมินกระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนของผู้เรียนโดยใช้ทั้งการทำแฟ้มงาน (Folio) และการทำแฟ้มประเมินงาน (Portfolio) ของผู้เรียนมาเป็นเครื่องมือในการประเมินอย่างแท้จริง

Burnard (1996) อธิบายว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์มีลักษณะสำคัญ คือ

1. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้โดยเท่าเทียมกับผู้สอน และมีสางเร้าใจที่หลากหลายว่าการบรรยายของผู้สอนเพียงอย่างเดียว เช่น บทบาทสมมติ การแสดงละคร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การเรียนน่าสนใจมากขึ้น

2. ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้คิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ตนเอง เนื่องจากประสบการณ์อย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าจะมีการเรียนรู้เกิดขึ้น ความสำคัญจึงอยู่ที่การบูรณาการประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม โดยผ่านกระบวนการคิดทบทวน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยลำพัง หรือเกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่มจากการอภิปราย

3. ผู้สอนยอมรับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตีค่า ให้ความหมายหรือแปลความในสิ่งที่ผู้เรียนนำเสนอ เพราะการให้คุณค่าเป็นบทบาทของผู้เรียนเอง ผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าเป็นครู ผู้บรรยายหรือผู้นำ

4. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยให้ความสำคัญกับความเข้าใจของผู้เรียน และการสร้างมุมมองต่างๆ ตามความคิดของผู้เรียนเอง

5. ประสบการณ์ของบุคคลเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีค่า ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้คิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตเพื่อวางแผนสำหรับอนาคต จึงกล่าวได้ว่าเป็นการพยายามใช้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

6. มีการรับฟังซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ผู้สอนไม่เพียงแต่รับฟังทุกคนแต่ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนรับฟังซึ่งกันและกัน โดยเคารพในความเป็นบุคคล และแสดงบทบาทในการเป็นผู้ฟังที่ดี

Woolfe (อ้างถึงใน Burnard,1996) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้จากประสบการณ์ ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นฐานในการเข้าใจตนเอง (Self – understanding) และสำรวจความต้องการแหล่งข้อมูล และวัตถุประสงค์ของตนเอง
2. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในเชิงรุกมากกว่ารับ
3. อำนาจในการควบคุมการเรียนรู้จะถูกเปลี่ยนแปลงจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะเท่าเทียมกัน
4. ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนพยายามค้นคว้าความรู้ภายนอกเข้าสู่กรอบความคิดภายในของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญจะเป็นเพียงแหล่งข้อมูลและผู้ดำเนินการ

วนิดา ชนินทุททวงศ์ (2543) ได้สรุปลักษณะของการเรียนรู้จากประสบการณ์ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทำท่ายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
- 5.อาศัยการสื่อสารสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูดหรือการเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และสังเคราะห์การเรียนรู้

ทิสนา แคมมณี (2545) ได้เสนอตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) ในเรื่อง que เรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ลงไปประสบด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีการสะท้อนความคิด (Reflect) และอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ประสบมาหรือเกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนรู้นั้น
3. ผู้เรียนมีการสร้างความคิดรวบยอด หลักการ สมมติฐาน จากประสบการณ์ที่ได้รับ
4. ผู้เรียนมีการนำความคิดรวบยอด หลักการ และสมมติฐานต่างๆ ที่สร้างขึ้นไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ
5. ผู้สอนมีการติดตามผลและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการทดลองและประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อขยายของเขตการเรียนรู้ หรือปรับเปลี่ยนความคิด หลักการ และสมมติฐานตามความเหมาะสม
6. ผู้สอน มีการวัดและประเมินผล โดยใช้การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองประกอบกับการประเมินผลของผู้สอนด้วย

พรภักตสร ปริญญาญกุล (2546) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องค้นพบและสร้างความรู้จากประสบการณ์ที่ปฏิบัติและเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การวิเคราะห์ความรู้ร่วมกับผู้อื่น ที่ส่งผลต่อการเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออาจกล่าวว่าผู้เรียนเป็นผู้คิด วางแผน และปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ผู้เรียนต้องค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากกว่าการสอน
4. ผู้เรียนสามารถใช้สื่อและกิจกรรมต่างๆ หรือ โครงการ เพื่อให้การเรียนรู้จากประสบการณ์ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของงาน
5. ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถประยุกต์ทฤษฎีที่ได้รับมาสู่การปฏิบัติ และสามารถนำการปฏิบัตินั้นมาใช้ในชีวิตจริงที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคมได้

6. ผู้สอนเป็นผู้วางแผนทั้งเนื้อหา วิธีการเรียน สื่อและกิจกรรมการสอน แก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้และชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน

7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมี ลักษณะเป็น

กัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือแลกเปลี่ยนความรู้และ แก้ปัญหาาร่วมกัน

8. ผู้สอนติดตามประเมินผล พร้อมชี้แนะจุดเด่น จุดด้อยในสิ่งที่ผู้เรียน ปฏิบัติและผู้เรียนต้องสามารถอธิบายได้ว่าสิ่งที่ปฏิบัติมาจากประสบการณ์จริงมีความเหมือนหรือมีความแตกต่างจากหลักการทฤษฎีในวิชานั้นๆอย่างไร เพื่อเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง และจากการปฏิบัติจริงมาสู่การสรุปหลักการได้

Rogers (อ้างถึงในอาชญญา รัตนอุบล, 2550) ได้อธิบายการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ สำหรับการพัฒนามนุษย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล (Personal involvement) ทศนคติ และความ รู้ของบุคคล

2. การริเริ่มของแต่ละบุคคล (Self - initiated) ซึ่งเป็นการค้นพบความ ต้องการของตนเอง

3. การกระจายของการเรียนรู้ (Pervasive) การเรียนรู้ทำให้มีผลต่อ พฤติกรรม ทศนคติ หรือบุคลิกลักษณะของผู้เรียน

4. การประเมินโดยผู้เรียน (Evaluated by the learner) กล่าวคือ ผู้เรียน สามารถประเมินได้ดีที่สุด หากประสบการณ์ได้ถูกบรรลุตามความต้องการ

5. สาระสำคัญ คือ ความหมาย (Essence is meaning) เมื่อประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดขึ้น จะมีความหมายสู่ผู้เรียนให้มีการประสานสัมพันธ์กับประสบการณ์ทั้งหมดของ ผู้เรียน

Rogers เน้นการเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมในการ วางแผนและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ Rogers ได้แนะนำการใช้กระบวนการ กลุ่ม คือ การมีประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร การแก้ปัญหา และการพัฒนามนุษย์ โดยการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยให้บุคคลแต่ละคนพัฒนาการนำตนเองได้

สรุป ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ คือการที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติมากกว่าเรียนรู้จากในตำรา เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นจะเน้นให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จริงและต้องสอดคล้องกับธรรมชาติอันหลากหลายของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์แล้วประสบการณ์ดังกล่าวจะก่อเป็นความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมให้แก่ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติและแก้ไขปัญหาได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

Burnard (1996) ได้อธิบายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ไว้หลายวิธี ดังนี้

1. การจับคู่ฝึกปฏิบัติ (Pairs Exercises) มีการจับคู่และกำหนดบทบาทของแต่ละคน คนแรกฝึกปฏิบัติโดยอีกคนเป็นผู้ฟังหรือสังเกตโดยไม่แสดงความคิดเห็น แล้วสลับบทบาทกัน และร่วมกันอภิปรายพฤติกรรมรวมทั้งประเมินซึ่งกันและกัน หรืออาจนำประเด็นต่างๆ ไปอภิปรายในกลุ่มใหญ่ต่อไป

2. กิจกรรมกลุ่มอย่างมีแบบแผน (Structured Group Activities) วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เป็นกลุ่ม แนวคิดของกิจกรรมคือ กลุ่มจะได้รับประสบการณ์หลังจากการอภิปรายความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ แล้วประยุกต์ความรู้ใหม่ไปสู่สถานการณ์จริง ข้อดีของวิธีการนี้ คือ สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ฝึกการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มและการเป็นสมาชิกกลุ่ม แนวทางสำคัญในการดำเนินกระบวนการให้ราบรื่น คือ คำสั่งต้องชัดเจนครบถ้วน ทุกคนในกลุ่ม ทราบดีว่าให้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างไร กิจกรรมต้องใช้เวลาไม่เร่งรีบ ผู้อำนวยการความสะดวกของกลุ่มควรส่งเสริมสมาชิกให้เชื่อมโยงการเรียนรู้ใหม่เข้ากับชีวิตจริง และการทำงาน พร้อมทั้งส่งเสริมการฝึกปฏิบัติทักษะใหม่ๆเท่าที่สามารถจะทำได้

3. บทบาทสมมติ (Role Play) เป็นการจัดสถานการณ์และแสดงบทบาทในสถานการณ์นั้นแล้วเรียนรู้จากการแสดง หลังการแสดงบทบาทสมมติแล้วการคิดทบทวนเป็นสิ่งจำเป็น ตามด้วยการให้ข้อมูลป้อนกลับจากเพื่อ เพื่อจะทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ขึ้น อาจต้องมีการแสดงซ้ำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยเพิ่มทักษะหรือบทบาทใหม่ที่ได้จากการให้ข้อมูล

4. การแสดงละคร (Psychodrama) แตกต่างจากบทบาทสมมติตรงที่เป็นการนำเรื่องราวหรือสถานการณ์ในชีวิตจริงมาแสดง แล้วให้กลุ่มอภิปราย มีขั้นตอนคือ คัดเลือกสถานการณ์ กำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวแสดงหลักหรือเลือกตัวแสดงประกอบ สรุปเหตุการณ์ให้

ผู้เข้าร่วมแสดงเข้าใจในบทบาทแล้วเริ่มแสดงละคร ผู้ดูละครเสนอความคิดเห็น มีการอภิปราย หัวใจของการแสดงละคร คือ การเปิดโอกาสให้ปรับเปลี่ยนสถานการณ์เพื่อทดลองทักษะใหม่

5.การระดมสมอง (Brainstorming) กลุ่มผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้วิจารณ์ ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง แสดงความคิดเห็นเป็นคำพูดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นออกมาเขียนไว้ใน กระดานหรือแผนพลิก และคิดข้อความนั้นไว้รอบๆ ห้องเพื่อให้ทุกคนเห็นและช่วยในการจำ กิจกรรมนี้สามารถนำไปสู่การอภิปรายหรือการเรียนรู้ที่เป็นทางการมากขึ้น

6.การบรรยายเชิงประสบการณ์ (The Experiential Lecture) เป็นการ บรรยายสั้นๆ ช่วงก่อนเข้าสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อให้เกิดแนวคิดพื้นฐาน และอธิบาย เกี่ยวกับประเด็นคำถาม

ชัยพร วิชชาวูช (2542) ได้ประยุกต์การเรียนรู้จากประสบการณ์ในการพัฒนา บุคคล โดยการประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมในห้องฝึกอบรมและนอก ห้องฝึกอบรม ดังนี้

1.การจัดประสบการณ์ในร่ม (Indoor Experiential Learning) เป็นการจัดกิจกรรม ภายในห้องฝึกอบรม มีได้หลายรูปแบบ เช่น

1.1 การแบ่งกลุ่มแบบที (T-Group) เป็นการจัดกิจกรรมที่นำโดย นักจิตวิทยาเพื่อให้ผู้รับการอบรมฝึกอบรมเปิดใจซึ่งกันและกัน

1.2 เกม (Game) เป็นเกมที่สามารถนำไปสู่การสรุปการเรียนรู้ได้อย่าง ชัดเจน

1.3 สถานการณ์จำลอง (Simulator) เป็นการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ ผู้เรียนนำประสบการณ์ใหม่มาประยุกต์ใช้ได้

1.4 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) แล้วอัดวิดีโอเทปไว้ เพื่อให้ เห็นการแสดงบทบาทของตนอย่างชัดเจน เกิดการยอมรับและต้องมีข้อมูลย้อนกลับจากผู้เข้าร่วม หรือวิทยากร

1.5 อภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ทำให้ผู้เรียนรู้ความคิดเห็นของ สมาชิกภายในกลุ่ม และได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง

1.6 การทำงานกลุ่ม (Work Shop) เป็นกิจกรรมที่ให้กลุ่มได้ร่วมมือกันทำ ผู้เรียนได้ลงมือทำจากปัญหาจริง และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงงานของตนเองได้

1.7 การวิเคราะห์ตนเองและการสะท้อนกลับ (Self Analysis and Feedback) ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการสะท้อนกลับ (Feedback) ในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อนำไป คิดทบทวน วิเคราะห์ สรุป และเกิดการจุดคิดได้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองมากขึ้น

2.การจัดประสบการณ์กลางแจ้ง (Outdoor Experiential Learning) เป็นการจัดกิจกรรมภายนอกห้องเรียน ซึ่งสามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น

2.1การแข่งขันเดินมาตรฐาน (Walk Rally) เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ดีมาก ประการสำคัญต้องเป็นการจัดกิจกรรมที่ดีและวิทยากรต้องสามารถสรุปได้ชัดเจน

2.2การจับคู่ผจญภัย (Outward Bound) เป็นการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการผจญภัย ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารและกลุ่มผู้ปฏิบัติได้ทำงานร่วมกัน

พรปภัตสร ปริญญาญกุล (2546) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์สัมพันธ์กับวลี “การเรียนรู้จากการกระทำ” วิธีการเรียนการสอนจะเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้กับสถานการณ์จริงในโลกของการทำงานจริง เป็นรูปแบบวิธีการสอนที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1.การเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
- 2.ก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาในการเรียน ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว
- 3.มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- 4.ปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ ออกไปอย่างกว้างขวาง
- 5.อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด หรือการเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จะต้องเน้นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติร่วมกัน หรือได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์อย่างแท้จริง โดยวิธีการที่มักนิยมใช้ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้จากการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติจริง การสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ การจัดโครงการ การเชิญผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรมาบรรยาย การใช้แบบฝึก การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

ตอนที่ 4 ทักษะชีวิต

4.1 ความหมาย

ความหมายของทักษะชีวิตนั้นมีผู้เชี่ยวชาญและองค์กรต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

Darden, Gazda and Ginter (1996) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นทักษะและองค์ความรู้ ซึ่งเป็นส่วนของทักษะทางวิชาการและทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถในการปรับตัว และมีพฤติกรรมในทิศทางที่ถูกต้อง ในการเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นรลัทขณ์ เอื้อกิจ (2541) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า ความสามารถของบุคคลในการจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันได้สำเร็จ เป็นความสามารถที่บุคคลสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์และการฝึกฝน สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ และมีชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

บุญนัญญ์ เลหะทองทิพย์ และรุ่งกานต์ ศรีลัมพ์ (2541) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว และเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสม ในการเผชิญปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการฝึกอบรม

กรมวิชาการ (2542) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นคุณลักษณะหรือความสามารถทางสังคมเชิงจิตวิทยา (Psychosocial Competence) และเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการฝึก และกระทำซ้ำๆ ให้เกิดความคล่องแคล่วเคยชินจนเป็นลักษณะนิสัย

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรม ปัญหาสังคม ฯลฯ

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2543) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า หมายถึงลักษณะหรือความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา (Psychosocial Competence) เป็นทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องมีและใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยไม่เป็นการระของสังคม

สำนักนิเทศ และพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถพื้นฐานอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในการจัดการที่เหมาะสมกับตัวเอง และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นความปกติสุข อยู่รอดปลอดภัยจากภัยสังคมในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

เทพ สงวนกิตติพันธุ์ (2545) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่ หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคม และจิตใจของบุคคลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

สุชีรา เกิดจันทร์ตรง (2545) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการประเมิน วิเคราะห์ และตัดสินใจในการจัดการปัญหาต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเป็นความสามารถที่บุคคลสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยการสังเกต และสามารถปรับตัวเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และการมีชีวิตในสังคม

ศศิพร โลจายะ (2545) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมในการเผชิญกับปัญหาต่างๆที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการฝึกฝนอบรม

Clauer (2002) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถที่ได้เรียนรู้ที่จะทำบางสิ่งบางอย่างได้อย่างดี ทักษะชีวิตเป็นความสามารถส่วนบุคคลที่สามารถเรียนรู้ว่าจะทำอะไรจะช่วยให้ตนเองประสบความสำเร็จในการมีชีวิตอยู่อย่างพึงพอใจ

Junge, Manglallan and Raskauskas (2003) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ไว้ว่า เป็นความสามารถ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่บุคคลจะต้องเรียนรู้เพื่อความสำเร็จในสังคม ทักษะชีวิตทำให้บุคคลสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมตามสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล

จากนิยามความหมายของทักษะชีวิตที่ผู้เชี่ยวชาญและองค์กรต่างๆได้ให้ความหมายไว้สามารถสรุปได้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิตในตัวของบุคคล เพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ

4.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) จำแนกองค์ประกอบทักษะชีวิตเป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) กับ ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) กับ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
3. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) กับ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)

4. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) กับ ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)

5. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) กับ ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) ยังแบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตตามพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ 3 ด้านคือ

1. ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) กับ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

2. ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) กับ ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)

3. ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) กับ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship), ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) กับ ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) กับ ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)

ประเสริฐ ต้นสกุล (2538) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิตจะมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรมและสถานที่ แต่ทักษะชีวิตที่จำเป็นที่สุดที่ทุกคนควรมีเป็นแกน 10 ประการ ซึ่ง องค์การอนามัยโลกได้สรุปไว้ และถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต มีดังนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหา หรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวเราที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตัดเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหารู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

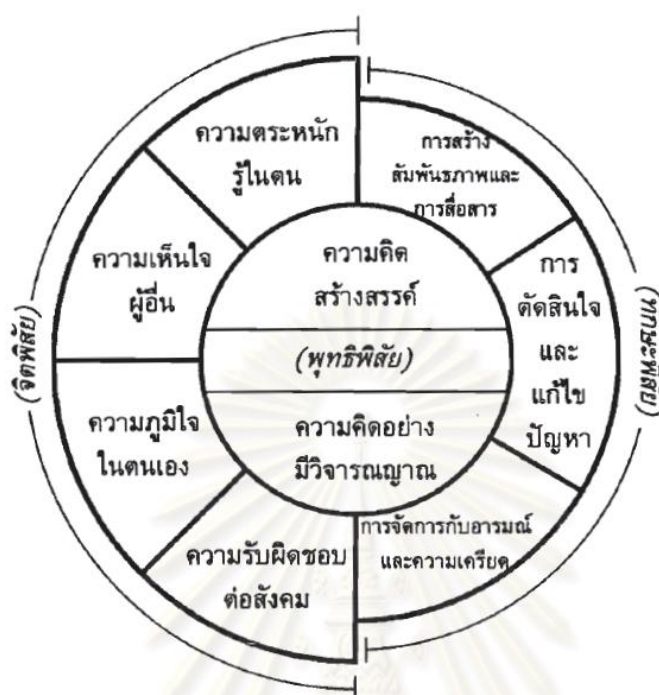
8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สติปัญญา อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื่อเฮดส์

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียดเพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

กรมสุขภาพจิต (2541) ได้นำแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยน ผ่านและสับสนในด้านเจตคติ และค่านิยม เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิธีการสอน

ของครู จึงได้ปรับเปลี่ยนโดยแบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ในด้านพุทธิพิสัยนั้นคือ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบร่วม และเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ และจัดความตระหนักรู้ในตน กับความเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัยโดยเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่คือ ความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) และความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) ส่วนที่เหลืออีก 3 คู่เป็นด้านทักษะพิสัย ดังแสดงไว้ในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 องค์ประกอบทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต (2541)

มูลนิธิริชเด็ก (2543) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบ ของทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นทักษะที่ประกอบด้วยทักษะ 10 ทักษะ ได้แก่

1. ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง เป็นการรู้จักตนเอง บุคลิก จุดแข็งกับจุดอ่อนของตัวเองและสิ่งที่เราต้องการกับสิ่งที่เราไม่ชอบมันเป็นส่วนสำคัญต่อการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะการตัดสินใจ ช่วยให้เราสามารถจัดการกับการตัดสินใจต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นระบบ

3. ทักษะการแก้ปัญหา ช่วยให้เราสามารถจัดการกับปัญหาในชีวิตอย่างมีระบบ ปัญหาสำคัญๆ ที่ยังไม่ได้ถูกแก้ไขนั้นสามารถก่อให้เกิดความเครียดและส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายได้

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ ความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆในเชิงบวกได้

5. ทักษะการคิดแบบสร้างสรรค์ คือ การรวมเอาทักษะการตัดสินใจกับทักษะแก้ปัญหาเข้าไว้ด้วยกัน จึงจะช่วยให้เราสามารถสำรวจหาหนทางออกอื่นๆ ที่เป็นไปได้ และมองเห็นถึงผลลัพธ์ที่จะตามมาของทั้งการกระทำและความคิดของเรา

6. ทักษะการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น ช่วยให้เราเข้าใจและยอมรับผู้อื่นที่อาจจะมีความแตกต่างกับเรา

7. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ หมายความว่า เราสามารถที่จะแสดงความรู้สึกของตนเองออกมาได้ ทั้งทางด้านคำพูดและทางด้านอื่นๆ ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์และวัฒนธรรมของเรา

8. ทักษะการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น ช่วยให้เรามีความสัมพันธ์ในทางที่ดีกับผู้คนรอบข้างที่เราสัมผัสกับสภาพด้วย

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ คือ การตระหนักถึงอิทธิพลของอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมและสามารถที่ตอบสนองต่ออารมณ์นั้นได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด คือ การตระหนักถึงที่มาของความเครียดในชีวิตประจำวันตระหนักว่ามันมีผลกระทบกับเราอย่างไร และปฏิบัติตนในทางที่จะช่วยควบคุมระดับความเครียดของเรา

สรุป จากการสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตสามารถจำแนกได้เป็น 12 ประการ คือ

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making)
2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)
3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)
6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)
7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness)

8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)
9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion)
10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)
11. ทักษะความภูมิใจในตนเอง (Self esteem)
12. ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)

4.3 หลักการสอนทักษะชีวิต

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้กล่าวถึง หลักการสอนทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือ “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม”

ในการสอนทักษะชีวิต ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” (Participatory Learning) ซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยพื้นฐานสำคัญประการแรก คือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และประการที่ 2 คือ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มุ่งเน้นอยู่ที่การให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม การเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีหลักการสำคัญ 5 ประการคือ

1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้ที่เรียกว่า

Active Learning

3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไป

อย่างกว้างขวาง

5. มีการสื่อสาร โดยการพูด หรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

1. ประสบการณ์ (Experience) ครูช่วยนำประสบการณ์เดิมของตนมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้

2. การสะท้อนความคิดและถกเถียง (Reflex and Discussion) ครูช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง

3. เข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (Understanding and Conceptualization) นักเรียนเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด อาจเกิดขึ้นโดยนักเรียนเป็นฝ่ายริเริ่มแล้วครูช่วยเติมแต่งให้สมบูรณ์ หรือในทางกลับกัน ครูเป็นผู้นำทางและนักเรียนเป็นผู้ประสานต่อจนความคิดนั้นสมบูรณ์ เป็นความคิดรวบยอด

4. การทดลองหรือการประยุกต์แนวคิด (Experiment / Application) นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะ หรือสถานการณ์ต่างๆจนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติของนักเรียนเอง

การสอนในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นพื้นฐานของการสอนทักษะชีวิตในด้านพุทธิพิสัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิจารณ์แล้ว ยังเป็นพื้นฐานในการสอนทักษะชีวิตอื่นๆในด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัยอีกด้วย

2) การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีหลักสำคัญอีกข้อหนึ่ง คือ ต้องการให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกองค์ประกอบก็คือ การแบ่งปันประสบการณ์ การได้สะท้อนความคิดและถกเถียง การสรุปความคิดรวบยอด ตลอดจนได้ทดลองหรือประยุกต์แนวคิด และในทุกองค์ประกอบนั้นจะต้องเกิดการเรียนรู้สูงสุด

หลักการสอนทักษะชีวิตสามารถสรุปได้ว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตได้นั้นการจัดการเรียนรู้ควรเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีประสบการณ์ตรง มีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าการจะสอนทักษะชีวิต มิใช่เป็นเพียงการให้ความรู้เพียงด้านเดียว แต่การปลูกฝังเจตคติก็เป็นเรื่องที่สำคัญที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในทางที่ดีตามที่ผู้สอนต้องการได้ ซึ่งมีค่ามากกว่าการสอนเพื่อให้ความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

4.4 แนวการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กล่าวถึง แนวการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตไว้ว่า การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตควรเริ่มจากทักษะการรู้จักตนเอง และตามด้วยทักษะอื่นๆ ตามลำดับ วิธีการสอนหรือการจัดกิจกรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ใหม่ๆ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้ดำเนินการกิจกรรม ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ ประสบการณ์ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกภายนอก ได้แก่ การพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ และประสบการณ์

นอกจากนี้การสอนหรือการจัดกิจกรรมจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นำศักยภาพที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้มากที่สุด ด้วยการฝึกทักษะชีวิตให้ผู้เรียนทุกคน รู้จัก เข้าใจ และใช้พลังด้านต่างๆของตน กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดึงประสบการณ์ของตนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้สำรวจทางเลือกปฏิบัติอย่างเสรี พิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือก ตัดสินใจเลือก โดยเสรี มีความสุข ความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้เลือก เต็มใจ ยึดมั่นในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย ปฏิบัติตามที่เลือก โดยแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำตามสิ่งที่เลือก ปฏิบัติจนเป็นลักษณะประจำตัว ตลอดจนสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการร่วมกิจกรรม แต่ละกิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งจะใช้ศักยภาพและทักษะในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการชีวิตและอาชีพได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น มีความสุข และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้จริงควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำศักยภาพออกมาให้ได้มากที่สุด

ข้อควรปฏิบัติระหว่างการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของครูผู้สอน

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กล่าวถึง ข้อควรปฏิบัติระหว่างการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของครูผู้สอน ไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต ครูผู้สอนต้องอาศัยความรู้

ความเข้าใจ สภาพจิตใจของผู้เรียนและเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้เกิดขึ้น โดยครูผู้สอนควรมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตาม หรือแสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ

2. ไม่ด่วนตัดสินคำตอบ

3. ใช้อารมณ์ขัน

4. สังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่มขณะจัดกิจกรรม

5. ฟังและสะท้อนความรู้สึกลึกและเรื่องราว (ความคิด) ของคำตอบ

6. ใช้คำพูดกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและประเมินความรู้สึกลึกด้วย

7. กล่าวแสดงความรู้สึกลึกชื่นชมพร้อมทั้งเหตุผล

8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกัน

9. สะท้อนคำนิยมของผู้เรียนจากคำตอบที่เป็นเหตุผลของผู้เรียน

10. ถ้าผู้เรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ ครูอาจยกตัวอย่างคำตอบของตนนำทางได้

11. เตรียมอุปกรณ์ ศึกษาเนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรม ทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรม

12. ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับทราบข้อควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม

สรุปได้ว่า ข้อควรปฏิบัติระหว่างจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของครูผู้สอน เป็นการแสดงบทบาทที่เป็นด้านบวกโดยการพูดดี ทำดี คิดดี ไม่ใช่อารมณ์ในการแก้ปัญหา ใช้วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดและให้โอกาสผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและเกิดทักษะชีวิต

ข้อควรปฏิบัติระหว่างการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กล่าวถึง ข้อควรปฏิบัติระหว่างการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าผู้เรียนควรจะปฏิบัติตนขณะร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ผู้เรียนพูดได้ครั้งละ 1 คน
3. ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้าผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงข้ามต้องให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นเสร็จเสียก่อน
4. ผู้เรียนไม่ใช่คำพูดดูถูกซึ่งกันและกัน รู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมกันและกัน
5. ผู้เรียนไม่ใช่คำพูดดูถูกตนเองและรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเอง
6. ผู้เรียนไม่พูดสอดแทรก ขัดจังหวะ ขณะที่เพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ
7. ผู้เรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อนๆ
8. ผู้เรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ

สรุปได้ว่า ข้อควรปฏิบัติระหว่างการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน จะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและมารยาทในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน

ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

5.1 ความหมายการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ ดังนี้

Mintzberg (1983 อ้างถึงใน Teale และคณะ, 2003) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นช่วงเวลาหนึ่งที่ผู้ตัดสินใจถูกกระตุ้น และผลักดันให้เลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่งที่เหมาะสมที่สุด ในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

Hicks (1991) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นการใช้ความคิดเพื่อทำการคัดเลือกระหว่างแนวทางในการปฏิบัติที่มีอยู่หลายทาง

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นความสามารถในการหาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

อุษณีย์ โภธิสุข (2544) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นการกระทำของบุคคลในการเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลากหลายทางเลือก โดยการรวบรวมและประเมินข้อมูลและสิ่งประกอบอื่นๆ ที่สำคัญ จากนั้นจึงเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือก เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจนกระทั่งนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ

Yates (2003) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นการเลือกแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหตามสถานการณ์ต่างๆ

จากนิยามความหมายของการตัดสินใจที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายสามารถสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาอย่างเป็นระบบเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบก่อนตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมตามความต้องการและเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.2 ขั้นตอนการตัดสินใจ

ขั้นตอนการตัดสินใจได้มีผู้กำหนดขั้นตอนการตัดสินใจไว้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

Greenwood and Parkay (1989) ได้กล่าวถึง 6 ขั้นตอนของการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. พิจารณาสถานการณ์และให้ความคิดเพื่อการตัดสินใจ
2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นในการพิจารณาสถานการณ์
3. แปลความหมายของข้อมูล
4. กำหนดทางเลือกหลายๆทาง และตัดสินใจเลือก ทางเลือกหนึ่ง
5. พิจารณาถึงหนทางที่ตัดสินใจเลือกเพื่อดูความสอดคล้อง ความเป็นไปได้และการดำเนินการปฏิบัติ

6. ปฏิบัติตามและประเมินผลการตัดสินใจ

Lee, Newman and Price (1999) ได้เสนอขั้นตอนการตัดสินใจที่ดี ซึ่งมีลำดับขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน
2. พิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนทางการปฏิบัติ
3. หาทางเลือกหลายๆทาง
4. เปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทางและตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง
5. นำเสนอเหตุผลของแนวทางที่ตัดสินใจเลือก
6. วางแผนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล

กรมสุขภาพจิต (2543) ได้กำหนดขั้นตอนของทักษะการตัดสินใจ เพื่อใช้ในการเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกทางหนึ่งทางใดไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ 2 ทาง เช่น ไป/ไม่ไป, เอา/ไม่เอา เป็นต้น
2. วิเคราะห์ผลดี – ผลเสีย ของทางเลือกทั้งสองทาง
3. ตัดสินใจเลือกทางเลือกหนึ่ง
4. หาทางแก้ไขข้อเสียของทางเลือกที่เกิดจากการตัดสินใจนั้นๆ

ศุมน อมรวิวัฒน์ (2547) ได้กำหนดขั้นตอนการตัดสินใจ ไว้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลที่ดีทำให้สามารถกำหนด และอธิบายประเด็นสำคัญของปัญหาได้
2. การประเมินค่าตามเกณฑ์ที่ถูกต้อง ดีงาม เหมาะสม ทำให้สามารถคิดถึงผลดี ผลเสียในการเลือก และตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ และเปรียบเทียบประเด็นที่ประเมินค่าแล้วทำให้สามารถกำหนดทางเลือก (alternative) และทางออก (assumption) ของสถานการณ์ และปัญหาได้
4. เมื่อมีทางเลือกหลายทาง บุคคลต้องอาศัยหลักการ ประสพการณ์ และการทำนายผลมาสร้างเกณฑ์ เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
5. ถ้าไม่มีทางเลือก หรือมีทางเลือกทางเดียวที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ต้องหาทางออกใหม่ (new assumption) ที่น่าจะเป็นไปได้
6. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ได้ผล
7. วางแผนปฏิบัติที่ได้ผล

สรุป ขั้นตอนการตัดสินใจแต่ละขั้นตอนที่นำเสนอมาส่วนใหญ่จะมีวิธีการที่คล้ายคลึงกัน โดยการตัดสินใจนั้นมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือกอย่างเป็นระบบ ควรมีการศึกษาข้อมูลพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบของทางเลือกนั้นๆ เพื่อที่จะได้เลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาที่ต้องเผชิญ และช่วยให้การตัดสินใจนั้นเป็นไปในทางที่เหมาะสมและดีที่สุด

5.3 ความหมายการแก้ไข้ปัญหา

Tornyay (1970 cited in Hurst, 1993) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่าเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนจะถูกคาดหวังให้สร้างสรรค์สิ่งใหม่จากหลักการที่ได้เรียนรู้มาก่อน เป็นการสังเคราะห์ความเพื่อนำไปสู่การแก้ไข้ปัญหา

Eysenck (1972) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในการพิจารณาสังเกตปรากฏการณ์และโครงสร้างของปัญหารวมทั้งต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่ต้องการ

อุษณีย์ โพธิสุข (2537) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่า การแก้ไข้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และการใช้กลยุทธ์ทางปัญญาที่สังเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ นำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

เบญจวรรณ ศรีโยธิน (2539) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่า การแก้ไข้ปัญหาเป็นกระบวนการนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และวิธีการต่างๆ มาผสมผสานกันเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข้สาเหตุของปัญหา

รศนา อัชชะกิจ (2539) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่า เป็นกระบวนการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างปัญหากับข้อเฉลยหรือทางออกของปัญหา และเป็นกระบวนการลดความเบี่ยงเบน (ด้านลบ) ของปัญหาให้เป็นวัตถุประสงค์ (ด้านบวก) และลดความเบี่ยงเบน (ด้านลบ) ของสาเหตุให้เป็นเป้าหมาย (ด้านบวก)

สุมน อมรวิวัฒน์ (2547) ได้ให้ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา ไว้ว่า เป็นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง หรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะที่ต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง การแก้ไข้ปัญหาเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนที่ต้อง

อาศัยทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ การคิด เพื่อหาแนวทางปฏิบัติให้ปัญหานั้นหมดสิ้นไป บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างเหมาะสม

จากนิยามการแก้ไขปัญหาคือผู้ที่เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้ สามารถสรุปได้ว่าการแก้ไขปัญหาคือ เป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์มาเป็นตัวช่วยในการวางแผนการแก้ปัญหา เพื่อให้การแก้ไขปัญหานั้นประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

5.4 ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาคือ

Dewey (1976) ได้เสนอวิธีการแก้ไขปัญหาคือประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง ขั้นในการตั้งปัญหาหรือค้นหาว่าปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้นๆ คืออะไรหรือค้นหาข้อมูลที่แท้จริงของปัญหานั้นๆ
2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง ขั้นในการพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา หรือมีสิ่งใดบ้างที่ไม่ได้เป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหา
3. ขั้นตอนในการเสนอแนวทางในการคิดแก้ไขปัญหาคือ (Production) หมายถึง วิธีแก้ปัญหาคือตรงกับสาเหตุของปัญหา
4. ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ (Verification) เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีการคิดแก้ปัญหาคือ ถ้าพบว่าผลลัพธ์ได้มานั้นยังไม่ใช่ผลที่ถูกต้องก็ต้องการเสนอวิธีการแก้ปัญหาคือใหม่จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุดหรือวิธีที่ถูกต้องที่สุด
5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใช้ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำเอาวิธีการแก้ไขปัญหาคือที่ต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้าในปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

กระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ (อ้างใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาคือไว้ดังนี้

1. คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดด้วยเหตุและผล ชัดหยุ่น
2. ระบุปัญหาและหาสาเหตุ
3. สร้างทางเลือกที่จะแก้ปัญหาคือด้วยแนวคิดใหม่ๆ
4. ทดสอบทางเลือก ข้อดี ข้อเสีย
5. เลือกทางเลือกที่ปฏิบัติ

6. ลงมือปฏิบัติ

7. ประเมินกระบวนการปฏิบัติและหาข้อสรุปเพื่อยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ

ต่อไป

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (2541) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาไว้ดังนี้

1. พิจารณาขอบเขตและสาเหตุของปัญหา
2. พิจารณาวิธีการแก้ปัญหาที่จะเป็นไปได้
3. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
4. สร้างแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาและติดตามผล
5. ประเมินประสิทธิผลของการแก้ไขปัญหา

รายละเอียดดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2541)

สรุป ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาแต่ละขั้นตอนจะต้องเริ่มต้นจากการพิจารณาและค้นหา เพื่อให้พบปัญหาและสาเหตุที่แท้จริง จากนั้นจึงวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด และสามารถเป็นไปได้ โดยเรียงลำดับการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน แล้วจึงนำวิธีดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหา และประเมินผล ตามลำดับ

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว

6.1 ความหมาย

เด็กต่างด้าว มีชื่อเรียกที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น เด็กต่างชาติ เด็กข้ามชาติ เด็กไร้สัญชาติ แรงงานเด็กต่างด้าว แรงงานเด็กต่างชาติ หรือแรงงานเด็กข้ามชาติ ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า เด็กต่างด้าว เนื่องจากเป็นคำที่ใช้ตามภาษาราชการและสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับลักษณะของเด็กในงานวิจัย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (2537) ให้นิยามคำว่าเด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้นิยามคำว่าเด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

สรุปได้ว่า เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามกฎหมาย

International Organization for Migration (2004) ให้นิยามคำว่า คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลหรือสมาชิกครอบครัวที่ย้ายไปยังประเทศอื่น ภูมิภาคอื่นที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุหรือทางสังคมมากกว่า เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ตนเองได้ปรับตัวและพัฒนาขึ้น

พระราชบัญญัติการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ให้นิยามคำว่า คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

กฤษฎา อาชวนิจกุล (2552) ให้นิยามคำว่า คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทย หรือบุคคลที่กำเนิด/อาศัยอยู่ในประเทศไทยมานานแล้วแต่ไม่มีสัญชาติไทย กลุ่มคนเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นคนต่างด้าวทั้งหมด แต่ในมิติทางวิชาการ ทางประชากรศาสตร์ จะใช้คำว่าคนต่างชาติแทนคำว่าคนต่างด้าว หมายถึง บุคคลที่ย้ายถิ่นฐานหรือเดินทางจากประเทศอื่นเข้ามาในประเทศไทยทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายทั้งหมด

กิติวรญา รัตนมณี (2552) นิยามคำว่า คนต่างด้าว หมายถึง คนที่ไม่มีสัญชาติของรัฐเจ้าของดินแดน ซึ่งคำนี้อาจหมายถึงทั้งคนที่มีสัญชาติของรัฐต่างประเทศ และคนที่ไร้รัฐเจ้าของสัญชาติ

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เด็กต่างด้าว หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามกฎหมาย ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติของรัฐเจ้าของดินแดน หรือไม่มีสัญชาติของรัฐใดๆ เลย

6.2 ประเภทของเด็กต่างด้าว

กฤษฎา อาชนิจกุล และคณะ (2547) ยึดหลักกฎหมายสัญชาติและกฎหมายเข้าเมืองในการแบ่งคนต่างด้าวในประเทศไทยได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย เป็นบุคคลที่กำเนิดในประเทศไทย จากพ่อแม่ที่เป็นต่างด้าวหรือบุคคลที่อาจมีถิ่นฐานถาวรอยู่ในประเทศไทยมานาน โดยไม่เคยเดินทางออกนอกประเทศ บุคคลเหล่านี้นับว่าเป็นต่างด้าวถ้าเขาเหล่านั้นไม่ได้รับสัญชาติ

2. คนต่างด้าวที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย คือ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตและมีสิทธิในการมีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศไทยอย่างถาวร

3. คนต่างด้าวที่เดินทางเข้าประเทศไทยและอยู่ชั่วคราว คนต่างด้าวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ผ่านการตรวจตราแล้ว ถือได้ว่าเป็นผู้ที่เดินทางเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย

มณฑกานต์ ฉิมมามี (2548) ได้ทำการสรุปลักษณะประเภทของเด็กต่างด้าวในประเทศไทยไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. เด็กต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาด้วยตนเอง มากับเพื่อน หรือมาพร้อมกับคนรู้จัก เป็นกลุ่มเด็กต่างด้าวที่สมัครใจเดินทางเข้ามาเสี่ยงโชคในประเทศไทยด้วยตนเอง โดยปัจจัยในการตัดสินใจอาจมาจากการชักชวนของเพื่อน หรือคนรู้จักที่เคยมาทำงานในประเทศไทย ซึ่งการเดินทางของเด็กกลุ่มนี้มีทั้งที่มาโดยการบอกกล่าวทางบ้านหรือทางบ้านสนับสนุนให้มา และการหนีมาโดยไม่บอกให้ทางบ้านรับรู้ เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีเครือข่ายหรือคนรู้จักอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมักจะได้รับการฝากให้ทำงาน และกลายเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

2. เด็กต่างด้าวที่ติดตามครอบครัวเข้ามาในประเทศไทย เด็กกลุ่มนี้จะเป็นเด็กที่ติดตามพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวซึ่งเข้ามาทำงานเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ซึ่งภายหลังเด็กกลุ่มนี้มักจะกลายเป็นแรงงานเด็กต่างด้าวเพื่อทำงานช่วยเหลือครอบครัว

3. เด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยการนำพาของกระบวนการค้ามนุษย์ วิธีการเข้ามาประเทศไทยโดยกระบวนการค้ามนุษย์ของเด็กต่างด้าวนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) แบบโดนบังคับขู่เข็ญ ใช้เล่ห์เหลี่ยมล่อลวงให้มาเป็นแรงงาน และ 2) แบบเต็มใจ ก็มีความตั้งใจที่จะเดินทางมาประเทศไทยอยู่แล้ว จึงใช้วิธีการของกระบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มนายหน้าจะจัดการพาเด็กลักลอบข้ามแดน หรือปลอมเอกสารการเดินทาง เมื่อเด็กข้ามแดนได้แล้วก็นำเด็กไปพักอยู่ในพื้นที่ชายแดนเพื่อทำงาน หรือส่งต่อไปยังสถานที่ทำงาน

4. เด็กต่างด้าวที่เกิดใหม่ในประเทศไทย เด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่ได้รับกำเนิดจากพ่อแม่ที่เป็นต่างด้าว ตัวเองจึงเป็นต่างด้าวด้วย

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร (2549) กล่าวว่า คนต่างด้าวถือว่าเป็นราษฎรไทย ซึ่งราษฎรไทยนั้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ราษฎรไทยประเภทที่มีสิทธิอาศัยอยู่ถาวร และ 2) ราษฎรไทยประเภทที่มีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว โดยรายละเอียดมีดังนี้

1. ราษฎรไทยที่มีสิทธิอาศัยอยู่ถาวร

ราษฎรไทยที่มีสิทธิอาศัยอยู่ถาวร สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ราษฎรไทยเพราะมีสัญชาติไทย จึงมีสิทธิอาศัยอยู่ภายในประเทศไทยได้อย่างถาวรและเด็ดขาด

1.2 ราษฎรไทยเพราะเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยอยู่ได้อย่างถาวร

2. ความเป็นราษฎรไทยที่มีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว

ราษฎรไทยที่มีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ราษฎรไทยเพราะเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมายและมีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว จึงมีสิทธิอาศัยในประเทศไทยได้เพียงชั่วคราว

2.2 ราษฎรไทยเพราะเป็นคนต่างด้าวที่มีสถานะเป็นคนผิดกฎหมายเข้าเมืองหรือถูกถือว่าเป็นคนผิดกฎหมายเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

2.2.1 กลุ่มแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่มาขึ้นทะเบียนแรงงานกับกรมการจัดหางาน หลังจากได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติแล้วราษฎรไทยกลุ่มนี้จะมีชื่อในทะเบียนราษฎรประเภททะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ

2.2.2 กลุ่มคนไร้รัฐหรือบุคคลที่ไร้เอกสารพิสูจน์ตน หรือที่กรมการปกครองเรียกว่าบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ราษฎรไทยกลุ่มนี้จะมีชื่อในทะเบียนราษฎรประเภททะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

หากพิจารณาจากสัญชาติของราษฎรไทย “คนต่างด้าว” สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. คนต่างด้าวที่มีสัญชาติ ซึ่งจะถือสัญชาติของประเทศที่ให้กำเนิดหรือปะเทศใดก็ได้
2. คนต่างด้าวที่ไร้สัญชาติแต่ไม่ไร้รัฐ คือ บุคคลที่ไม่มีประเทศใดในโลกยอมรับว่าบุคคลนั้นเป็นคนสัญชาติของประเทศตน แต่มีประเทศที่ยอมรับบันทึกคนเหล่านี้ในทะเบียนราษฎร เมื่อเขามีชื่อในทะเบียนราษฎรแล้วคั้งนั้นเขาจึงไม่ไร้รัฐ
3. คนต่างด้าวที่ทั้งไร้รัฐและไร้สัญชาติ คือ บุคคลที่ไม่มีประเทศใดในโลกยอมรับว่าบุคคลนั้นเป็นคนสัญชาติของประเทศตน และไม่มีประเทศใดในโลกที่ยอมรับบันทึกบุคคลเหล่านี้ลงในทะเบียนราษฎร เมื่อเค้าไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎรของประเทศใดเลยเค้าจึงไร้รัฐ และไร้สัญชาติ

สรุป ประเภทของเด็กต่างด้าวถ้าพิจารณาตามลักษณะของสัญชาติแล้วสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ 1) เด็กต่างด้าวที่มีสัญชาติ 2) เด็กต่างด้าวที่ไร้สัญชาติแต่ไม่ไร้รัฐ 3) เด็กคนต่างด้าวที่ทั้งไร้รัฐและไร้สัญชาติ หากพิจารณาตามการเข้าเมืองสามารถจำแนกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย 2) เด็กต่างด้าวที่เดินทางเข้าประเทศ

ไทยและอาศัยอยู่ถาวร 3) เด็กต่างด้าวที่เดินทางเข้าประเทศไทยและอยู่ชั่วคราว 4) เด็กต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาด้วยตนเอง มากับเพื่อน หรือมาพร้อมกับคนรู้จัก 5) เด็กต่างด้าวที่ติดตามครอบครัวเข้ามาในประเทศไทย 6) เด็กต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยโดยการนำพาของกระบวนการค้ามนุษย์

6.3 สถานการณ์เด็กต่างด้าว

จังหวัดสมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ถูกจับตามองในเรื่องของปัญหาแรงงานเด็กต่างด้าว และปัจจุบันยังคงเป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรต่างด้าว เด็ก และผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าภายในจังหวัดมีความต้องการแรงงานสูงมากขึ้นในทุกปี ซึ่งพบว่าในสถานประกอบการขนาดเล็กจนถึงขนาดกลางที่ผลิตสินค้าอาหารทะเลที่เป็นกิจการอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากประมงทะเล โดยเฉพาะการแปรรูปอาหารทะเล เบื้องต้นหรืออาหารแช่แข็งเพื่อการส่งออก มีเด็กต่างด้าวที่มีอายุ 8-14 ปี เข้าสู่การทำงานก่อนวัยอันควรเป็นจำนวนมาก และยังมีแรงงานเด็กที่มีอายุ 15-18 ปี ทั้งที่มีและไม่มีใบอนุญาตทำงานจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งสามารถแบ่งแรงงานเด็กต่างด้าวออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1) แรงงานเด็กต่างด้าวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีทำงานปะปนกับแรงงานผู้ใหญ่จำนวนมากพอสมควร โดยไปทำงานกับครอบครัวผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองหลายคนยังมีส่วนสนับสนุนให้เด็กทำงานเร็วกว่าปกติ เด็กต่างด้าวที่อายุก่อน 15 ปี ส่วนหนึ่งที่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาแต่ต้องจำใจออกมาหางานทำเพื่อหารายได้ไปจุนเจือให้แก่ครอบครัว โดยต้องลาออกจากการเรียนในระบบโรงเรียนกลางคัน อีกสาเหตุหนึ่ง คือ นายจ้างมีความต้องการแรงงานสูงจนไม่สนใจว่าการใช้แรงงานเด็กต่ำกว่า 15 ปี นั้นผิดกฎหมาย โดยเด็กกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ อายุ 0-4 ปี และ 5- 10 ปี และ 11-15 ปี ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ การไม่ได้รับสิทธิและประกันทางสุขภาพ ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยได้เปิดโอกาสให้เด็กต่างด้าวสามารถเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนได้แต่ด้วยเงื่อนไขปัจจัยหลายอย่างทำให้เด็กต่างด้าวขาดโอกาสและไม่สามารถเข้ารับการศึกษาตามปกติได้ เนื่องจากสถานศึกษาบางแห่งในจังหวัดสมุทรสาครไม่ได้สนับสนุนให้เด็กต่างด้าวเข้ารับการศึกษาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังพบว่าโอกาสที่เด็กต่างด้าวไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองจนไม่มีความปลอดภัยในชีวิตสูงมาก เด็กต่างด้าวส่วนหนึ่งถูกลูกคามทางเพศโดยคนไทยและคนต่างด้าวด้วยกันเอง ส่วนปัญหาที่แตกต่างกัน คือ เด็กต่างด้าวที่เริ่มโต มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้ อายุ 7-14 ปี กลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่ม

สำคัญที่มีโอกาสเข้าไปเป็นแรงงานเด็กก่อนวัยอันควรและผิดกฎหมาย แต่ด้วยการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เด็กเหล่านี้ได้เข้าสู่การจดทะเบียนแรงงานโดยได้ไถ่ถอนอายุลงทะเบียนเป็นอายุมากกว่า 15 ปี ซึ่งจะสามารถทำงานได้ตามกฎหมาย

2) แรงงานเด็กต่างด้าวที่มีอายุ 15-18 ปี เป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด ซึ่งส่วนมากมักทำงานในกิจการอาหารแช่เยือกแข็ง ประเภทกุ้ง ปลา เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่พบว่าภายหลังจากการที่รัฐบาลเปิดให้แรงงานต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานเข้าสู่การพิสูจน์สัญชาติ แรงงานส่วนใหญ่จึงระบุอายุตนเองมากกว่า 18 ปี รวมถึงนายจ้างมีความหวั่นเกรงต่อการตรวจสอบการใช้แรงงานเด็กจึงให้แรงงานที่ตนเองมีระบุอายุให้มากกว่า 18 ปี ปัญหาของแรงงานเด็กต่างด้าวกลุ่มนี้คือ บางคนทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็กและมีเงื่อนไขสภาพการจ้างเป็นแบบรายเหมา สถานประกอบการบางแห่งนั้นให้ค่าตอบแทนน้อยกว่าค่าแรงขั้นต่ำ นอกจากนั้นยังเป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงการศึกษาในระบบ โรงเรียนหรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่รัฐเตรียมไว้ให้ และมีโอกาสถูกละเมิดสิทธิทางด้านร่างกาย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกละเมิดทางเพศ หรือบางกลุ่มตกอยู่ภายใต้การบังคับให้ทำงาน โดยสมมติฐานได้ว่าบางคนอาจตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในรูปแบบของแรงงานลูกเรือประมงหรือสถานประกอบการแปรรูปอาหารทะเลบางแห่ง (มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน,2554)

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ยุพิน ชัยราชา (2541) ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการสอนความรู้ ความตระหนัก และทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนวัดล้านตอง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมต่างๆ 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเน้นกระบวนการกลุ่ม ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 41 คาบพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องโรคเอดส์หลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม จาก 53.33 เป็น 88.89 มีความตระหนักหลังใช้ชุดกิจกรรมในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยของทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์สูงขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมจาก 31.11 เป็น 84.58

สุริน คล้ายสามัญ (2543) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการอบรม โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี พบว่า กระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ขั้นตอน 10 ขั้นตอน คือ รวบรวมประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับอบรม ให้ประสบการณ์ใหม่ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เข้ารับอบรมสะท้อนความคิดและอภิปราย ให้ผู้เข้ารับอบรมสรุปความคิดรวบยอด ให้ผู้เข้ารับการอบรมประยุกต์ใช้ความรู้โดยการวางแผนการรับใช้สังคม ให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม ให้ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนความคิด และวิเคราะห์ประสบการณ์จากการรับใช้สังคมให้ผู้เข้ารับการอบรมรายงานผลการเรียนรู้ ประเมินผลการอบรม และติดตามผลการอบรม และผู้ศึกษาได้สรุปการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ประสบการณ์สะท้อนความคิดและอภิปราย สรุปความคิดรวบยอด และประยุกต์แนวคิด

อัญชลี ดำรงไชย (2543) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจและการปฏิเสธของวัยรุ่นชายที่เสพยาบ้าและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ได้แก่ วัยรุ่นเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 15-21 ปีที่เสพยาบ้าและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน โดยดำเนินการเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ แผนการจัดกิจกรรมที่ใช้อาศัยหลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนคูรา โดยนำแบบของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะการปฏิเสธหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเล็กน้อยแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อินทนิษฐ์ มั่งเงิน (2543) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนชาวเขา โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 7 จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมต่างๆ 12 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมการดำเนินการจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเน้นกระบวนการกลุ่ม ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 28 ชั่วโมง พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรม 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะ

การตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการแก้ปัญหา สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม และนักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีสูงขึ้นภายหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม

ธีระพงศ์ บุศราภูด (2544) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชายหญิงที่ลงทะเบียนในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีการเรียนแบบชั้นเรียน ปีการศึกษา 2543 ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี โดยใช้วิธีแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเวลา 2 วัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานมีผลต่อการเพิ่มระดับความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติต่อการอนุรักษ์สถานสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นภาพร จันทวรรณ (2545) ศึกษาการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในการป้องกันการติดยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเวียงแก้วอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ศึกษาจากกลุ่มทดลอง 15 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้กิจกรรมทักษะชีวิต 8 กิจกรรม ทำการศึกษาเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 1 กิจกรรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองในด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านเพื่อน ก่อนและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลรวมทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในการป้องกันการติดยาบ้า มีผลทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรู้เห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น

วิระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา (2545) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสติเฟ้น อาร์โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยสร้างโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสติเฟ้น อาร์โควี ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่อยู่ใน หมู่ที่ 3 ตำบลบึงขี้ไถ อำเภอธัญบุรี จำนวน 36 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรม และกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าโปรแกรมนี้ ซึ่งโปรแกรมมี 2 ส่วน คือ เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นเวลา 20 ชั่วโมง และจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนาเป็นเวลา 12 วัน ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองมีอุปนิสัย 7 ประการหลังการทดลองสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอุปนิสัย 7 ประการหลังการทดลองมากกว่าร้อยละ 80

กษมา วุฒิสารวัฒนา (2548) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพะเยา จำนวน 74 คน เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 34 คน พบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่กำหนดไว้ และกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชวันธร ม่วงมี (2548) ศึกษาเรื่องโอกาสทางการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติชาวพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การศึกษาสำหรับเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติในจังหวัดสมุทรสาครมี 2 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งเด็กที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนมีจำนวนไม่มาก และเด็กที่เพิ่งย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยจะประสบปัญหาการเข้าถึงการศึกษาระบบโรงเรียน สำหรับเด็กที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมานานแล้วและอยู่ในละแวกโรงเรียนจะมีโอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนได้มากกว่า ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนแยกได้ 2 ประเภท ได้แก่ 1) การศึกษาที่จัดโดยกลุ่มชาวมอญ ซึ่งเป็นการให้การศึกษาแก่เด็กเชื้อสายมอญที่ย้ายถิ่นมาจากประเทศพม่า โดยการเรียนการสอนจะใช้หลักสูตรไทยที่ดูแลโดยโรงเรียนวัดในชุมชน และ 2) การศึกษาที่จัดโดยองค์กรพัฒนาเอกชน ในลักษณะศูนย์พัฒนาเด็ก ซึ่งจะมีการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ภาษาพม่า ภาษาไทย วิถีชีวิต วัฒนธรรม และจริยธรรม โดยการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลเด็กขณะที่พ่อแม่ของเด็กไปทำงาน ซึ่งในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานทางด้านการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติ 2 องค์กรด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มรักภัยไทยและองค์กรคริสตจักร ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ให้การศึกษาแก่เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติเชื้อสายพม่า ซึ่งนอกจากการสอนวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย ภาษาพม่า จริยธรรม และวัฒนธรรมแล้ว ในส่วนขององค์กรคริสตจักรเน้นการสอนคำสอนทางศาสนาเพิ่มเติมด้วย

วรรัตน์ อภินันท์กุล (2548) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประสบความสำเร็จตามกฎแห่งความสำเร็จของนโปเลียน ฮิลล์ โดยนำโปรแกรมและคู่มือการศึกษานอกระบบโรงเรียนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเข้าร่วมโปรแกรมเชิงปฏิบัติการ เป็นเวลา 40 ชั่วโมง และเรียนรู้ด้วยคู่มือของตนเองจากคู่มือ เป็นเวลา 15 ชั่วโมง พบว่า กลุ่มทดลองมีการเรียนรู้เกี่ยวกับ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประสบความสำเร็จหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุพารัตน์ ป้อมเสมา (2549) ศึกษาการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 34 คน พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตมีอ้อมโนทัศน์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาณุพันธุ์ ประสิทธิคุณาพร (2550) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งได้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดพูดผ่านบวกและกิจกรรมดนตรีบำบัดให้กับกลุ่มสตรีในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มทดลองมีระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออก และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า กลุ่มทดลองมีระดับความเชื่อมั่นในร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า กลุ่มทดลองมีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมษยา ชื่นอาภรณ์ (2550) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษาระบบโรงเรียนโดยใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 61 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน เข้าร่วมกิจกรรม 28 ชั่วโมง พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าทั้งการจัดกิจกรรมด้วยการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือกิจกรรมทักษะชีวิตก็ตาม หากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ดึงประสบการณ์เดิม หรือสร้างประสบการณ์ทางการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพราะการเรียนรู้ด้วยการดึงประสบการณ์มาปฏิบัติ หรือปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์จะสะท้อนให้ผู้เรียนได้เห็นว่าตนเองสามารถที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ จนเกิดเป็นความเชื่อในที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Botvin (1984) ได้จัดกิจกรรมสร้างเสริมการตัดสินใจแก้ปัญหา พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ถูกต้องมากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Kirkhan and Schilling (1989) ได้อบรมทักษะชีวิตในกลุ่มแม่บ้านที่มีลูกพิการ พบว่ากลุ่มแม่บ้านได้รับการฝึกอบรมทักษะการแก้ปัญหาเกิดความมั่นใจในความสามารถในตนเองที่จะสื่อสารแก้ปัญหาและทำให้รู้สึกคลายเครียดลงได้

Kindler (1995) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติในสหรัฐอเมริกา พบว่า รัฐบาลกลางสหรัฐได้จัดตั้งหน่วยงาน Migrant Education Program (MEP) เพื่อสนับสนุนการทำงานเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติ โดยผสมผสานระหว่างความต้องการทางการศึกษาและความต้องการในบริการของภาครัฐ ซึ่งรัฐบาลได้สนับสนุนทั้งการศึกษาในรูปแบบปกติและการศึกษานอกระบบ โดยรัฐบาลกลางได้ให้งบประมาณแก่รัฐต่างๆ ที่มีเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อจัดการศึกษาให้แก่เด็กโดยสนับสนุนการศึกษารูปแบบพิเศษ เช่น การศึกษาแบบทวิภาษา หรือการศึกษาพิเศษซึ่งสามารถโอนไปเรียนในโรงเรียนของรัฐในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้ และนอกจากนี้รัฐบาลกลางยังมีนโยบายให้แต่ละรัฐคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา และการจัดการเรียนที่มีคุณภาพให้แก่เด็กทุกคน รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำ นอกเหนือจากในชั้นเรียน ซึ่งเด็กย้ายถิ่นข้ามชาติจะต้องได้รับประโยชน์จากบุคลากรทางการศึกษาของรัฐที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาต่างๆ นอกจากนี้เด็กย้ายถิ่นข้ามชาติที่มีปัญหาทางด้านภาษาอังกฤษ แต่ละรัฐจำเป็นต้องจัดบริการให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมเด็กอื่นๆ ในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษารูปแบบพิเศษ รวมถึงการศึกษาภาษาแม่ และการศึกษาแบบทวิภาษาด้วย

Yan Fung Mok (1999) ได้ศึกษาลักษณะบทบาทหน้าที่และประสิทธิผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่มีผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้แก่ ประสบการณ์เดิม การทบทวนไตร่ตรอง การสร้างความหมายจากประสบการณ์ความรู้สึก การรับรู้คุณค่าและสังคม และอิทธิพลของวัฒนธรรม ความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น การมีอิสระในการเรียนรู้ของบุคคลแรงจูงใจ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการเรียนรู้

Reyneri (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษากับการประกอบอาชีพของผู้ย้ายถิ่นในประเทศอิตาลี พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศอิตาลีไม่ใช่ผู้ที่มิมีสถานะทางสังคมไม่ดี หรือมีระดับการศึกษาต่ำ แต่กลับเป็นชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ดี เนื่องจากรัฐบาลอิตาลีให้ความสนใจต่อการศึกษาของผู้ย้ายถิ่น ในปี ค.ศ.1990 พบว่า ผู้ย้ายถิ่นกว่าร้อยละ 60 ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีผู้ย้ายถิ่นสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 13 และผู้ย้ายถิ่นที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 33 ถึงแม้ผู้ย้ายถิ่นจะได้รับโอกาสทางการศึกษาแต่กลับต้องประสบกับปัญหาในการทำงาน เพราะค่านิยมในการรับคนเข้าทำงานของสังคมอิตาลียังคงยึดติดอยู่กับสถานะทางสังคม จึงเป็นประเด็นต่อมาที่หน่วยงานของรัฐต้องให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพของผู้ย้ายถิ่นหลังจากคนกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาแล้ว

สรุปได้ว่าเด็กย้ายถิ่นก็เป็นเด็กที่สมควรจะได้รับการศึกษาเทียบเท่ากับเด็กในท้องถิ่น เนื่องจากการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญได้นั้นก็ควรที่จะมีการพัฒนาบุคคลทุกระดับทุกชาติ ทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งการเสริมสร้างทักษะชีวิตจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ความสามารถที่จะสื่อสารแก้ปัญหาและทำให้รู้สึกคลายเครียดลงได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ก็สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตได้

ตอนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์ แนวคิดที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา รวมทั้งปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว มาสังเคราะห์เป็นปัจจัยนำเข้าและผลลัพธ์ตามแนวคิดของผู้วิจัย โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว รายละเอียดมีดังนี้

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบของ Tyler (1986) เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมทางการศึกษาที่มีรายละเอียดและขั้นตอนที่ชัดเจน อีกทั้งยังเหมาะสมกับเด็กต่างด้าวซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ เพราะในขั้นตอนการจัดกิจกรรม

นั้นต้องมีการเชื่อมโยงกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน และยังเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพราะในขั้นตอนส่วนใหญ่จะใช้ประสบการณ์เป็นตัวในการ ดำเนินกิจกรรมหลัก ซึ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการศึกษาของ Tyler มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
2. การคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้
3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมทักษะชีวิต

ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อ เสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามแนวการจัด กิจกรรมทักษะชีวิตของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) เนื่องจากเป็นแนวการจัดที่ได้ มาตรฐานและสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตได้จริง โดยการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตนั้น ควรเริ่มจากทักษะการรู้จักตนเอง วิธีการสอนหรือการจัดกิจกรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่การ เรียนรู้ใหม่ นอกจากนี้การสอนหรือการจัดกิจกรรมควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นำศักยภาพที่ มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงสรุปออกมาได้ว่า การจัดกิจกรรมทักษะชีวิตควรยึดหลัก สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
3. ต้องอาศัยประสบการณ์ในการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

ผู้วิจัยเลือกทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต ในครั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ จากการลงมือปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้าง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความคิด ทักษะ และค่านิยมของตนเองขึ้นมาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Dewey (1983), Pfeiffer and Jones

(1983), Kolb (1984), Tittly (1994) และ Goh (1998) มาสังเคราะห์สร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว เพราะรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ของทั้ง 5 ท่าน มีขั้นตอนครอบคลุมในทุกกิจกรรม สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จมาแล้วทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์
2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. การนำไปประยุกต์ใช้

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์

ขั้นตอนการสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้เสนอสาระสำคัญไว้ดังนี้

- การรับรู้ปัญหาของ Dewey (1983)
- การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones (1983)
- ประสบการณ์ของ Tittly (1994)
- ประสบการณ์ของ Goh (1998)

โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นการจัดกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหา และกระตุ้นประสบการณ์เดิมเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดยการชมวีดีโอ ภาพยนตร์ ฟังนิทาน เกม หรือแสดงบทบาทสมมติ

2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ขั้นตอนการค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้เสนอสาระสำคัญไว้ดังนี้

- การนำเสนอประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones (1983)
- ประสบการณ์เรียนรู้ของ Kolb (1984)

- การแลกเปลี่ยนของ Goh (1998)

โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับ โดยการอภิปรายหรือสะท้อนกลับด้วยการถามตอบ

3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

ขั้นตอนการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้เสนอสาระสำคัญไว้ดังนี้ได้

- การคิดหาทางแก้ไข ลองกระทำ และเกิดประสบการณ์ของ Dewey (1983)
- การเข้าร่วมอภิปรายของ Pfeiffer and Jones (1983)
- การสังเกตและการไตร่ตรอง Kolb (1984)
- การนำเสนอเนื้อหาสาระของ Tittly (1994)
- กระบวนการของ Goh(1998)

โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมทางการศึกษา ผู้สอนต้องนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจใช้การอภิปรายร่วมกัน บรรยาย การอ่านจากเอกสารคู่มือ การชมภาพยนตร์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเติมเต็มรายละเอียดที่ขาดหายไปให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่

ขั้นตอนการสรุปสร้างความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้เสนอสาระสำคัญไว้ดังนี้ได้

- การเกิดประสบการณ์ใหม่ของ Dewey (1983)
- การสรุปสร้างความรู้ใหม่ของ Pfeiffer and Jones (1983)
- การพิจารณาลงความเห็นและการสร้างแนวคิด Kolb (1984)
- การวิเคราะห์และการสรุปภาพรวมของ Tittly (1994)
- การสรุปภาพรวมของ Goh (1998)

โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ เพื่อสรุปสาระความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมทั้งนำเสนอความรู้ใหม่

5. การนำไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของนักทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้เสนอสาระสำคัญไว้ดังนี้ได้

- การประยุกต์ใช้ของ Pfeiffer and Jones (1983)
- การตรวจสอบและการบูรณาการของ Kolb (1984)
- การปฏิบัติหรือทดลอง และการส่งต่อของ Tittly (1994)
- การประยุกต์ใช้ของ Goh (1998)

โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นทางลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาท การประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์ห่ออภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอ

รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางการสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

นักทฤษฎี / งานวิจัย	สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎี	สาระสำคัญที่นำมาใช้ในงานวิจัย
Dewey (1983)	1. การรับรู้ปัญหา 2. คิดหาทางแก้ไข 3. ลองกระทำ 4. เกิดประสบการณ์ 5. เกิดประสบการณ์ใหม่	1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ ได้จากการรับรู้ปัญหาของ Dewey, การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones, ประสบการณ์ของ Tittly และประสบการณ์ของ Goh
Pfeiffer and Jones (1983)	1. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2. การนำเสนอประสบการณ์ 3. การเข้าร่วมอภิปราย 4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่ 5. การประยุกต์ใช้	2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้จากการนำเสนอประสบการณ์ของ Pfeiffer and Jones, ประสบการณ์เรียนรู้ของ Kolb และการแลกเปลี่ยนของ Goh
Kolb (1984)	1. ประสบการณ์เรียนรู้ 2. การสังเกตและการไตร่ตรอง 3. การพิจารณาถึงความเห็นและการสร้างแนวคิด 4. การตรวจสอบและการบูรณาการ	3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ได้จากการคิดหาทางแก้ไข ลองกระทำ และเกิดประสบการณ์ของ Dewey, การเข้าร่วมอภิปรายของ Pfeiffer and Jones, การสังเกตและการไตร่ตรองของ Kolb, การนำเสนอเนื้อหาสาระของ Tittly และ กระบวนการของ Goh
Tittly (1994)	1. ประสบการณ์ 2. การนำเสนอเนื้อหาสาระ 3. การวิเคราะห์ 4. การสรุปภาพรวม 5. การปฏิบัติหรือทดลอง 6. การส่งต่อ	4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่ ได้จากการเกิดประสบการณ์ใหม่ของ Dewey, การสรุปสร้างความรู้ใหม่ของ Pfeiffer and Jones, การพิจารณาถึงความเห็นและการสร้างแนวคิดของ Kolb, การวิเคราะห์และการสรุปภาพรวมของ Tittly และการสรุปภาพรวมของ Goh
Goh (1998)	1. ประสบการณ์ 2. การแลกเปลี่ยน 3. กระบวนการ 4. การสรุปภาพรวม 5. การประยุกต์ใช้	5. การนำไปประยุกต์ใช้ ได้จากการประยุกต์ใช้ของ Pfeiffer and Jones, การตรวจสอบและการบูรณาการของ Kolb, การปฏิบัติหรือทดลองและการส่งต่อของ Tittly และการประยุกต์ใช้ของ Goh

การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมี การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาจากกรมสุขภาพจิต (2543) มาสังเคราะห์รวมเป็นพฤติกรรม การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ ปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

ผู้วิจัยได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้ทั้งหมด 5 ประการ ดังนี้

1. สามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหา ด้านสุขภาพและศักยภาพของตนเอง

เนื่องจากการตัดสินใจมีการประเมินทางเลือกต่างๆ และการแก้ไขปัญหา มีการประเมินสถานการณ์และศักยภาพของตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นความสามารถในการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหา ด้านสุขภาพและศักยภาพของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ ปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

2. สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ

เนื่องจากการตัดสินใจมีการวิเคราะห์ข้อดี/ข้อเสียของทางเลือก และมีการคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อการนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ส่วนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นความสามารถในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ ปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

3. สามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ

เนื่องจากการแก้ไขปัญหา มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหา เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาสนับสนุนการตัดสินใจและแก้ ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ ปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

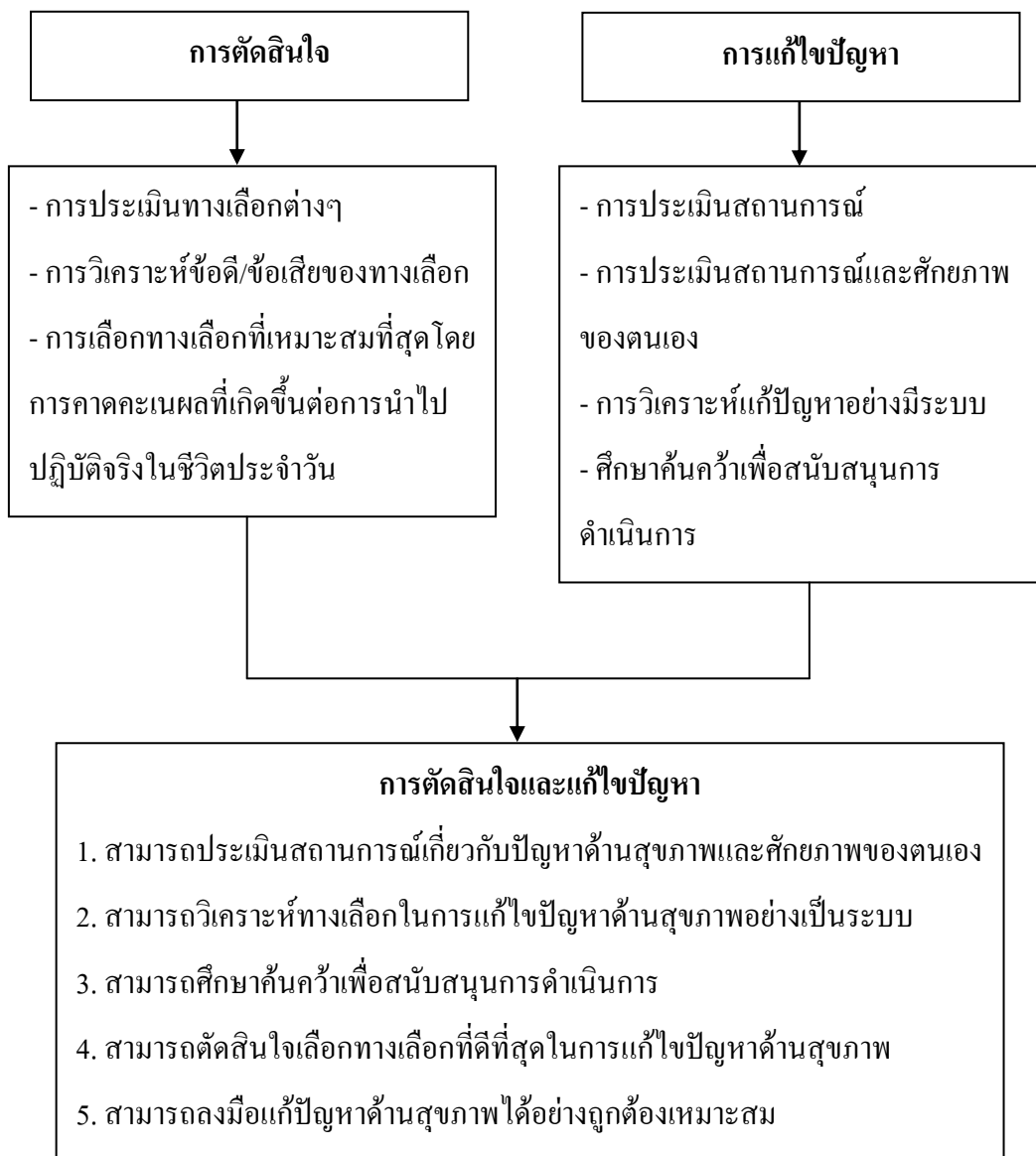
4. สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

เนื่องจากการตัดสินใจมีการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด หลังจากการประเมินวิเคราะห์ และค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นความสามารถในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างดาว

5. สามารถลงมือแก้ปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ในขั้นตอนสุดท้ายคือการปรับเปลี่ยนทางพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริงหากนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นความสามารถในการลงมือแก้ปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างดาว

รายละเอียดดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แผนภูมิสังเคราะห์การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

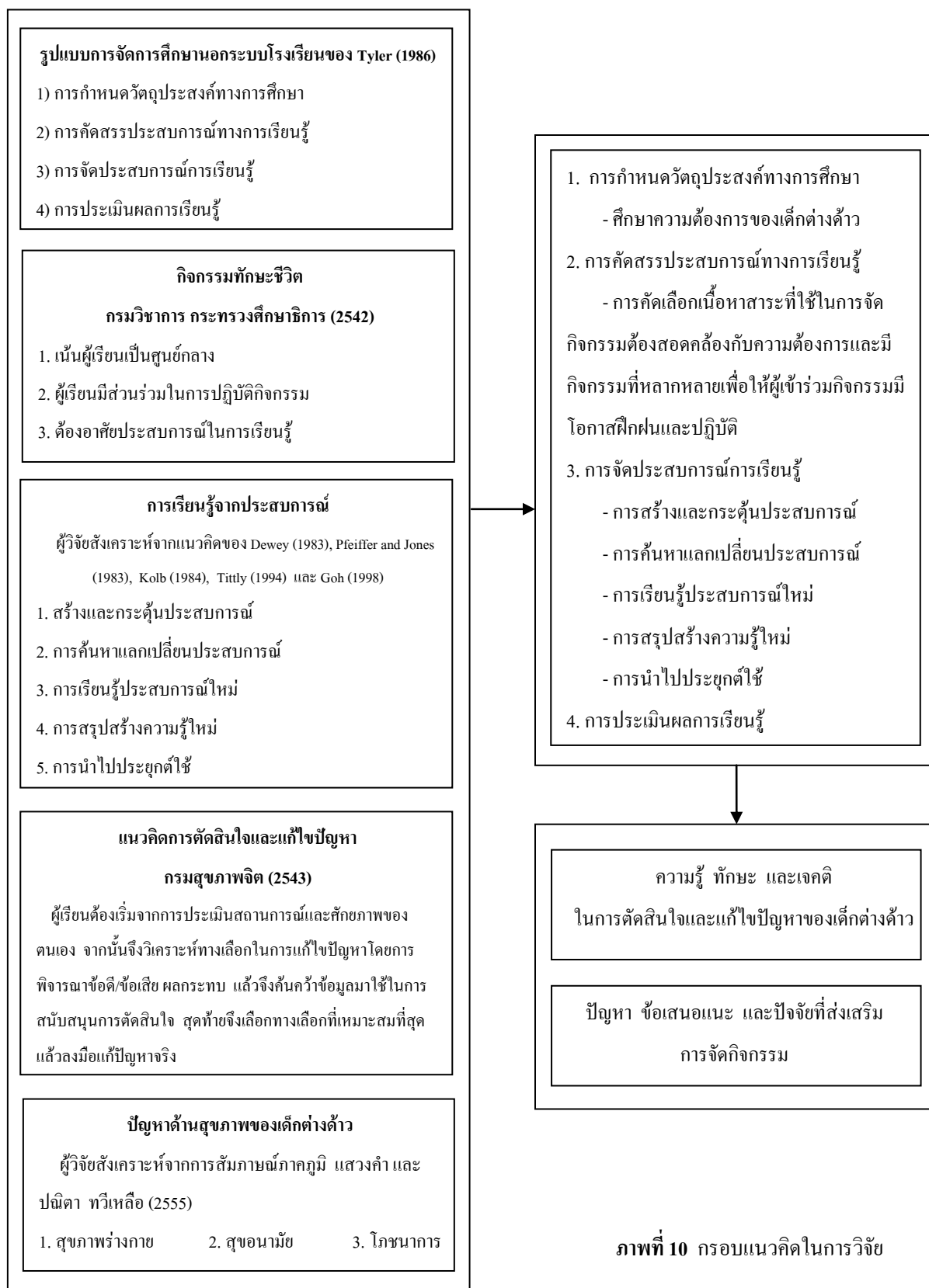
ผู้วิจัยนำปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครมาใช้เป็นปัจจัยนำเข้า เพื่อให้การจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าวสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิรักษ์ไทยในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ภาคภูมิ แสงคำ และปณิตา ทวีเหลือ (2555) โดยใจความสำคัญมีดังนี้

เด็กต่างด้าวมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่ตลอดเวลาตามพ่อแม่จึงส่งผลให้ไม่ได้ติดตามไปรับวัคซีน อีกทั้งที่อยู่อาศัยนั้นค่อนข้างสกปรกและไม่ถูกสุขอนามัยเพราะต้องอาศัยใกล้โรงงานที่มีมลภาวะทั้งทางน้ำและอากาศตามสถานประกอบการจัดเตรียมไว้ให้ แล้วยังต้องอาศัยอยู่กันหลายครอบครัวในห้องพักเดียวกันจึงเกิดความแออัด ประกอบกับความยากจนจึงทำให้เด็กต่างด้าวต้องทานอาหารซ้ำๆ ที่หาได้ง่ายจากบริเวณใกล้เคียง ส่งผลให้รับสารอาหารไม่ครบทั้ง 5 หมู่ และในบางครั้งก็ทานอาหารไม่ครบ 3 มื้อ

ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ได้ว่า เด็กต่างด้าวควรได้รับการส่งเสริมทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ โดยประเด็นสำคัญที่ควรจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ

1. สุขภาพร่างกาย
2. สุขอนามัย
3. โภชนาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว 2) เพื่อวิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนนอกระบบสำหรับเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีทั้งหมด 4 ศูนย์ คือ มูลนิธิริรักษ์ไทย เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน ศูนย์การเรียนพัฒนาภูมิปัญญามอญ และศูนย์การเรียนฟื้นฟูวัฒนธรรมมอญ โดยใช้ในการสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขของเด็กต่างด้าว

2) เด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ในการสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมและเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขของเด็กต่างด้าว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

2) เด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. อยู่ในช่วงอายุ 10 – 15 ปี
2. มีความสามารถในการพูดและเขียนภาษาไทย
3. มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 เครื่องมือ ประกอบไปด้วย

เครื่องมือที่ 1 แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญในเรื่องสุขภาพ รวมทั้งวิเคราะห์กิจกรรมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าว

3. สร้างแบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อคำถาม 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการตอบแบบเลือกคำตอบ และเติมคำตอบในช่องว่างเพื่อให้ทราบข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้
 ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก
 ต่างด้าว โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เพื่อสอบถามว่าเด็กต่าง
 ด้าวมีความต้องการที่จะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในประเด็นใดมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดย
 ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของ
 เด็กต่างด้าว โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เพื่อสอบถามว่าเด็ก
 ต่างด้าวเหมาะสมที่จะใช้วิธีการใดในการจัดกิจกรรมมากที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน
 (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ
 ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของ
 ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-
 Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ
 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบสอบถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและ
 บริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความ
 สอดคล้อง พบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.98 และควรแก้ไขแบบสอบถามจากเดิมที่มีลักษณะเป็น
 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้เป็นแบบจัดอันดับ (Ranking question)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่สอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัด
 ศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 จำนวน 5 คน ปรากฏว่าควร
 แก้ไขแบบสอบถามจากแบบจัดอันดับ (Ranking question) ให้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-
 list)

7. ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง

8. นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ 2 แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญในเรื่องสุขภาพ รวมทั้งวิเคราะห์กิจกรรมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่างด้าว
3. สร้างแบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อคำถาม 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการตอบแบบเลือกคำตอบ เพื่อให้ทราบข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เพื่อสอบถามว่าเด็กต่างด้าวมีความต้องการที่จะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในประเด็นใดมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เพื่อสอบถามว่าเด็กต่างด้าวมีความต้องการที่จะใช้วิธีการใดในการจัดกิจกรรมมากที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ

ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบสอบถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.95 และควรแก้ไขแบบสอบถามจากเดิมที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้เป็นแบบจัดอันดับ (Ranking question)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 จำนวน 30 คน ปรากฏว่าควรแก้ไขแบบสอบถามจากแบบจัดอันดับ (Ranking question) ให้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

7. ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง

8. นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับเด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักไทย จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ 3 แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

การออกแบบแผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ Tyler (1986) ในขั้นตอนที่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และขั้นตอนที่ 2) การคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำมาสร้างเป็นตัวกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. การศึกษาตามอัธยาศัย
3. ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
4. ทักษะชีวิต
5. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
6. แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา
7. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. ปัญหาทางสุขภาพทั้ง 3 ด้านที่ได้จากการสำรวจความต้องการในการ

ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว คือ ด้านสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย และโภชนาการ

เมื่อได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับแนวคิดการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตมาเป็นหลักในการจัด โดยขั้นตอนในการจัดกิจกรรมได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเนื้อหาสาระจะได้มาจากการสำรวจความต้องการในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของเด็กต่างด้าว

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการพิจารณาจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน รวมไปถึงบริบทของผู้เรียนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา ความเป็นอยู่ สังคม การเมือง หรือเศรษฐกิจ และจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือข้อเท็จจริงทางด้านเนื้อหา

3. การคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการคัดสรรเนื้อหาสาระทางการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และเจตคติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การสร้างแผนกิจกรรม

การสร้างกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยยึดรูปแบบของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย บูรณาการกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ในกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเด็กต่างด้าว โดยได้กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และวิธีการที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ผู้วิจัยได้สำรวจจากความต้องการของเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าว โดยแผนกิจกรรมใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 53 ชั่วโมง ณ ศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแผนกิจกรรมนั้นประกอบไปด้วย 12 แผน (รายละเอียดในภาคผนวก ง) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

วันที่ 1 ของการจัดกิจกรรม (26 กุมภาพันธ์ 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 9.30 น.	แนะนำผู้สอนและเนื้อหาในการจัดกิจกรรม	เพื่อเตรียมความพร้อมในการร่วมกิจกรรม	ผู้สอนแนะนำตัวและเกริ่นนำถึงเนื้อหาที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	
9.30 – 10.30 น.	กิจกรรมที่ 1 ปั่นดินทายใจ	เป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างความคุ้นเคย	ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจับคู่และปั่นดินน้ำมันเป็นรูปสัตว์เพื่อให้เพื่อนทายว่าป็นเป็นรูปสัตว์อะไร แล้วจึงเฉลยพร้อมบอกเหตุผลถึงความชอบ	การสังเกตจากพฤติกรรม
10.30 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 2 ปิด ปี่ ปิด	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ในหลักการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ตลอดจนมีความสามารถในการออกกำลังกายอย่างถูกวิธี	1. ผู้วิจัยแสดงบทบาทสมมุติ 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมที่ 2 ปิด ปี่ ปิด (ต่อ)		3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามในใบคำตอบทุกคน 4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนแผนผังความคิด (My Mapping) 5. นำเสนอแผนผังความคิด	ประเมินจากแผนผังความคิด

วันที่ 2 ของการจัดกิจกรรม (27 กุมภาพันธ์ 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 10.00 น.	กิจกรรมที่ 2 ปิด ปี ปิด (ต่อ)		6. ผู้วิจัยนำเดินแอโรบิกและผลัดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำเดินกันเอง 7. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายที่บ้านและบันทึกลงในใบบันทึกการออกกำลังกาย	ประเมินจากใบบันทึกการออกกำลังกาย
10.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 3 ปิงปอง.. ไข่เลื้อยดอก	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับโรคไข่เลื้อยดอก ตลอดจนมีความสามารถในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์เมื่อตนเองหรือคนรอบข้างเป็นโรคไข่เลื้อยดอกได้อย่างเหมาะสม	1. ผู้วิจัยเล่านิทาน “กึ่งกึ่งเป็นไข่เลื้อยดอก” 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหาร			
13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมที่ 3 ปิงปอง.. ไข่เลื้อยดอก (ต่อ)		3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อเล่นเกม “ปิงปอง..ไข่เลื้อยดอก” 4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน และออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 3 ของการจัดกิจกรรม (28 กุมภาพันธ์ 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 4 ซ้อม ซ้อม ซ้อม	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในเรื่องการปฐมพยาบาล เมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าช็อต	1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ไฟฟ้าช็อตให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ชม เพื่อนำไปคิดพิจารณา 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ผู้วิจัยบรรยายถึงสาเหตุหรือความเสี่ยงต่อการโดนไฟฟ้าช็อต อาการของผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต พร้อมทั้งสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 15.00 น.	กิจกรรมที่ 4 ซ้อม ซ้อม ซ้อม (ต่อ)		4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติในการช่วยเหลือผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต 5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน และออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	- การสังเกตพฤติกรรมในช่วงทำกิจกรรม - ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 4 ของการจัดกิจกรรม (1 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 5 กล่องยาวิเศษณ์	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญ ชนิด และสรรพคุณของยาสามัญประจำบ้าน อีกทั้งยังมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อเลือกใช้ยาให้ตรงกับอาการป่วยได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย	1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อให้จับคู่ยาสามัญประจำบ้านให้ตรงกับภาพอาการป่วย 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ผู้วิจัยบรรยายถึงหลักการเลือกใช้ยาที่ถูกต้อง พร้อมทั้งเปิดวิดีโอทัศน์	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมที่ 5 กล่องยาวิเศษณ์ (ต่อ)		4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน และออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 5 ของการจัดกิจกรรม (11 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 6 แมงกินฟัน	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนักถึงปัญหาฟันผุ และได้เรียนรู้ถึงวิธีการแก้ไข ตลอดจนป้องกันปัญหาฟันผุ มีความรู้เรื่องการรักษาความสะอาดฟัน เพื่อก่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดีภายในช่องปาก	1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมการ์ตูนมารูโกะ ตอน ปวดฟัน 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ผู้วิจัยบรรยายถึงวิธีการดูแลรักษาฟันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาฟันผุ หรือถ้าฟันผุควรมีข้อปฏิบัติอย่างไร	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 15.00 น.	กิจกรรมที่ 6 แมงกินฟัน (ต่อ)		4. ผู้วิจัยสาธิตวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องและให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติตาม 5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน และออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	- การสังเกตพฤติกรรมในช่วงทำกิจกรรม - ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 6 ของการจัดกิจกรรม (12 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 7 บ้านน่าอยู่	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ถึงการจัดตกแต่งที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยต่อตนเองและสมาชิกในครอบครัว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคำนึงถึงความปลอดภัยภายในบ้าน และสามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขที่พักของตนให้มีความน่าอยู่และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น	1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการได้รับบาดเจ็บจากสิ่งของภายในบ้านด้วยการถาม-ตอบ 2. ผู้วิจัยบรรยายถึงหลักการที่ถูกต้องในการจัดบ้านให้ปลอดภัย 3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 10 คน เพื่อให้แต่ละกลุ่มวาดรูป 2 รูป โดยรูปหนึ่งเป็นรูปที่แสดงถึงการจัดบ้านที่ไม่ปลอดภัย ส่วนอีกรูปหนึ่งแสดงถึงความปลอดภัย	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 15.00 น.	กิจกรรมที่ 7 บ้านน่าอยู่ (ต่อ)		4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวาดรูปต่อ 5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอรูปภาพของกลุ่มตนเอง	- การสังเกตพฤติกรรมในช่วงทำกิจกรรม - ประเมินจากรูปวาด

วันที่ 7 ของการจัดกิจกรรม (13 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 8 ขยะ (ไม่) ไร้ค่า	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของขยะหรือสิ่งของเหลือใช้ เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์หรือดัดแปลงเพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่	1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ที่เกี่ยวกับการช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ชม 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ผู้วิจัยให้ความรู้ถึงการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ พร้อมทั้งยกตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ที่ได้จากสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว	
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 15.00 น.	กิจกรรมที่ 8 ขยะ (ไม่) ไร้ค่า (ต่อ)		4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุที่ผู้วิจัยกำหนดให้ 5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง	การสังเกตจากพฤติกรรมว่าสามารถร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาเพื่อให้สิ่งประดิษฐ์ของกลุ่มตนเองสำเร็จ

วันที่ 8 ของการจัดกิจกรรม (14 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 9 เมืองอาหารดี	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ในเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและเห็นความสำคัญของสารอาหารในแต่ละหมู่ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทานอาหารเพื่อให้ครบ 5 หมู่	1. ผู้วิจัยให้แกผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมการ์ตูน เรื่อง “เมืองอาหารดี” 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ผู้วิจัยบรรยายเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่พร้อมทั้งเปิดวิดีโอทัศน์ประกอบการบรรยาย 4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อจับคู่รูปภาพอาหาร และประโยชน์ให้ตรงกับหมู่ของอาหาร	ประเมินจากชุดกิจกรรม
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมที่ 10 อย่าปล่อยให้หิว	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นถึงความสำคัญของโภชนาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคขาดสารอาหาร ตลอดจนมีความตระหนักและสามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัวไม่ให้เกิดภาวะทุพโภชนาการได้	1. ผู้วิจัยให้แกผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมวิดีโอเรื่อง “Hungry children in Africa” 2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการถาม-ตอบ 3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 4. ผู้วิจัยอธิบายใบความรู้แกผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม 5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง	ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 9 ของการจัดกิจกรรม (15 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 11 อยู่กับฉันนานๆ นะๆ	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเก็บรักษาอาหาร ตลอดจนมีทักษะความสามารถในการเก็บรักษาอาหารที่ตนเองและครอบครัวรับประทานเพื่อเป็นการถนอมอาหารได้อย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะอาหารประเภทผักและผลไม้	1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมในประเด็นการเน่าเสียของอาหารที่ท่านในแต่ละวันด้วยการถาม-ตอบ 2. ผู้วิจัยบรรยายถึงวิธีการเก็บรักษาและการถนอมอาหารประเภทผักและผลไม้ 3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 10 คน 4. ผู้วิจัยสาธิตวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติตาม	การสังเกตพฤติกรรมในช่วงทำกิจกรรม
12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมที่ 11 อยู่กับฉันนานๆ นะๆ (ต่อ)		5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน และออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

วันที่ 10 ของการจัดกิจกรรม (18 มีนาคม 2556)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	การประเมินผล
9.00 – 12.00 น.	กิจกรรมที่ 12 สุขภาพร่างกาย สุขอนามัย โภชนาการ	เพื่อสรุปเนื้อหาความรู้ทั้งหมดของกิจกรรม พร้อมวัดระดับความรู้ ทักษะ และเจตคติในการ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการสอบถามถึง ปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งเสริมใน การจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเมินผลการเรียนรู้	1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันสรุป กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอีกครั้ง 2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถาม และ แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ 3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำ แบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ ทักษะ และ เจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้าน สุขภาพ 4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นในส่วนของ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งเสริม ในการจัดกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่	- แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจต คติในการ ตัดสินใจและ แก้ไขปัญหาของ เด็กต่างด้าว - แบบสอบถาม ปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ ส่งผลต่อการจัด กิจกรรม - แบบสอบถาม ความพึงพอใจ

5. การตรวจสอบแผนกิจกรรม

ผู้วิจัยนำแผนกิจกรรมที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบรายละเอียดของขั้นตอนกิจกรรมและเนื้อหาสาระ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำว่าในขั้นตอนการจัดกิจกรรมควรที่จะใช้เทคนิคที่หลากหลาย และเน้นให้เห็นถึงการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

6. ปรับปรุงแผนกิจกรรมให้เหมาะสมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 30 คน ปรากฏว่าบางกิจกรรมควรกระชับเวลาให้มากขึ้น และการเขียนใบงานในส่วนที่ต้องเขียนชื่อกลุ่ม ชื่อหัวหน้ากลุ่ม เลขากลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม ควรตัดทิ้งให้เขียนแค่ในใบงานแรกและในใบงานต่อไปให้เขียนแค่ชื่อกลุ่ม เพื่อเป็นการเอื้อความสะดวกให้แก่เด็กต่างด้าว เนื่องจากเด็กต่างด้าวจะใช้เวลาในการเขียนค่อนข้างนาน

8. ปรับปรุงแผนกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง

9. นำแผนกิจกรรมไปใช้จริงกับเด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 30 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยประสานงานกับมูลนิธิรักษ์ไทยที่เป็นหน่วยงานในการจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กต่างด้าว จากนั้นผู้วิจัยจึงเข้าไปรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่นัดหมาย คือ

- 1) วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการในการจัดกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน และเด็กต่างด้าว จำนวน 30 คน
- 2) วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2556 เก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดกิจกรรมกับเด็กต่างด้าว จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดและแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของข้อคำถามที่เป็นปลายเปิดผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยการคำนวณหาความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรม โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยมีรายละเอียดการแปลผลคะแนนดังนี้

การแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของความต้องการในการจัด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Best (1970) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีความต้องการมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีความต้องการมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีความต้องการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีความต้องการน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีความต้องการน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

- 1) เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ในการสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขของเด็กต่างด้าว
- 2) เด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ในการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ และใช้สอบถามความพึง

พอใจในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขของเด็กต่างด้าว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนรู้ในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นผู้ที่ยกย่องสังเกตการณ์ขณะที่ดำเนินกิจกรรม

2) เด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. อยู่ในช่วงอายุ 10 – 15 ปี
2. มีความสามารถในการพูดและเขียนภาษาไทย
3. มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 เครื่องมือ ประกอบไปด้วย

เครื่องมือที่ 1 แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการตอบแบบเลือกคำตอบ เพื่อให้ทราบข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. วิธีการสร้างแบบวัดความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว มีดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบแบบทดสอบ หลักการวัดการประเมินผล

1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

1.3 สร้างแบบแบบวัดความรู้การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าวเป็นแบบปรนัยให้เลือกคำตอบว่าถูกหรือผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนความรู้ ดังนี้

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามถูก หมายถึง มีความรู้อย่างถูกต้อง ได้ 1 คะแนน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามผิด หมายถึง ยังไม่มีมีความรู้อย่างถูกต้อง ได้ 0 คะแนน

จากนั้นผู้วิจัยได้แปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน Z-Score โดยใช้สูตรดังนี้

$$Z = \frac{(x - \bar{x})}{S.D.}$$

Z	แทน	คะแนนซี
X	แทน	คะแนนดิบ
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากนั้นจึงนำคะแนนซี (Z-Score) มาหาคะแนนที (T-Score) โดยใช้สูตร

$$T\text{-Score} = 50 + 10Z$$

ในการประเมินเกณฑ์คนที่ผ่านนั้นจะต้องมีคะแนนเกินกึ่งหนึ่งของคะแนนมาตรฐานเมื่อ แจกแจงภายใต้โค้งปกติ และจำแนกคะแนนโดยใช้เกณฑ์ในการตัดเกรด 5 ระดับ ตามเกณฑ์การ ประเมินผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน อัญชรา หวังวีระ, 2544) คือ

เกรด 4	หมายถึง	คะแนนมากกว่าร้อยละ 80
เกรด 3	หมายถึง	คะแนนมากกว่าร้อยละ 70
เกรด 2	หมายถึง	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60
เกรด 1	หมายถึง	คะแนนมากกว่าร้อยละ 50
เกรด 0	หมายถึง	คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในขั้นต้น แล้วจึงปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบวัดความรู้ ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบวัดมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.89 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำไปปรับปรุงแบบวัดให้มีความเหมาะสม โดยการปรับเปลี่ยนค่าเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 30 คน ปรากฏว่าแบบสอบถามใช้งานได้จริง

2.3 นำแบบวัดไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient โดยมีเกณฑ์ค่าความเที่ยงตรงที่เหมาะสม คือควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2550) พบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.51 จึงถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา

2.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบทั้งความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว ไปใช้กับเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิธรรมาภิบาลไทยหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556 จำนวน 30 คน

ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. วิธีการสร้างแบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวมีดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบทดสอบ หลักการวัดการประเมินผล

1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

1.3 สร้างแบบวัดทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Scale Type) 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่เป็นพฤติกรรม ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	กระทำพฤติกรรมนั้นทุกวัน	ได้ 5 คะแนน
มาก	หมายถึง	กระทำพฤติกรรมนั้น 5 - 6 ครั้ง/สัปดาห์	ได้ 4 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	กระทำพฤติกรรมนั้น 3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์	ได้ 3 คะแนน
น้อย	หมายถึง	กระทำพฤติกรรมนั้น 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์	ได้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	กระทำพฤติกรรมนั้น 1 ครั้ง/หลายสัปดาห์	ได้ 1 คะแนน

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในขั้นต้น แล้วจึงปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบวัดมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้อง พบว่าทั้งหมดได้ค่าเท่ากับ 0.89 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำไปปรับปรุงแบบวัดให้มีความเหมาะสม โดยการปรับเปลี่ยนค่าเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 30 คน ปรากฏว่าเด็กต่างด้าวยังไม่เข้าใจในระดับของข้อคำถามที่ว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดคืออะไร จึงปรับเปลี่ยนแบบสอบถามโดยการเพิ่มตัวเลขเข้าไปกำกับด้วยเพราะเด็กต่างด้าวจะเข้าใจได้ดีกว่า

2.3. นำแบบวัดไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient โดยมีเกณฑ์ค่าความเที่ยงตรงที่เหมาะสม คือควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2550) พบว่า ทั้งหมดได้ค่าเท่ากับ 0.72 จึงถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำไปปรับปรุงแบบวัดทักษะให้มีความเหมาะสม

2.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะที่ผ่านการตรวจสอบทั้งความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว ไปใช้กับเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิธรรมาภิบาลไทยหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556 จำนวน 30 คน

ส่วนที่ 4 แบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว มีดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบทดสอบ หลักการวัดการประเมินผล

1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว รวมทั้งความหมายและขอบข่ายของทัศนคติ

1.3 สร้างแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่เป็นความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด	ได้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกมาก	ได้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกน้อย	ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกน้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในขั้นต้น แล้วจึงปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างคำว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบวัดมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้อง พบว่าทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.89 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำไปปรับปรุงแบบวัดให้มีความเหมาะสม โดยการปรับเปลี่ยนค่าเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กต่างคำวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 30 คน ปรากฏว่าแบบสอบถามสามารถใช้งานได้จริง

2.3 นำแบบวัดไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient โดยมีเกณฑ์ค่าความเที่ยงตรงที่เหมาะสม คือควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2550) พบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.62 จึงถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา

2.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติที่ผ่านการตรวจสอบทั้งความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว ไปใช้กับเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิริษัทไทยหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ 2 แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว
2. ศึกษาหลักการประเมินผลการจัดกิจกรรม
3. สร้างแบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อคำถาม 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการตอบแบบเลือกคำตอบ และเติมคำตอบในช่องว่างเพื่อให้ทราบข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Scale Type) 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความปัญหาในประเด็นต่างๆ มากน้อยเพียงใด โดยมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่เป็นความคิดเห็น ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ประเด็นนั้นมีปัญหามากที่สุด	ได้ 5 คะแนน
มาก	หมายถึง	ประเด็นนั้นมีปัญหามาก	ได้ 4 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	ประเด็นนั้นมีปัญหาปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
น้อย	หมายถึง	ประเด็นนั้นมีปัญหาน้อย	ได้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	ประเด็นนั้นมีปัญหาน้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ข้อคำถามในส่วนนี้เป็นแบบอัตนัย เพื่อให้ผู้ตอบสามารถอธิบายได้ตรงตามความคิด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ข้อคำถามในส่วนนี้เป็นแบบอัตนัย เพื่อให้ผู้ตอบสามารถอธิบายได้ตรงตามความคิด

4. นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ว่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าเนื้อหาของแบบสอบถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ (คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา, 2545) จากผลการวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้องพบว่า ทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ 0.79 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม โดยการปรับเปลี่ยนคำที่ใช้ จัดอันดับข้อคำถามใหม่ และเพิ่มข้อคำถามในส่วนของปัจจัยโดยการแบ่งเป็นด้านๆ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ง่ายขึ้น

5. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่สอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 3 คน ปรากฏว่าแบบสอบถามสามารถใช้งานได้จริง

7. นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนในมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหลักการประเมินผลความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อคำถาม 1 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลในการสอบถามความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด โดยมีความหมายดังนี้

หมายถึง พึงพอใจ

หมายถึง เฉยๆ

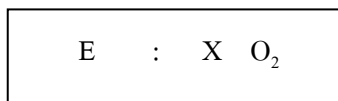
หมายถึง ไม่พึงพอใจ

มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่เป็นความคิดเห็น ดังนี้

พึงพอใจ	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับสูง	ได้ 3 คะแนน
เฉยๆ	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับกลาง	ได้ 2 คะแนน
ไม่พึงพอใจ	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับต่ำ	ได้ 1 คะแนน

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมผู้วิจัยใช้การทดลองในระดับต้น (Pre – Experimental Research) โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Shot Case Study ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้

เมื่อ E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
X	แทน	การจัดกระทำ (Treatment)
O ₂	แทน	การวัดค่าตัวแปรหลังการจัดกระทำ (Post-test)

การทดลองใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยดำเนินการตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ Tyler (1986) ในขั้นตอนที่ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งในสองขั้นตอนนี้เป็นการนำกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทำการทดลองประเมินผล และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

โดยรายละเอียดของขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการทดลอง

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านแนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียน, การศึกษาตามอัธยาศัย, ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์, ทักษะชีวิต, แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา รวมทั้งบริบทที่เกี่ยวกับสุขภาพของเด็กต่างด้าว และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยใช้สอบถามความต้องการของเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าว

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจาก เขตพื้นที่ที่ปริมนทลเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนต่างด้าวมกที่สุดในประเทศไทย และจังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวมกที่สุดในเขตพื้นที่ปริมนทล ซึ่งในจังหวัดสมุทรสาครมีศูนย์การเรียนของเด็กต่างด้าวทั้งหมด 4 ศูนย์ คือ มูลนิธิริษัทไทย เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน ศูนย์การเรียนพัฒนาภูมิปัญญาอมญ และศูนย์การเรียนฟื้นฟูวัฒนธรรมอมญ ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก แล้วผลที่ได้ออกมา คือ เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิริษัทไทย จำนวน 5 คน จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างของเด็กต่างด้าวด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) อยู่ในช่วงอายุ 10 – 15 ปี 2) มีความสามารถในการพูดและเขียนภาษาไทย และ 3) มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอความอนุเคราะห์จากมูลนิธิริษัทไทย เพื่อขอข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการใช้กิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่สร้างขึ้นไปใช้กับทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิริษัทไทย ในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2555

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการมาเขียนเป็นแผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

6. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ เพื่อเป็นการดูพื้นฐานของความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติของเด็กต่างด้าวที่มีต่อการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อเป็นการเก็บรายละเอียดข้อมูลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นทดลอง

1. ดำเนินการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคที่หลากหลายตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมได้จริง (บุญเลิศ ไพรินทร์, 2533) โดยผู้วิจัยได้จัดกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 53 ชั่วโมง เริ่มดำเนินกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 และสิ้นสุดลงในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้กระบวนการของทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดของ Dewey (1983), Pfeiffer and Jones (1983), Kolb (1984), Tittly (1994) และ Goh (1998) เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์

เป็นการจัดกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหา และกระตุ้นประสบการณ์เดิมเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดยการชมวีดิโอ ภาพยนตร์ ฟังนิทาน เกม หรือแสดงบทบาทสมมติ

2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับ โดยการอภิปรายถาม-ตอบ พร้อมทั้งนำเสนอผลจากการปฏิบัติ

3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมทางการศึกษา ผู้สอนต้องนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจใช้การอภิปรายร่วมกัน บรรยาย การอ่านจากเอกสารคู่มือ การชมภาพยนตร์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียดที่ขาดหายไปให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ เพื่อสรุปสาระความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมทั้งนำเสนอความรู้ใหม่

5. การนำไปประยุกต์ใช้

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นทางลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาท การประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์อภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอ

ส่วนเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้มาจากการสำรวจความต้องการในการตัดสินใจและแก้ไขทางสุขภาพทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสุขอนามัย และด้านโภชนาการ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว และแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างทำ เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนรู้หลังจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้าน

สุขภาพของเด็กต่างด้าว ไปให้เจ้าหน้าที่ทำเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมให้ดีขึ้น

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ให้เด็กต่างด้าวประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยประสานงานกับมูลนิธิริรักษ์ไทยที่เป็นหน่วยงานในการจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กต่างด้าว จากนั้นผู้วิจัยจึงเข้าไปรวบรวมข้อมูลในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดและแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของข้อคำถามที่เป็นปลายเปิดผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยการคำนวณหาความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าวหลังเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลปัญหาในการจัดกิจกรรม และความพึงพอใจโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยมีรายละเอียดการแปลผลคะแนนดังนี้

การแปลผลคะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน อัญชรา หวังวีระ, 2544) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในระดับดีมาก
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 – 79	หมายถึง	มีความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในระดับดี

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 – 69	หมายถึง	มีความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59	หมายถึง	มีความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาระดับพอใช้
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 49	หมายถึง	มีความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาระดับต้องปรับปรุง

การแปลผลคะแนนทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ตามเกณฑ์การ
วิเคราะห์ของ Best (1970) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ ตามเกณฑ์การ
วิเคราะห์ของ Best (1970) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีเจตคติการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีเจตคติการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีเจตคติการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีเจตคติการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีเจตคติการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนปัญหาในการจัดกิจกรรม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของ Best (1970)
ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหามานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของ วรพจน์ พรหมสัจยพรต และ สุภัททนา กลางคาร (2546) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00	หมายความว่า	มีความพึงพอใจในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33	หมายความว่า	มีความพึงพอใจในระดับกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66	หมายความว่า	มีความพึงพอใจในระดับต่ำ

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะและปัจจัยส่งเสริมในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 1.2 ผลของการศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 1.3 แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2.1 ผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

ตอนที่ 2.2 สรุปพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 3.2 ผลของการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3.3 ผลของการศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3.4 ผลของการศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเพศเจ้าหน้าที่

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	2	40
หญิง	3	60
รวม	5	100

จากตารางที่ 3 เพศของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ร้อยละ 60 และ 40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
32	1	20
35	1	20
36	1	20
39	1	20
40	1	20

รวม	5	100
ค่าเฉลี่ย	36.4	

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีอายุไม่เท่ากัน คือ 32 ปี 35 ปี 36 ปี 39 ปี และ 40 ปี จึงได้ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ เท่ากับ 36.4 ปี

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละตำแหน่งของเจ้าหน้าที่

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	4	80
เจ้าหน้าที่ในมูลนิธิ	1	20
รวม	5	100

จากตารางที่ 5 ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนสูงกว่าเจ้าหน้าที่ในมูลนิธิ ร้อยละ 80 และ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
4 ปี	1	20
5 ปี	2	40
7 ปี	2	40
รวม	5	100
ค่าเฉลี่ย	5.3	

จากตารางที่ 6 ประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป คือ 4 ปี 5 ปี และ 7 ปี จึงได้ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ เท่ากับ 5.3 ปี

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของเพศเด็กต่างด้าว

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	17	56.7
หญิง	13	43.3
รวม	30	100

จากตารางที่ 7 เพศของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ร้อยละ 56.7 และ 43.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของอายุเด็กต่างด้าว

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
10	6	20
11	4	13.3
12	7	23.3
13	8	26.7
14	5	16.7
รวม	30	100

จากตารางที่ 8 อายุของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือ อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 อายุ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย

บุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย	จำนวน	ร้อยละ
แม่	1	3.3
พ่อและแม่	28	93.3
ญาติ	1	3.3
รวม	30	100

จากตารางที่ 9 บุคคลเด็กต่างด้าวอาศัยด้วย พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.3 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับแม่ และ อาศัยอยู่กับญาติเป็นจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 1.2 ผลของการศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยแบ่งผลความต้องการออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลของการศึกษาความต้องการในด้านเนื้อหาสาระ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย และ โภชนาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านสุขภาพร่างกาย

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ

โรคติดต่อ	จำนวน	ร้อยละ
โรคเอดส์	6	17.1
โรคไขเลือดออก	15	42.9
โรคมือเท้าปาก	4	11.4
โรคอีสุกอีใส	2	5.7
โรคบาดทะยัก	3	8.6
โรคตาแดง	5	14.3
รวม	35	100

จากตารางที่ 10 การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโรคไขเลือดออกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา คือ โรคเอดส์ คิดเป็นร้อยละ 17.1 โรคตาแดง คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรคมือเท้าปาก คิดเป็นร้อยละ 11.4 โรคบาดทะยัก คิดเป็นร้อยละ 8.6 และโรคอีสุกอีใส คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
แผลถลอก	3	8.6
ถูกของมีคมบาด	2	5.7
แมลงเข้าหู	3	8.6
แมงป่องหรือตะขาบกัด	3	8.6
งูกัด	2	5.7
ถูกแมงกะพรุนไฟ	3	8.6
เลือดกำเดาไหล	2	5.7
ไฟฟ้าช็อต	10	28.6
ไฟไหม้หรือถูกน้ำร้อนลวก	1	2.9
กระดูกหัก	4	11.4
ผู้ป่วยเป็นลม	2	5.7
รวม	35	100

จากตารางที่ 11 วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น พบว่า เด็กต่างค้ำวส่วนใหญ่มมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาวิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมา คือ กระดูกหัก คิดเป็นร้อยละ 11.4 แผลถลอก คิดเป็นร้อยละ 8.6 แมลงเข้าหู คิดเป็นร้อยละ 8.6 แมงป่องหรือตะขาบกัด คิดเป็นร้อยละ 8.6 ถูกแมงกะพรุนไฟ คิดเป็นร้อยละ 8.6 ถูกของมีคมบาด คิดเป็นร้อยละ 5.7 งูกัด คิดเป็นร้อยละ 5.7 เลือดกำเดาไหล คิดเป็นร้อยละ 5.7 ผู้ป่วยเป็นลม คิดเป็นร้อยละ 5.7 และไฟไหม้หรือถูกน้ำร้อนลวก คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของวิธีการเลือกใช้ยา

วิธีการเลือกใช้ยา	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจสอบคำแนะนำเรื่องเวลาในการใช้ยา	2	5.7
การตรวจสอบสภาพยาเบื้องต้น	2	5.7

วิธีการเลือกใช้ยา	จำนวน	ร้อยละ
การเก็บรักษายา	6	17.1
อาการที่ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา	6	17.1
ยาสามัญประจำบ้าน	15	42.9
รายการยาที่ควรมีสำรองไว้ในบ้าน	4	11.4
รวม	35	100

จากตารางที่ 12 วิธีการเลือกใช้ยา พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในวิธีการเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา คือ การเก็บรักษายา คิดเป็นร้อยละ 17.1 อาการที่ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา คิดเป็นร้อยละ 17.1 รายการยาที่ควรมีสำรองไว้ในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 11.4 การตรวจสอบคำแนะนำเรื่องเวลาในการใช้ยา คิดเป็นร้อยละ 5.7 และการตรวจสอบสภาพยาเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของการออกกำลังกาย

การออกกำลังกาย	จำนวน	ร้อยละ
หลักการออกกำลังกาย	22	62.9
วิธีการออกกำลังกาย	6	17.1
ประโยชน์ของการออกกำลังกาย	7	20
รวม	35	100

จากตารางที่ 13 การออกกำลังกาย พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในหลักการออกกำลังกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมา คือ ประโยชน์ของการออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 20 และวิธีการออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 17.1 ตามลำดับ

ด้านสุขอนามัย

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของวิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย

วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ
การรักษาความสะอาดฟัน	18	51.4
การรักษาความสะอาดมือ	1	2.9
การรักษาความสะอาดเท้า	3	8.6
การรักษาความสะอาดเล็บ	3	8.6
การรักษาความสะอาดร่างกาย	5	14.3
การรักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม	5	14.3
รวม	35	100

จากตารางที่ 14 วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการรักษาความสะอาดฟันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมา คือ การรักษาความสะอาดร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 14.3 การรักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 14.3 การรักษาความสะอาดเท้า คิดเป็นร้อยละ 8.6 การรักษาความสะอาดเล็บ คิดเป็นร้อยละ 8.6 และการรักษาความสะอาดมือ คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของหลักการดูแลบ้าน

หลักการดูแลบ้าน	จำนวน	ร้อยละ
การทำความสะอาด	6	17.1
การจัดสรรพื้นที่การใช้งานอย่างเป็นสัดส่วน	6	17.1
การตกแต่งให้สวยงาม	4	11.4
การจัดบ้านให้ปลอดภัย	19	54.3
รวม	35	100

จากตารางที่ 15 หลักการดูแลบ้าน พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการจัดบ้านให้ปลอดภัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.3

รองลงมา คือ การทำความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 17.1 การจัดสรรพื้นที่การใช้งานอย่างเป็นสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และการตกแต่งให้สวยงาม คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย

วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
การคัดแยกขยะ	7	20
การทำปุ๋ยหมัก	7	20
การฝังกลบ	3	8.6
การเผาขยะ	4	11.4
การนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่	14	40
รวม	35	100

จากตารางที่ 16 วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ การคัดแยกขยะ คิดเป็นร้อยละ 20 การทำปุ๋ยหมัก คิดเป็นร้อยละ 20 การเผาขยะ คิดเป็นร้อยละ 11.4 และการฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

ด้านโภชนาการ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของวิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์

วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
ทานอาหารให้ครบ 3 มื้อ	4	11.4
ทานอาหารให้ครบ 5 หมู่	14	40
ทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย	4	11.4
ทานอาหารสดและใหม่	1	2.9
หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด	5	14.3
ดื่มน้ำและนมให้เป็นนิสัย	7	20
รวม	35	100

จากตารางที่ 17 วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์ พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการทานอาหาร ให้ครบ 5 หมู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ คัดน้ำและนมให้เป็นนิสัย คิดเป็นร้อยละ 20 หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด คิดเป็นร้อยละ 14.3 ทานอาหารให้ครบ 3 มื้อ คิดเป็นร้อยละ 11.4 ทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 11.4 และทานอาหารสดและใหม่ คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของวิธีการการเก็บรักษาอาหาร

วิธีการการเก็บรักษาอาหาร	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทเนื้อสัตว์	5	14.3
ประเภทผักและผลไม้	16	45.7
ประเภทไขมัน เช่น น้ำมัน เนย	6	17.1
ประเภทข้าวและแป้ง	3	8.6
ประเภทเครื่องปรุงรส	1	2.9
ของแห้ง	1	2.9
อาหารกระป๋อง	3	8.6
รวม	35	100

จากตารางที่ 18 วิธีการเก็บรักษาอาหาร พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการเก็บรักษาอาหารประเภทผักและผลไม้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมา คือ ประเภทไขมัน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ประเภทเนื้อสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 14.3 ประเภทข้าวและแป้ง คิดเป็นร้อยละ 8.6 อาหารกระป๋อง คิดเป็นร้อยละ 8.6 ประเภทเครื่องปรุงรส คิดเป็นร้อยละ 2.9 และของแห้ง คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของโรคที่เกิดจากทุพโภชนาการ

โรคที่เกิดจากทุพโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
โรคขาดสารอาหาร	15	42.9
โรคอ้วน	4	11.4

โรคที่เกิดจากทพโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
โรคเหน็บชา	2	5.7
โรคคอกพอก	3	8.6
โรคปากนกกระจอก	3	8.6
โรคเกาต์	3	8.6
โรคเบาหวาน	2	5.7
โรคไต	3	8.6
รวม	35	100

จากตารางที่ 19 โรคที่เกิดจากทพโภชนาการ พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโรคขาดสารอาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา คือ โรคอ้วน คิดเป็นร้อยละ 11.4 โรคคอกพอก คิดเป็นร้อยละ 8.6 โรคปากนกกระจอก คิดเป็นร้อยละ 8.6 โรคเกาต์ คิดเป็นร้อยละ 8.6 โรคไต คิดเป็นร้อยละ 8.6 โรคเหน็บชา คิดเป็นร้อยละ 5.7 และโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ดังนั้น ผลจากการสำรวจความต้องการในด้านเนื้อหาสาระเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวจึงได้คัดเลือกมาจากความต้องการในอันดับแรกของแต่ละประเด็น โดยประกอบด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้

ด้านสุขภาพร่างกาย ประกอบด้วย

- 1) โรคไข้เลือดออก
- 2) วิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต
- 3) วิธีการเลือกซื้อยาสามัญประจำบ้าน
- 4) หลักการออกกำลังกาย

ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย

- 1) การรักษาความสะอาดพื้น
- 2) หลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย
- 3) การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ด้านโภชนาการ ประกอบด้วย

- 1) การทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
- 2) การเก็บรักษาอาหารประเภทผักและผลไม้
- 3) โรคขาดสารอาหาร

ส่วนที่ 2 ผลของการศึกษาความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต

วิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ	6	17.1
การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น	2	5.7
การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย	4	11.4
การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง	3	8.6
การเรียนรู้ในลักษณะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	1	2.9
การเรียนรู้ที่มีการทำโครงการ/โครงการ	1	2.9
การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม	6	17.1
การเรียนรู้ที่มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษา	1	2.9
การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง	3	8.6
การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ	8	22.9
รวม	35	100

จากตารางที่ 20 วิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีความต้องการใช้วิธีเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบในการดำเนินการจัดกิจกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 คือ การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ และ การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 17.1 อันดับที่ 3 คือ การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 11.4 อันดับที่ 4 คือ การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง และ การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง อันดับที่ 5 คือ การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น

คิดเป็นร้อยละ 5.7 และอันดับสุดท้าย คือ การเรียนรู้ในลักษณะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่มีการทำโครงการ/โครงการ การเรียนรู้ที่มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ดังนั้น ผลจากการสำรวจความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวจึงคัดเลือกรายการความต้องการใน 5 อันดับแรก ดังนี้

อันดับที่ 1 ประกอบด้วย -	การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ
อันดับที่ 2 ประกอบด้วย -	การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
-	การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
อันดับที่ 3 ประกอบด้วย -	การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย
อันดับที่ 4 ประกอบด้วย -	การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง
-	การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง
อันดับที่ 5 ประกอบด้วย -	การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 1.3 แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผู้วิจัยพัฒนาแผนกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยยึดรูปแบบของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามรูปแบบของ Tyler (1986) ผสมผสานกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) และนำทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นกระบวนการในแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์
2. การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. การนำไปประยุกต์ใช้

แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย และโภชนาการ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้นจะมีกระบวนการตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งหมด 5 ขั้นตอนดังกล่าว คือ 1) การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ 2) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ 4) การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และ 5) การนำไปประยุกต์ใช้ ส่วนด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการสอนได้มาจากการความต้องการของเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิริศรัยไทย จังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 35 คน

ด้านสุขภาพร่างกาย ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ

- 1) กิจกรรมปิด ปู่ ปืด เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการออกกำลังกาย
- 2) กิจกรรมป้องกัน..ไข้เลือดออก เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก
- 3) กิจกรรมช็อต ช็อต ช็อต เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต
- 4) กิจกรรมกล่องยาวิเศษณ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเลือกจ่ายยาสามัญประจำบ้าน

ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ

- 1) กิจกรรมแมงกินฟัน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดฟัน
- 2) กิจกรรมบ้านน้ำอยู่ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการจัดบ้านอย่างปลอดภัย
- 3) กิจกรรมขยะ (ไม่) ไร้ค่า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ด้านโภชนาการ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ

- 1) กิจกรรมเมืองอาหารดี เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
- 2) กิจกรรมอย่าปล่อยให้หิว เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับโรคขาดสารอาหารที่เกิดภาวะจากทุพ

โภชนาการ

- 3) กิจกรรมอยู่กับฉันนานๆ นะๆ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาอาหารประเภทผักและผลไม้

นอกจากนี้แผนกิจกรรมยังประกอบไปด้วยกิจกรรมละลายพฤติกรรม คือ กิจกรรมปั้นดินทายใจ และกิจกรรมที่ใช้ในการสรุปและประเมินผล คือ กิจกรรมสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย โภชนาการ ดังนั้นแผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง

การตัดสติใจและแก้ไขปัญหของเด็กต่างด้าว จึงมีทั้งสิ้น 12 แผนกิจกรรม รวมเป็นระยะเวลา 53 ชั่วโมง

เทคนิควิธีการสอนได้มาจากวิธีการที่ผู้เรียนต้องการใช้ในการเรียนรู้ 5 อันดับแรก ดังนี้

อันดับที่ 1 คือ การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ

อันดับที่ 2 คือ การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการ

อันดับที่ 3 คือ การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย

อันดับที่ 4 คือ การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์และการเรียนรู้จากการสร้าง

สถานการณ์จำลอง

อันดับที่ 5 คือ การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น

(โดยรายละเอียดของแผนกิจกรรมอยู่ในภาคผนวก ง)

ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสติใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2.1 ผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

ขั้นที่ 1 การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์

ในขั้นตอนการสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมุติ การเล่านิทาน การใช้สื่อวีดิทัศน์ และการเล่นเกม เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กต่างด้าว หรือเป็นการกระตุ้นประสบการณ์เดิมเพื่อให้เด็กต่างด้าวพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดยจากการสร้างและกระตุ้นประสบการณ์นั้นส่งผลให้เด็กต่างด้าวเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีท่าทีใส่ใจกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ผู้วิจัยนำมาเสนอ และมีอารมณ์ร่วมกับกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการชมบทบาทสมมุติ ตั้งใจฟังนิทาน ตั้งใจชมวีดิโอ และให้ความร่วมมือในการเล่นเกมน

ขั้นที่ 2 การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ในขั้นตอนการค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยการถาม-ตอบ โดยจากการถาม-ตอบนั้นทำให้เด็กต่างตัวได้กระตุ้นประสบการณ์เดิมของตนเองออกมามากยิ่งขึ้น และยังสามารถเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่จากการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ในขั้นต้นผู้วิจัยจะเป็นผู้ตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนการสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นคือเหตุการณ์อะไร เกิดขึ้นจากสาเหตุใด ปัญหาที่แท้จริงคืออะไร ใครเคยมีประสบการณ์ดังที่ได้ยกตัวอย่างบ้าง ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างตัวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างตัวมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นอย่างดี ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น และบางส่วนก็เล่าประสบการณ์เดิมที่เคยพบเจอมา

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

ในขั้นตอนการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเล่นเกม การลงมือปฏิบัติจริง การสาธิต การบรรยาย และกระบวนการกลุ่ม โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการให้ความรู้และประสบการณ์ใหม่แก่เด็กต่างตัวด้วยวิธีการที่เน้นการปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่เด็ก ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างตัวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างตัวมีความตั้งใจในการเรียนรู้ และปฏิบัติตามในทุกขั้นตอน หากมีข้อสงสัยใดระหว่างการเรียนรู้เด็กต่างตัวก็จะซักถามโดยทันทีเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้อย่างชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การสรุปสร้างความรู้ใหม่

ในขั้นตอนการสรุปสร้างความรู้ใหม่ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการที่ให้เด็กต่างตัวได้เขียนแผนผังความคิด ทำใบงาน วาดภาพ ทำสิ่งประดิษฐ์ และอภิปรายกลุ่ม โดยขั้นตอนนี้เป็นการผลักดันให้เด็กต่างตัวได้สรุปและสร้างเป็นความรู้ใหม่ของตนเองหลังจากที่ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างตัวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างตัวได้เกิดทั้งความรู้และทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาจริงหลังจากที่ได้รับการเรียนรู้ไปแล้ว เนื่องจากเด็กต่างตัวสามารถนำความรู้ที่ได้มาเป็นเหตุผลเพื่อช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง โดยเด็กต่างตัวสามารถกำหนดปัญหาที่แท้จริงได้

สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 การนำไปประยุกต์ใช้

ในขั้นตอนการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการที่ให้เด็กต่างค้ำวได้ปฏิบัติจริง หรือเป็นการออกมาแนะนำผลงานของกลุ่มตนเอง ไม่ว่าจะเป็นใบงาน ภาพวาด หรือสิ่งประดิษฐ์ โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กต่างค้ำวได้แสดงความคิดเห็นในการนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันอย่างไร ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างค้ำวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างค้ำวสามารถแสดงความคิดเห็นในการที่จะนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมั่นใจ และมีความคิดที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ เช่น เรื่องการแปร่งฟันจากแปร่งฟันวันละหนึ่งครั้งในตอนเช้าเป็นแปร่งฟันวันละสองครั้งในตอนเช้าและก่อนเข้านอน หรือการรับประทานอาหารจากการทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ มาเป็นการทานให้ครบทุกหมู่ เป็นต้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย และโภชนาการมากขึ้น ใส่ใจในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนรอบข้างโดยการนำไปปฏิบัติจริง และเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในที่สุด

ตอนที่ 2.2 สรุปพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยแบ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างค้ำวออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะแรก

เด็กต่างค้ำวบางส่วนสามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ แต่ยังไม่สามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ในบางเหตุการณ์ว่าตนเองนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด จึงส่งผลให้เด็กต่างค้ำวไม่สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงคอยช่วยเสนอแนะแนวทางให้แก่เด็กต่างค้ำว โดยเด็กต่างค้ำวจะเลือกแนวทางที่พวกเขาสนใจไปร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาข้อดีและข้อเสียของแต่ละแนวทางด้วยการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ใหม่บ้าง และจากประสบการณ์เดิมบ้างมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทางเลือกต่างๆ ซึ่งในระยะแรกนี้เด็กต่างค้ำวบางคนจะยังไม่กล้าแสดงความ

คิดเห็นจึงส่งผลให้ใช้เวลาในการคิดค่อนข้างนาน จากนั้นเด็กต่างดาวจึงร่วมกันตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อจะนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจริง โดยในระยะแรกนี้เด็กต่างดาวจะยังไม่มั่นใจกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหา หน้าที่ในการตัดสินใจเลือกส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม

ระยะที่ 2 ระยะหลัง

เด็กต่างดาวทั้งหมดสามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ และสามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ในทุกเหตุการณ์ว่าตนเองนั้นมีความสามารถมากน้อยเพียงใดในการแก้ไขปัญหา จึงส่งผลให้เด็กต่างดาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยแต่ละกลุ่มสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้หลากหลายแนวทางโดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องชี้แนะ เนื่องจากในระยะหลังนี้เด็กต่างดาวทุกคนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง จากนั้นเด็กต่างดาวจึงร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาข้อดีและข้อเสียของแต่ละแนวทางด้วยการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ใหม่บ้าง และจากประสบการณ์เดิมบ้างมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทางเลือกต่างๆ แล้วจึงร่วมกันตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อจะนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจริง โดยในระยะหลังนี้เด็กต่างดาวจะมีความมั่นใจกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาว่าทางเลือกนั้นเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหลังจากที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์มาแล้ว

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างดาว

ตอนที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของเพศเจ้าหน้าที่

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	1	33.3
หญิง	2	66.7
รวม	3	100

จากตารางที่ 21 เพศของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ร้อยละ 66.7 และ 33.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
32	1	33.3
36	1	33.3
41	1	33.3
รวม	3	100
ค่าเฉลี่ย	36.3	

จากตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีอายุไม่เท่ากัน คือ 32 ปี 36 ปี และ 41 ปี จึงได้ค่าเฉลี่ยของอายุเจ้าหน้าที่ เท่ากับ 36.3 ปี

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละตำแหน่งของเจ้าหน้าที่

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	2	66.7
เจ้าหน้าที่ในมูลนิธิ	1	33.3
รวม	3	100

จากตารางที่ 23 ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนสูงกว่าเจ้าหน้าที่ในมูลนิธิ ร้อยละ 66.7 และ 33.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
5 ปี	1	33.3
7 ปี	2	66.7
รวม	3	100
ค่าเฉลี่ย	6.3	

จากตารางที่ 24 ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่แต่ละคนมี ประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป คือ 5 ปี และ 7 ปี จึงได้ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพใน การทำงานของเจ้าหน้าที่ เท่ากับ 6.3 ปี

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของเพศเด็กต่างด้าว

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	17	56.7
หญิง	13	43.3
รวม	30	100

จากตารางที่ 25 เพศของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นเพศชายสูงกว่าเพศ หญิง ร้อยละ 56.7 และ 43.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของอายุเด็กต่างด้าว

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
10	6	20
11	4	13.3
12	7	23.3
13	8	26.7
14	5	16.7
รวม	30	100

จากตารางที่ 26 อายุของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีอายุ 13 ปี คิดเป็นร้อย ละ 26.7 รองลงมาคือ อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 อายุ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 อายุ 14 ปี คิด เป็นร้อยละ 16.7 และ 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย

บุคคลที่เด็กต่างด้าวอาศัยด้วย	จำนวน	ร้อยละ
แม่	1	3.3
พ่อและแม่	28	93.3
ญาติ	1	3.3
รวม	30	100

จากตารางที่ 27 บุคคลเด็กต่างด้าวอาศัยด้วย พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.3 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับแม่ และ อาศัยอยู่กับญาติเป็นจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2.2 ผลของการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลของความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยศึกษาผลของความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวก่อนการจัดกิจกรรมด้วย 3 วิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร

พบว่า แรงงานต่างด้าวไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ล้วนขาดความรู้ด้านสุขภาพ อันเนื่องมาจากการขาดการศึกษาจึงทำให้ดูแลสุขภาพของตนเองได้ไม่ถูกต้องนัก ประกอบกับการไม่ทราบถึงนโยบายของรัฐจากที่เคยอนุญาตให้ผู้ที่มิอายุ 15 ปี ขึ้นไปเท่านั้นที่มีสิทธิ์ได้รับการจดทะเบียนขอใบอนุญาตทำงานและมีสิทธิ์ได้รับบัตรประกันสุขภาพ เปลี่ยนเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กต่างด้าวที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ก็สามารถมีสิทธิ์ได้รับบัตรประกันสุขภาพเพื่อเข้าถึงการดูแลรักษาจากโรงพยาบาลได้เช่นกัน

2. การสัมภาษณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวได้รับความรู้ในด้านสุขภาพอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตจริง เนื่องจากทางศูนย์การเรียนรู้ของเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนการสอนในเรื่องของภาษาไทย ภาษาพม่า และภาษาอังกฤษ เป็นสำคัญ จะมีวิชาสามัญอื่นๆ อยู่บ้าง เช่น คณิตศาสตร์ สุขศึกษา ศาสนา ดนตรี และศิลปะ จึงส่งผลให้การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอย่างถูกต้องจึงเป็นเรื่องที่เด็กต่างด้าวยังไม่มีความรู้มากพอที่จะสามารถดูแลตนเองได้

3. การสังเกตการณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวมีความรู้ในด้านสุขภาพยังไม่ค่อยดีนัก โดยแบ่งผลของความรู้ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ความรู้ด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงหลักในการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ยังไม่ทราบว่าโรคไข้เลือดออกมีลักษณะอาการอย่างไร เกิดจากยุงชนิดใด ระบาดในช่วงฤดูไหน หรือมีวิธีการป้องกันอย่างไร เด็กต่างด้าวพอทราบถึงวิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตแต่ยังไม่ทราบถึงข้อควรระวังบางประการในการช่วยเหลือ และมีความรู้พื้นฐานในการเลือกซื้อยาสามัญประจำบ้านบางชนิด เช่น ปวดหัวต้องกินยาพาราเซตามอล เป็นแผลถลอกต้องใช้เบตาดีน แต่ยังมียาอีกหลายชนิดที่เด็กต่างด้าวยังเลือกนำมาใช้ไม่เป็น

2) ความรู้ด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงวิธีการแปร่งฟันอย่างถูกต้อง ยังไม่ทราบถึงหลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย และยังไม่ทราบถึงวิธีการช่วยลดขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่

3) ความรู้ด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวเคยเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร 5 หมู่มาบ้างแล้ว แต่ยังไม่สามารถจำรายละเอียดของคุณค่าสารอาหารได้ทั้งหมด เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และยังไม่ทราบถึงโรคที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ เช่น โรคขาดสารอาหาร

ผลหลังการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 28 เกรดและร้อยละของคะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

เกรด	ร้อยละ	คะแนน T-score	จำนวน
4	80	12	29
3	70	10.5	1
2	60	9	0
1	50	7.5	0
0	0	0	0

จากตารางที่ 28 คะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับเกรด 4 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มากที่สุด โดยมีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์นี้จำนวน 29 คน รองลงมาคือ ระดับเกรด 3 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 จำนวน 1 คน

จากผลของความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแสดงให้เห็นว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวมีความรู้เพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวมีความรู้ในเรื่องหลักการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกที่ดีขึ้น ทราบว่าโรคไข้เลือดออกมีลักษณะอาการอย่างไร และทราบถึงวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการและข้อควรปฏิบัติในการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้่าช้ดอย่างถูกต้อง และมีความรู้ในการเลือกใช้อาสาสมัครประจำบ้านอย่างถูกวิธี

2) ด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวมีความรู้ในการดูแลรักษาความสะอาดฟันอย่างถูกวิธี มีความรู้ในการจัดบ้านให้ปลอดภัย และมีความรู้ในการช่วยลดขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่หรือประดิษฐ์เป็นสิ่งของที่สามารนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้

3) ด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวมีความรู้ในเรื่องอาหาร 5 หมู่ อย่างชัดเจนมากขึ้น และสามารถแยกประเภทของหมู่อาหารรวมถึงคุณค่าของสารอาหารได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ในวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ได้นาน และมีความรู้เพิ่มขึ้นในโรคที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ เช่น โรคขาดสารอาหาร

ส่วนที่ 2 ผลของทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยศึกษาผลของทักษะก่อนการจัดกิจกรรมด้วย 3 วิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร

แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง เนื่องจากบางโรงพยาบาลไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในการดูแลสุขภาพให้แก่แรงงานต่างด้าว มีการเลือกปฏิบัติในการให้บริการ แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการบริการเทียบเท่ากับคนไทย จึงทำให้หากเป็นไข้ปกติ หรือมีอาการเจ็บป่วยไม่มากนัก ก็จะพยายามที่จะรักษาตนเองและคนในครอบครัวมากกว่าไปโรงพยาบาล เพราะมีความยุ่งยากและต้องใช้เวลาในการรอคอย

2. การสัมภาษณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตามพ่อและแม่ ซึ่งจากสาเหตุในเรื่องการขาดการศึกษาของพ่อและแม่จึงส่งผลให้พฤติกรรมการดูแลสุขภาพนั้นมีทั้งถูกและผิด และเด็กก็ปฏิบัติตามจนคิดเป็นนิสัย โดยไม่คิดว่าสิ่งที่ปฏิบัตินั้นเป็นการดูแลสุขภาพอย่างผิดวิธี จึงทำให้เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในระดับน้อย

3. การสังเกตการณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพโดยภาพรวมยังไม่ค่อยดีนัก โดยผู้วิจัยจะแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) พฤติกรรมด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวออกกำลังกายอยู่เสมอแต่เป็นการออกกำลังกายที่ไม่ได้คำนึงถึงหลักในการออกกำลังกาย เด็กต่างด้าวไม่เคยปฏิบัติตนเพื่อเป็นการป้องกันโรคไข้เลือดออก เด็กต่างด้าวไม่เคยปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต และเด็กต่างด้าวไม่เคยเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านด้วยตนเอง

2) พฤติกรรมด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่แปรงฟันแต่ตอนเช้า ไม่แปรงฟันก่อนนอน และแปรงฟันอย่างผิดวิธี เด็กต่างด้าวจัดบ้านโดยไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัย และเด็กต่างด้าวไม่เคยช่วยลดขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่

3) พฤติกรรมด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ เด็กต่างด้าวไม่เคยเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และเด็กต่างด้าวไม่เคยคำนึงถึงสารอาหารในการรับประทานอาหารว่าร่างกายตนเองนั้นได้รับพอเหมาะแล้วหรือยัง

ผลหลังการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ด้านสุขภาพร่างกาย	4.56	0.32	มากที่สุด
1. การออกกำลังกายในช่วงเวลาที่ เหมาะสม	4.90	0.31	มากที่สุด
2. การออกกำลังกายด้วยวิธีการที่ เหมาะสมกับตนเอง	4.63	0.49	มากที่สุด
3. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ในบริเวณบ้านของตนเอง	3.73	0.87	มาก
4. การสามารถปฐมพยาบาล เบื้องต้นให้แก่ผู้ป่วยที่ถูก ไฟฟ้าช็อต	4.67	0.55	มากที่สุด
5. การสามารถเลือกใช้ยาสามัญ ประจำบ้านได้ตรงกับอาการป่วย	4.87	0.35	มากที่สุด

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ด้านสุขอนามัย	4.45	0.44	มาก
6. การแปร่งพื้นทุกเช้าและก่อน นอน	4.63	0.56	มากที่สุด
7. การแปร่งพื้นตามขั้นตอนอย่าง ถูกวิธี	4.77	0.43	มากที่สุด
8. การเก็บของใช้ภายในบ้านอย่าง เป็นสัดส่วน	4.67	0.55	มากที่สุด
9. การนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมา ใช้ใหม่	4.57	0.77	มากที่สุด
10. การนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมา ประดิษฐ์เป็นสิ่งของชิ้นใหม่	3.63	1.10	มาก
ด้านโภชนาการ	4.32	0.49	มาก
11. การทานอาหารครบ 3 มื้อ	4.67	0.61	มากที่สุด
12. การทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่	4.57	0.77	มากที่สุด
13. การแปรรูปผักและผลไม้ เพื่อให้เก็บไว้ได้นาน	3.37	0.93	มาก
14. การเก็บรักษาผักและผลไม้แต่ ละประเภทได้อย่างถูกวิธี	4.43	0.68	มากที่สุด
15. การบริโภคสารอาหารแต่ละ ชนิดอย่างพอเหมาะ	4.57	0.68	มากที่สุด
รวม	4.44	0.30	มาก

จากตารางที่ 29 สรุปภาพรวมของระดับทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในด้าน
สุขภาพของเด็กต่างดาว พบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.32) รองลงมา

คือด้านสุขอนามัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.44) และด้านโภชนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ด้านสุขภาพร่างกาย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.32) โดยมีทั้งหมด 5 ข้อย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมีทักษะในการออกกำลังกายในช่วงเวลาที่เหมาะสม การเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านได้ตรงกับอาการป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต และการออกกำลังกายด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบริเวณบ้านของตนเอง อยู่ในระดับมาก

ด้านสุขอนามัย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.44) โดยมีทั้งหมด 5 ข้อย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมีทักษะในการแปรงฟันตามขั้นตอนอย่างถูกวิธี การเก็บของใช้ภายในบ้านอย่างเป็นสัดส่วน การแปรงฟันทุกเช้าและก่อนนอน และการนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนการนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของชิ้นใหม่ อยู่ในระดับมาก

ด้านสุขโภชนาการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.49) โดยมีทั้งหมด 5 ข้อย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมีทักษะในการทานอาหารครบ 3 มื้อ การทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่ การบริโภคสารอาหารแต่ละชนิดอย่างพอเหมาะ และการเก็บรักษาผักและผลไม้แต่ละประเภทได้อย่างถูกวิธี อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนการแปรรูปผักและผลไม้เพื่อให้เก็บไว้ได้นาน อยู่ในระดับมาก

จากผลของทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแสดงให้เห็นว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ดีขึ้นในทุกด้าน โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมในการออกกำลังกายที่ถูกต้องตามหลักการออกกำลังกาย มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างถูกต้อง สามารถปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตได้อย่างถูกวิธี และสามารถเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านได้ตรงกับอาการป่วยด้วยตนเอง

2) ด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม จากการที่แปร่งฟัน เฉพาะตอนเช้ามาเป็นแปร่งฟันทั้งตอนเช้าและก่อนนอน และสามารถแปร่งฟันได้อย่างถูกวิธี เด็กต่างด้าวนำหลักการจัดบ้านให้ปลอดภัยไปใช้กับบ้านของตนเอง และนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วกลับมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของชิ้นใหม่ หรือใช้ซ้ำเพื่อเป็นการช่วยลดขยะ

3) ด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวพยายามทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ นำวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน ไปบอกผู้ปกครองเพื่อนำไปปฏิบัติ และพยายามทานอาหารที่มีสารอาหารอย่างครบถ้วนพอเหมาะ

ส่วนที่ 3 ผลของเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยศึกษาผลของเจตติก่อนการจัดกิจกรรมด้วย 3 วิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร

พบว่า แรงงานต่างด้าวมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีกับการได้รับการบริการทางด้านสุขภาพจากโรงพยาบาลภายในประเทศไทย ประกอบกับความต่างสัญชาติที่พวกเขามีจึงทำให้พวกเขาต้องตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพภายในครอบครัวด้วยตนเอง และเหตุผลหลักที่ทำให้แรงงานต่างด้าวดูแลสุขภาพตนเองได้ไม่ดีนักก็เนื่องมาจากพวกเขามีจุดประสงค์ที่เข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงานหาเงินแม้จะต้องเสี่ยงกับความไม่ปลอดภัยทางสุขภาพก็ตาม จึงทำให้พวกเขาใส่ใจกับการหาเลี้ยงครอบครัวมากกว่าการดูแลสุขภาพ

2. การสัมภาษณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวพอที่จะมีความคิดเป็นของตนเองในการดูแลสุขภาพ แต่อำนาจการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวส่วนใหญ่ก็จะขึ้นอยู่กับพ่อและแม่ เพราะเด็กต่างด้าวยังคงมีความเชื่อว่าสิ่งที่ปฏิบัติตามพ่อและแม่มาตั้งแต่เด็กเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายใดๆ และสามารถทำให้ตนเองปลอดภัยได้

3. การสังเกตการณ์

พบว่า เด็กต่างด้าวมีทัศนคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพที่ดีในระดับหนึ่ง แต่ยังมีบางประเด็นที่เด็กต่างด้าวยังมีทัศนคติที่ยังไม่ค่อยดีนัก อันเนื่องมาจากการมีความรู้ที่ไม่เพียงพอ และไม่ได้ปฏิบัติในชีวิตจริงดังที่กล่าวมา โดยผู้วิจัยจะแบ่งทัศนคติออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ทัศนคติด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวเชื่อว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทำให้ร่างกายแข็งแรง แต่ยังไม่เชื่อว่าต้องการออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ เด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อว่าสามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคไข้เลือดออกได้ เด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อว่าตนเองสามารถปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตได้ และเด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อว่าจะเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านได้อย่างถูกต้อง

2) ทัศนคติด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวไม่เห็นความสำคัญของการแปรงฟันก่อนนอน แต่เห็นความสำคัญของการแปรงฟันอย่างถูกวิธี เด็กต่างด้าวไม่ได้ให้ความสำคัญของความปลอดภัยในการจัดบ้าน และเด็กต่างด้าวไม่เชื่อว่าการช่วยลดขยะสามารถทำได้โดยการนำกลับมาใช้ใหม่

3) ทัศนคติด้านโภชนาการ เด็กต่างเชื่อว่าการทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ย่อมส่งผลดีกับร่างกาย เด็กต่างด้าวไม่ให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และเด็กต่างด้าวไม่เคยคำนึงถึงความสำคัญของภาวะทุพโภชนาการ

ผลหลังการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ด้านสุขภาพร่างกาย	4.84	0.21	มากที่สุด
1. เชื่อว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เชื่อว่าควรออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ	4.97	0.18	มากที่สุด

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
3. เชื่อว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรค ระบาดที่สามารถป้องกันได้	4.93	0.25	มากที่สุด
4. หากเพื่อนกำลังถูกไฟช็อตจะรีบเข้าไป ไปช่วยเหลือน้อย่างมีสติ	4.60	0.72	มากที่สุด
5. เห็นความสำคัญของยาสามัญประจำ บ้าน	4.70	0.53	มากที่สุด
ด้านสุขอนามัย	4.95	0.13	มากที่สุด
6. เชื่อว่าการแปรงฟันทุกเช้าเย็นเป็น เรื่องที่ควรปฏิบัติ	4.90	0.31	มากที่สุด
7. เชื่อว่าควรแปรงฟันอย่างถูกวิธี	4.97	0.18	มากที่สุด
8. คำนึงถึงความปลอดภัยของคนใน ครอบครัวเป็นสำคัญในการจัดบ้าน	4.97	0.18	มากที่สุด
9. เชื่อว่าการช่วยลดขยะเป็นหน้าที่ ของทุกคน	4.97	0.18	มากที่สุด
10. เชื่อว่าการนำสิ่งของเหลือใช้มา ประดิษฐ์เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์และช่วยลดปริมาณขยะได้	4.97	0.18	มากที่สุด
ด้านโภชนาการ	4.95	0.14	มากที่สุด
11. เห็นความสำคัญในการทาน อาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่	4.97	0.18	มากที่สุด
12. เชื่อว่าอาหารทุกหมู่มีความสำคัญ เท่ากัน	4.97	0.18	มากที่สุด
13. เห็นความสำคัญในการเก็บรักษา อาหารทุกชนิด	4.93	0.25	มากที่สุด

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
14. เชื่อว่าการแปรรูปเป็นวิธีการเก็บ รักษาอาหารได้นานที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
15. เชื่อว่าสามารถป้องกันตนเองจาก โรคขาดสารอาหารได้	4.97	0.18	มากที่สุด
รวม	4.91	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 30 สรุปภาพรวมของระดับเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในด้าน
สุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.12) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขอนามัย ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.13) และ ด้านโภชนาการ ($\bar{X} =$
4.95, S.D. = 0.14) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือด้านสุขภาพร่างกาย (\bar{X}
= 4.84, S.D. = 0.21) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านสุขอนามัย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.13) โดยมีทั้งหมด 5 ข้อ
ย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมองเจตคติที่เชื่อว่าการแปรรูปอย่างถูกวิธี คำนึงถึงความปลอดภัยของคนใน
ครอบครัวเป็นสำคัญในการจัดบ้าน เชื่อว่าการช่วยลดขยะเป็นหน้าที่ของทุกคน และเชื่อว่าการนำ
สิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และช่วยลดปริมาณขยะได้ มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ $\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.18 ส่วนเจตคติที่เชื่อว่าการแปรรูป
พื้นทุกเข้าเย็นเป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แต่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ $\bar{X} =$
4.90, S.D. = 0.31

ด้านสุขโภชนาการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.14) โดยมี
ทั้งหมด 5 ข้อย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมองเจตคติในการเห็นความสำคัญในการทานอาหารให้ครบทั้ง 5
หมู่ เชื่อว่าอาหารทุกหมู่มีความสำคัญเท่ากัน และเชื่อว่าจะสามารถป้องกันตนเองจากโรคขาด
สารอาหารได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ $\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.18 รองลงมา คือ
เห็นความสำคัญในการเก็บรักษาอาหารทุกชนิด อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แต่มีค่าเฉลี่ย
รองลงมา คือ $\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.25 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเจตคติที่เชื่อว่าการแปรรูปเป็น

วิธีการเก็บรักษาอาหารได้นานที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ $\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.31

ด้านสุขภาพร่างกาย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.21) โดยมีทั้งหมด 5 ข้อย่อย พบว่า เด็กต่างด้าวมีเจตคติที่เชื่อว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) เชื่อว่าควรออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.18) เชื่อว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคระบาดที่สามารถป้องกันได้ ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.25) เห็นความสำคัญของยาสามัญประจำบ้าน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.53) และหากเพื่อนกำลังถูกไฟช็อตจะรีบเข้าไปช่วยเหลืออย่างมีสติ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

จากผลของเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแสดงให้เห็นว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมากในทุกด้าน และมีความมั่นใจในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวมีความเชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาการได้รับบาดเจ็บระหว่างการออกกำลังกายด้วยการออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ มีความเชื่อว่าสามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคไข้เลือดออกได้ มีความมั่นใจและเชื่อว่าตนเองสามารถปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตได้ และเชื่อว่าสามารถเลือกซื้อยาสามัญประจำบ้านได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

2) ด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวเห็นความสำคัญของการแปรงฟันทั้งตอนเช้าและก่อนนอนเท่าเทียมกัน และเชื่อว่าการแปรงฟันอย่างถูกวิธีช่วยป้องกันปัญหาฟันผุ เห็นความสำคัญของความปลอดภัยในการจัดบ้าน และเชื่อว่าตนเองสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดขยะได้

3) ด้านโภชนาการ เด็กต่างเชื่อว่าการทานอาหารให้ครบ 5 หมู่เป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติ เห็นความสำคัญของการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และคำนึงถึงคุณค่าของสารอาหารเสมอเพื่อป้องกันตนเองจากภาวะทุพโภชนาการ

ตอนที่ 2.3 ผลของการศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลของการศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาในการจัดกิจกรรม

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. เนื้อหาสาระในการสอน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
2. วิธีการให้ความรู้ของวิทยากร	1.00	0.00	น้อยที่สุด
3. เอกสารและอุปกรณ์ที่ใช้ในการ จัดกิจกรรม	1.33	0.58	น้อยที่สุด
4. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5. สถานที่ในการจัด	1.67	0.58	น้อย
6. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	1.33	0.58	น้อยที่สุด
7. อาหารกลางวัน อาหารว่าง และเครื่องดื่ม	1.00	0.00	น้อยที่สุด
8. กิจกรรมปั่นดินทายใจ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
9. กิจกรรมปิด ปี่ ปิด	1.00	0.00	น้อยที่สุด
10. กิจกรรมปิ้งป่อง..ไข่เค็มคอก	1.00	0.00	น้อยที่สุด
11. กิจกรรมช้อน ช้อน ช้อน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
12. กิจกรรมกล่องยาวิเศษณ์	1.00	0.00	น้อยที่สุด
13. กิจกรรมแมงกิ้นพัน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
14. กิจกรรมบ้านน่าอยู่	1.00	0.00	น้อยที่สุด
15. กิจกรรมขยะ (ไม่) ไร้ค่า	1.00	0.00	น้อยที่สุด

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
16. กิจกรรมเมืองอาหารดี	1.33	0.58	น้อยที่สุด
17. กิจกรรมอยู่กับจันนานๆ นะๆ	2.00	0.00	น้อย
18. กิจกรรมอย่าปล่อยให้หิว	1.00	0.00	น้อยที่สุด
19. กิจกรรมสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย โภชนาการ	1.33	0.58	น้อยที่สุด
20. การประเมินผล	1.33	0.58	น้อยที่สุด
รวม	1.17	0.08	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 31 สรุปภาพรวมของระดับปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.17, S.D. = 0.08$)

ส่วนที่ 2 ผลของการศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์ครูและเจ้าหน้าที่ที่คอยสังเกตการณ์ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พบว่าครูและเจ้าหน้าที่นั้นมีข้อเสนอแนะอันประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ระยะเวลา

ในการจัดกิจกรรมควรมีการขยายระยะเวลาในการดำเนินการให้มากขึ้น เนื่องจากเด็กต่างด้าวบางส่วนยังเข้าใจในภาษาไทยได้ไม่ค่อยดีนัก จึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ช้า หรือบางทีต้องใช้เวลาในการย้าเนื้อหาเพื่อเป็นการเพิ่มความเข้าใจให้แก่เด็กต่างด้าวมากยิ่งขึ้น

ด้านที่ 2 ภาษา

การใช้ภาษาในการสื่อสารกับเด็กต่างด้าวไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย หรือภาษาที่ใช้ในการเขียนไม่ควรเป็นภาษาทางการมากนัก เพราะเด็กจะไม่เข้าใจ ในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กต่างด้าวนั้นควรใช้ภาษาพื้นบ้านที่เข้าใจง่าย เพื่อที่จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

ด้านที่ 3 เนื้อหาสาระ

ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้แก่เด็กต่างด้าวควรมีการเพิ่มเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเด็กต่างด้าวยังขาดทักษะชีวิตในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในอีกหลายเรื่อง อาทิเช่น เรื่องโรคติดต่อควรมีการสอนเนื้อหาสาระในโรคติดต่ออื่นๆ เพิ่มขึ้นที่นอกเหนือจากโรคไข้เลือดออก วิธีการปฐมพยาบาลก็เช่นกัน ควรมีเนื้อหาสาระในวิธีการปฐมพยาบาลอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต เป็นต้น

ด้านที่ 4 สถานที่และอุปกรณ์

ในการจัดกิจกรรมควรใช้สถานที่ที่พร้อมสำหรับการทำกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควรใช้พื้นที่ที่กว้างขวาง และสะดวกต่อการปฏิบัติ อีกทั้งควรมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม

ส่วนที่ 3 ผลของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์ครูและเจ้าหน้าที่ที่คอยสังเกตการณ์ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านความรู้ทางทฤษฎีของผู้สอน

ผู้สอนควรมีความรู้ในเนื้อหาสาระที่ใช้ในการสอนโดยตรง มีการเตรียมความพร้อมทางด้านเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ เพื่อที่กิจกรรมที่จัดจะได้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2) ปัจจัยด้านเทคนิคการสอนของผู้สอน

ผู้สอนควรมีเทคนิควิธีการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้ ซึ่งเด็กต่างด้าวจะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีสื่อที่น่าสนใจในการสอน เนื่องจากการได้เรียนรู้จากสื่อใหม่ๆ จะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น ควรใช้วิธีที่ทำให้เด็กได้มีการลงมือปฏิบัติจริง หรือเรียนรู้จากการใช้เกม เพื่อที่การเรียนรู้จะได้ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ที่สำคัญคือควรมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย และไม่ยากเกินความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กจะได้ไม่รู้สึกเบื่อและเกิดการเรียนรู้ได้ดีหากเด็กรู้สึกว่าการเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องยาก

3) ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้เรียน

เด็กต่างด้าวเป็นเด็กที่มีความพร้อมและตั้งใจในการเรียนรู้สูง เนื่องจากพวกเขา รู้สึกว่าตนเองมีโอกาสในการเรียนไม่เท่ากับเด็กไทย อีกทั้งในอนาคตยังต้องอาศัยและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยไปอีกนาน จึงมีความตั้งใจเป็นอย่างมากที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับเด็กไทย จึงมีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในทุกๆ เรื่อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการใช้ชีวิตหรือประกอบอาชีพในอนาคต

4) ปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

ทางศูนย์การเรียนจะเน้นในการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กต่างด้าว เนื่องจากเด็กต่างด้าวบางส่วนยังไม่เข้าใจในภาษาไทย บางส่วนยังเข้าใจได้ไม่ลึก จึงทำให้มีการสอนเนื้อหาสาระทางด้านอื่นค่อนข้างน้อย แต่ในบางเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตนั้นก็มียุติเด็กที่เคยเรียนมาบ้างแล้ว อย่างเช่น เรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ จึงเป็นพื้นฐานทางความรู้ที่ดีในการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เพราะเท่ากับเป็นการย้ำและเพิ่มเติมความรู้ให้แก่เด็ก

5) ปัจจัยด้านนโยบายของมูลนิธิ

ทางมูลนิธิมีการเพิ่มทักษะชีวิตให้กับเด็กต่างด้าว โดยมีนโยบายว่าจะต้องมีการจัดค่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ซึ่งจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้เด็กต่างด้าวจะได้นำทักษะชีวิตที่ได้รับจากการเข้าค่ายไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้จริง

ตอนที่ 2.4 ผลของการศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพึงพอใจต่อกิจกรรม

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม	3.00	0.00	สูง
2. ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการจัดกิจกรรม	2.97	0.18	สูง
3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม	3.00	0.00	สูง
4. มีความสุขระหว่างการจัดกิจกรรม	3.00	0.00	สูง
5. สามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาไปใช้ในชีวิตจริงได้	2.97	0.18	สูง
6. วิธีการให้ความรู้ของผู้สอน	3.00	0.00	สูง
7. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	2.73	0.52	สูง
8. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	3.00	0.00	สูง
9. สถานที่ในการจัด	2.87	0.35	สูง
10. อาหารกลางวัน อาหารว่าง และเครื่องดื่ม	3.00	0.00	สูง
รวม	2.95	0.09	สูง

จากตารางที่ 32 สรุปภาพรวมของระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.09)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว 2) เพื่อวิเคราะห์ผลของกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพสำหรับเด็กต่างด้าว

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนของมูลนิธิรักไทย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Shot Case Study ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้

$$E : X O_2$$

เมื่อ E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
X	แทน	การจัดกระทำ (Treatment)
O ₂	แทน	การวัดค่าตัวแปรหลังการจัดกระทำ (Post-test)

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว
2. แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว
3. แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

4. แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

5. แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

6. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

การดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าว

ผู้วิจัยนำการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กต่างด้าวที่สร้างขึ้นมาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านแนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน, การศึกษาตามอัธยาศัย, ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์, ทักษะชีวิต, แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา รวมทั้งบริบทที่เกี่ยวกับสุขภาพของเด็กต่างด้าว และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยใช้สอบถามความต้องการของเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าว

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจาก เขตพื้นที่ปริมาตรเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในประเทศไทย และจังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวมากที่สุดในเขตพื้นที่ปริมาตร ซึ่งในจังหวัดสมุทรสาครมีศูนย์การเรียนของเด็กต่างด้าวทั้งหมด 4 ศูนย์ คือ มูลนิธิรักษ์ไทย เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน ศูนย์การเรียนพัฒนาภูมิปัญญาอมฤ และศูนย์การเรียนฟื้นฟูวัฒนธรรมอมฤ ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก แล้วผลที่ได้ออกมา คือ เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิรักษ์

ไทย จำนวน 5 คน จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างของเด็กต่างด้าวด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) อยู่ในช่วงอายุ 10 – 15 ปี 2) มีความสามารถในการพูดและเขียนภาษาไทย และ 3) มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอความอนุเคราะห์จากมูลนิธิรักษ์ไทย เพื่อขอข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการใช้กิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวที่สร้างขึ้นไปใช้กับทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย ในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2555

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการมาเขียนเป็นแผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

6. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ เพื่อเป็นการดูพื้นฐานของความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติของเด็กต่างด้าวที่มีต่อการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อเป็นการเก็บรายละเอียดข้อมูลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว โดยจัดกิจกรรมเป็นจำนวน 10 วัน รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 53 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรม 12 กิจกรรม จัดกิจกรรมขึ้น ณ ศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร

ขั้นหลังการทดลอง

1. หลังจากการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยจึงนำแบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ให้เด็กต่างด้าวทำเพื่อเก็บข้อมูลหลังเข้าร่วมกิจกรรม (Post test)

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ให้เจ้าหน้าที่ที่คอยสังเกตการณ์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมเป็นผู้ตอบคำถามหลังจากการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้น

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ให้เด็กต่างด้าวประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยกำหนดแนวทาง ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาความถี่และร้อยละ (%) ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในส่วนของแบบสอบถามความต้องการ, แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติ, แบบสอบถามปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจ
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในส่วนของข้อเสนอแนะและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์ผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 1 ผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลความต้องการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 5 คน เป็นหญิง 3 คน และเป็นชาย 2 คน และเด็กต่างด้าวที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 30 คน เป็นชาย 17 คน และเป็นหญิง 13 คน ซึ่งผลจากการสำรวจความต้องการในด้านเนื้อหาสาระเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้

ด้านสุขภาพร่างกาย ประกอบด้วย 1) โรคไข้เลือดออก

- 2) วิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต
- 3) วิธีการเลือกใส่ยาสามัญประจำบ้าน
- 4) หลักการออกกำลังกาย

ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย

- 1) การรักษาความสะอาดพื้น
- 2) หลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย
- 3) การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ด้านโภชนาการ ประกอบด้วย

- 1) การทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
- 2) การเก็บรักษาอาหารประเภทผักและผลไม้
- 3) โรคขาดสารอาหาร

ผลจากการสำรวจความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ประกอบด้วยวิธีการจากความต้องการใน 5 อันดับแรก ดังนี้

อันดับที่ 1 ประกอบด้วย - การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ

- อันดับที่ 2 ประกอบด้วย - การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
- การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
- อันดับที่ 3 ประกอบด้วย - การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย
- อันดับที่ 4 ประกอบด้วย - การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง
- การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง
- อันดับที่ 5 ประกอบด้วย - การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น

2. แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผู้วิจัยพัฒนาแผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยยึดรูปแบบของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของ Tyler (1986) ผสมผสานกับหลักการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) และนำทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นกระบวนการในแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ 2) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ 4) การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และ 5) การนำไปประยุกต์ใช้ โดยเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการสอนที่ใช้ในกิจกรรมได้มาจากการความต้องการตามผลข้างต้น โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเป็นจำนวน 10 วัน รวมทั้งสิ้น 53 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรม 12 กิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. ผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์

ขั้นที่ 1 การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์

เด็กต่างด้าวเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีท่าทีใส่ใจกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ผู้วิจัยนำมาเสนอ และมีอารมณ์ร่วมกับกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งพฤติกรรมของเด็กต่างด้าวที่แสดงออกมา

ในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการชมบทบาทสมมุติ ตั้งใจฟังนิทาน ตั้งใจชมวีดีโอ และให้ความร่วมมือในการเล่นเกม

ขั้นที่ 2 การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์

เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นอย่างดี ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น และบางส่วนก็เล่าประสบการณ์เดิมที่เคยพบเจอมา

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

พฤติกรรมของเด็กต่างด้าวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างด้าวมีความตั้งใจในการเรียนรู้ และปฏิบัติตามในทุกขั้นตอน หากมีข้อสงสัยใดระหว่างการเรียนรู้เด็กต่างด้าวก็จะซักถามโดยทันทีเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้อย่างชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การสรุปสร้างความรู้ใหม่

พฤติกรรมของเด็กต่างด้าวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวได้เกิดทั้งความรู้และทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาจริงหลังจากที่ได้รับการเรียนรู้ไปแล้ว เนื่องจากเด็กต่างด้าวสามารถนำความรู้ที่ได้มาเป็นเหตุผลเพื่อช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง โดยเด็กต่างด้าวสามารถกำหนดปัญหาที่แท้จริงได้ สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 การนำไปประยุกต์ใช้

พฤติกรรมของเด็กต่างด้าวที่แสดงออกมาในขั้นตอนนี้ คือ เด็กต่างด้าวสามารถแสดงความคิดเห็นในการที่จะนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมั่นใจ และมีความคิดที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ เช่น เรื่องการแปรงฟันจากแปรงฟันวันละหนึ่งครั้งในตอนเช้าเป็นแปรงฟันวันละสองครั้งในตอนเช้าและก่อนเข้านอน หรือการรับประทานอาหารจากการทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ มาเป็นการทานให้ครบทุกหมู่ เป็นต้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย และโภชนาการมากขึ้น ใส่ใจในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนรอบข้างโดยการนำไปปฏิบัติจริง และเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในที่สุด

2. สรุปรูปพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยแบ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าวออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะแรก

เด็กต่างด้าวบางส่วนสามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ แต่ยังไม่สามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ในบางเหตุการณ์ว่าตนเองนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด จึงส่งผลให้เด็กต่างด้าวไม่สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงคอยช่วยเสนอแนะแนวทางให้แก่เด็กต่างด้าว โดยเด็กต่างด้าวจะเลือกแนวทางที่พวกเขาสนใจไปร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาข้อดีและข้อเสียของแต่ละแนวทางด้วยการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ใหม่บ้าง และจากประสบการณ์เดิมบ้างมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทางเลือกต่างๆ ซึ่งในระยะแรกนี้เด็กต่างด้าวบางคนจะยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นจึงส่งผลให้ใช้เวลาในการคิดค่อนข้างนาน จากนั้นเด็กต่างด้าวจึงร่วมกันตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อจะนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจริง โดยในระยะแรกนี้เด็กต่างด้าวจะยังไม่มั่นใจกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหา หน้าที่ในการตัดสินใจเลือกส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม

ระยะที่ 2 ระยะหลัง

เด็กต่างด้าวทั้งหมดสามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ และสามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ในทุกเหตุการณ์ว่าตนเองนั้นมีความสามารถมากน้อยเพียงใดในการแก้ไขปัญหา จึงส่งผลให้เด็กต่างด้าวมีความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยแต่ละกลุ่มสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้หลากหลายแนวทางโดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องชี้แนะ เนื่องจากในระยะหลังนี้เด็กต่างด้าวทุกคนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง จากนั้นเด็กต่างด้าวจึงร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาข้อดีและข้อเสียของแต่ละแนวทางด้วยการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ใหม่บ้าง และจากประสบการณ์เดิมบ้างมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทางเลือกต่างๆ แล้วจึงร่วมกันตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อจะนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจริง โดยในระยะหลังนี้

เด็กต่างด้าวจะมีความมั่นใจกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาว่าทางเลือกนั้นเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหลังจากที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์มาแล้ว

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์ผลของภารกิจกรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. ผลของการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลออกเป็น 3 ส่วน คือ ผลของความรู้ ผลของทักษะ และผลของเจตคติ ซึ่งผลในแต่ละส่วนนั้นจะมีทั้งผลก่อนการจัดกิจกรรมและผลหลังการจัดกิจกรรม โดยผลก่อนการจัดกิจกรรมนั้นได้มาจากผลการวิเคราะห์เอกสาร จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้มูลนิธิริศภัยไทย และจากการสังเกตการณ์เด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนรู้มูลนิธิริศภัยไทยขณะที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลความต้องการ ส่วนผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมได้มาจากการทำแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ผลของความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

เด็กต่างด้าวมีความรู้ในด้านสุขภาพยังไม่ค่อยดีนัก โดยผู้วิจัยจะแบ่งความรู้ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้ด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงหลักในการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ยังไม่ทราบว่าโรคไข้เลือดออกมีลักษณะอาการอย่างไร เกิดจากยุงชนิดใด ระบาดในช่วงฤดูไหน หรือมีวิธีการป้องกันอย่างไร เด็กต่างด้าวพอทราบถึงวิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตแต่ยังไม่ทราบถึงข้อควรระวังบางประการในการช่วยเหลือ และมีความรู้พื้นฐานในการเลือกซื้อยาสามัญประจำบ้านบางชนิด เช่น ปวดหัวต้องกินยาพาราเซตามอล เป็นแผลลอกต้องใส่เบตาดีน แต่ยังมียาอีกหลายชนิดที่เด็กต่างด้าวยังเลือกนำมาใช้ไม่เป็น 2) ความรู้ด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงวิธีการแปร่งฟันอย่างถูกต้อง ยังไม่ทราบถึงหลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย และยังไม่ทราบถึงวิธีการช่วยลดขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ 3) ความรู้ด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวยังเคยเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร 5 หมู่มาบ้างแล้ว แต่ยังไม่สามารถจำรายละเอียดของคุณค่าสารอาหารได้ทั้งหมด เด็กต่างด้าวยังไม่ทราบถึงวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และยังไม่ทราบถึงโรคที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ เช่น โรคขาดสารอาหาร

ผลหลังการจัดกิจกรรม

คะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับเกรด 4 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มากที่สุด โดยมีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์นี้จำนวน 29 คน รองลงมาคือ ระดับเกรด 3 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 จำนวน 1 คน จึงแสดงให้เห็นว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวมีความรู้เพิ่มขึ้นในทุกด้าน

ส่วนที่ 2 ผลของทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

เด็กต่างด้าวมีพฤติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพยังไม่ค่อยดีนัก อันเนื่องมาจากการมีความรู้ที่ไม่เพียงพอดังที่กล่าวมา โดยผู้วิจัยจะแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) พฤติกรรมด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวออกกำลังกายอยู่เสมอแต่เป็นการออกกำลังกายที่ไม่ได้คำนึงถึงหลักในการออกกำลังกาย เด็กต่างด้าวไม่เคยปฏิบัติตนเพื่อเป็นการป้องกันโรคไข้เลือดออก เด็กต่างด้าวไม่เคยปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต และเด็กต่างด้าวไม่เคยเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านด้วยตนเอง 2) พฤติกรรมด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่แปรงฟันแต่ตอนเช้า ไม่แปรงฟันก่อนนอน และแปรงฟันอย่างผิดวิธี เด็กต่างด้าวจัดบ้านโดยไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัย และเด็กต่างด้าวไม่เคยช่วยลดขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ 3) พฤติกรรมด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ เด็กต่างด้าวไม่เคยเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และเด็กต่างด้าวไม่เคยคำนึงถึงสารอาหารในการรับประทานอาหารว่าร่างกายตนเองนั้นได้รับพอเหมาะแล้วหรือยัง

ผลหลังการจัดกิจกรรม

ภาพรวมของระดับทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกายอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขอนามัยอยู่ในระดับมาก และด้านโภชนาการอยู่ในระดับมากตามลำดับ จึงแสดงให้เห็นว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวมียุติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้นในทุกด้าน

ส่วนที่ 3 ผลของเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ผลก่อนการจัดกิจกรรม

เด็กต่างด้าวมียุติคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพยังที่ดีในระดับหนึ่ง แต่ยังมีบางประเด็นที่เด็กต่างด้าวยังมียุติคติที่ยังไม่ค่อยดีนัก อันเนื่องมาจากการมีความรู้ที่ไม่เพียงพอ และไม่ได้ปฏิบัติในชีวิตจริงดังที่กล่าวมา โดยผู้วิจัยจะแบ่งยุติคติออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ยุติคติด้านสุขภาพร่างกาย เด็กต่างด้าวเชื่อว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทำให้ร่างกายแข็งแรง แต่ยังไม่เชื่อว่าการออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ เด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อที่สามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคไข้เลือดออกได้ เด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อว่าตนเองสามารถปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตได้ และเด็กต่างด้าวยังไม่เชื่อว่าจะเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านได้อย่างถูกต้อง
- 2) ยุติคติด้านสุขอนามัย เด็กต่างด้าวไม่เห็นความสำคัญของการแปรงฟันก่อนนอน แต่เห็นความสำคัญของการแปรงฟันอย่างถูกวิธี เด็กต่างด้าวไม่ได้ให้ความสำคัญของความปลอดภัยในการจัดบ้าน และเด็กต่างด้าวไม่เชื่อว่าการช่วยลดขยะสามารถทำได้โดยการนำกลับมาใช้ใหม่
- 3) ยุติคติด้านโภชนาการ เด็กต่างด้าวเชื่อว่าการทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ย่อมส่งผลดีกับร่างกาย เด็กต่างด้าวไม่ให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาผักและผลไม้ให้คงอยู่ไว้ได้นาน และเด็กต่างด้าวไม่เคยคำนึงถึงความสำคัญของภาวะทุพโภชนาการ

ผลหลังการจัดกิจกรรม

ภาพรวมของระดับเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวพบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขอนามัยและด้านโภชนาการมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพร่างกายที่มีค่าเฉลี่ยน้อยลงมาแต่อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ตามลำดับ จึงแสดงให้เห็นว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวมียุติคติที่ดีขึ้นอย่างมากในทุกด้านของการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ

2. ผลของการศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ได้มาจากการทำแบบสอบถามและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้มุขนิริรักษ์ ไทย โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลของการศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ภาพรวมของระดับปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยความสะดวกเรียบร้อย

ส่วนที่ 2 ผลของการศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์ครูและเจ้าหน้าที่ที่คอยสังเกตการณ์ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พบว่าครูและเจ้าหน้าที่นั้นมีข้อเสนอแนะอันประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ระยะเวลา - ควรมีการขยายระยะเวลาในการดำเนินการให้มากขึ้น 2) ภาษา - ควรใช้ภาษาพื้นบ้านที่ไม่เป็นทางการในการสื่อสารกับเด็กต่างด้าว 3) เนื้อหาสาระ - ควรมีการเพิ่มเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมให้หลากหลายประเด็นมากยิ่งขึ้น 4) สถานที่และอุปกรณ์ - ในการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควรใช้พื้นที่ที่กว้างขวาง และสะดวกต่อการปฏิบัติ อีกทั้งควรมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม

ส่วนที่ 3 ผลของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์ครูและเจ้าหน้าที่ที่คอยสังเกตการณ์ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความรู้ทางทฤษฎีของผู้สอน 2) ปัจจัยด้าน

เทคนิคการสอนของผู้สอน 3) ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้เรียน 4) ปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และ 5) ปัจจัยด้านนโยบายของมูลนิธิ

3. ผลของการศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ได้มาจากการทำแบบสอบถามของเด็กต่างด้าวในศูนย์การเรียนมูลนิธิรัชภัฏไทย

ภาพรวมของระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า อยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวมีความพึงพอใจเป็นอย่างมากในการเข้าร่วมกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยในการอภิปรายผลการวิจัยนี้มีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2 อภิปรายผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิเคราะห์ผลของกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 1 อภิปรายผลของการพัฒนากิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลของความต้องการที่ได้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่และเด็กต่างด้าวของศูนย์การเรียนมูลนิธิรัชภัฏไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ความต้องการด้านเนื้อหาสาระ และ 2) ความต้องการด้านวิธีการที่ใช้ในกิจกรรม จากผลการวิจัยพบว่า การที่ได้สำรวจความต้องการก่อนการจัด

กิจกรรมนั้นทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเขียนแผนกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เพราะทำให้ผู้วิจัยทราบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการที่จะเรียนในเนื้อหาสาระใด หรือมีความต้องการที่จะใช้วิธีการรูปแบบใดในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ Tyler (1986) ที่ว่า ในการจัดกิจกรรมจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยพิจารณาจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน รวมไปถึงบริบทของผู้เรียนในด้านต่างๆ จากนั้นจึงคัดสรรประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ประกอบด้วย 12 กิจกรรม รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 53 ชั่วโมง โดยเนื้อหาสาระและวิธีการที่ใช้ในกิจกรรมได้มาจากการสำรวจความต้องการซึ่งขั้นตอนของแต่ละกิจกรรมนั้นเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ คือ 1) การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ 2) การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ 4) การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และ 5) การนำไปประยุกต์ใช้ โดยผู้วิจัยนำแผนกิจกรรมไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรม ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ตอนที่ 2 อภิปรายผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

1. ผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์จากทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และการนำไปประยุกต์ใช้ แสดงให้เห็นว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวสามารถเกิดทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับการสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากแนวคิดของ

Dewey (1983), Pfeiffer and Jones (1983), Kolb (1984), Tittly (1994) และ Goh (1998) ที่ว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ เพราะการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์นั้นเป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติตลอดจนเป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้

2. สรุปพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ส่งผลให้เด็กต่างด้าวค่อยๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา จนเกิดเป็นความมั่นใจและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเคราะห์การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากกรมสุขภาพจิต (2543) ที่ว่าการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาจะต้องเริ่มต้นจากการประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและศักยภาพของตนเอง แล้วจึงวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ศึกษาค้นคว้าเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิเคราะห์ผลของกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลของคะแนนความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับเกรด 4 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มากที่สุด โดยมีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์นี้จำนวน 29 คน รองลงมาคือ ระดับเกรด 3 หรือ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 จำนวน 1 คน แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวมีความรู้เพิ่มมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว อันเนื่องมาจากการที่เด็กต่างด้าวได้เรียนรู้จากการตั้งประสบการณ์ของตนเองหรือการสร้างประสบการณ์ขึ้นมาใหม่นั้น ส่งผลให้เด็กต่างด้าวเกิดการเรียนรู้ทางประสบการณ์แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ Dewey (1983) ที่ว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริง ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่หรือปรับเปลี่ยนตนเองในเชิงพฤติกรรม โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา

แล้วจึงหาทางแก้ไขปัญหา จากนั้นจึงลองกระทำจนเกิดเป็นประสบการณ์ จนท้ายที่สุดผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการยืนยันในความรู้เดิมหรือเกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมเป็นความรู้ใหม่

2. ผลของระดับทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหในด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกายอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขอนามัยอยู่ในระดับมาก และด้านโภชนาการอยู่ในระดับมากตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวมีทักษะในเชิงพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว อันเนื่องมาจากการที่เด็กต่างด้าวได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงส่งผลให้เด็กได้เกิดประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนเป็นการปรับเปลี่ยนในเชิงพฤติกรรมในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Craig (1987) ที่ว่าการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ เป็นการได้รับการกระตุ้นหรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเข้าไปมีบทบาทด้วยความสมัครใจ ร่วมปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประโยชน์ด้านความรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จึงเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการ

3. ผลของระดับเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหในด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขอนามัยและด้านโภชนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพร่างกาย อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวมีทัศนคติที่ดีมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทักษะชีวิตใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว อันเนื่องมาจากการที่เด็กต่างด้าวมีความรู้ และได้ฝึกปฏิบัติจริงในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจะส่งผลให้เกิดเป็นประสบการณ์จนก่อเป็นความเคยชิน และสามารถเป็นการปรับเปลี่ยนทางด้านทัศนคติได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ พิษา คำสนองศรี (2552) ที่ว่าการนำหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาบูรณาการร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นเป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติตลอดจนเป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้นได้ เพราะการดึงเอา

ประสบการณ์ที่ใกล้ชิดของผู้เรียนมาแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งทำการอภิปรายเป็นการยึดเอาความคิดของตัวผู้เรียนเองไปเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนได้รู้ว่าตนเองมีศักยภาพ และสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติไปในทางที่ดีขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนตนเอง และสามารถนำแนวคิดหรือแนวทางการแก้ไขที่ตนเองมีส่วนร่วมในการคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

4. ผลของระดับปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินกิจกรรมทักษะชีวิตใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวนั้น เป็นไปอย่างราบรื่น เพราะปัญหาในด้านเนื้อหาสาระในการสอน วิธีการให้ความรู้ของวิทยากร เอกสารและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ระยะเวลาในการจัด อาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ของแผนอยู่ในระดับน้อยที่สุด เว้นแต่สถานที่ในการจัดที่อยู่ในระดับน้อย อันเนื่องมาจากกิจกรรมอยู่กับมันนานๆ เป็นกิจกรรมที่เด็กต่างด้าวจะต้องได้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาผักและผลไม้ ซึ่งในการปฏิบัตินั้นจะต้องใช้กะละมังและน้ำเป็นส่วนสำคัญ จึงทำให้พื้นที่ที่ปฏิบัติกิจกรรมไม่ค่อยสะดวกมากนัก

5. ผลของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า 1) ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น 2) ควรใช้ภาษาพื้นบ้านในการสื่อสารกับเด็กต่างด้าว 3) ควรใช้สถานที่ที่พร้อมสำหรับการทำกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ และมีอุปกรณ์ที่พร้อมสำหรับการทำกิจกรรม 4) ควรเพิ่มเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรม

6. ผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่าประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านความรู้ทางทฤษฎีของผู้สอน 2) ปัจจัยด้านเทคนิคการสอนของผู้สอน 3) ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้เรียน 4) ปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และ 5) ปัจจัยด้านนโยบายของมูลนิธิ

7. ผลของระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว พบว่า

ภาพรวมอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าเด็กต่างด้าวพึงพอใจในกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวในทุกประเด็น เพราะประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม ความสุขระหว่างการจัดกิจกรรม ความสามารถในการนำความรู้ ทักษะและเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาไปใช้ในชีวิตจริงได้ วิธีการให้ความรู้ของผู้สอน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สถานที่ในการจัด และอาหารกลางวัน อาหารว่าง และเครื่องดื่ม มีความพึงพอใจในระดับสูงทุกประเด็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำกิจกรรมไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงลักษณะปัญหา ภูมิหลัง และข้อจำกัดในการเรียนรู้ของเด็กต่างด้าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรม
2. ผลจากการสอบถามความต้องการเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าวในด้านเนื้อหาสาระและด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการจัด ทำให้ผู้วิจัยสามารถคัดเลือกเนื้อหาสาระและเลือกใช้เทคนิคการสอนในการกิจกรรมได้ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของเด็กต่างด้าว
3. ผลจากการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว ทำให้ทราบว่า การเรียนรู้ที่เกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ และสามารถเรียนรู้ได้ดี
4. ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้แก่เด็กต่างด้าวควรเลือกใช้ทฤษฎีที่เด็กต่างด้าวได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ หรือได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทฤษฎีการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อให้เด็กต่างด้าวได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติได้อย่างแท้จริง

5. ในการสื่อสารกับเด็กต่างคำควรใช้ภาษาที่ง่ายและมีการอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม ไม่ที่จะเป็นการพูดบรรยาย หรือภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อให้เด็กต่างคำสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน

6. ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำ ควรใช้สถานที่ที่พร้อมสำหรับการทำกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ควรใช้พื้นที่ที่กว้างขวางและสะดวกต่อการปฏิบัติ อีกทั้งควรมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม

7. ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างคำควรคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม เพื่อที่กิจกรรมจะได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกและเข้าถึงความรู้สึกของเด็กต่างคำได้มากขึ้น

2. ควรมีการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในประเด็นอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่เด็กต่างคำ เช่น ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม หรือปัญหาในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

3. ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านอื่นให้แก่เด็กต่างคำ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หรือทักษะการจัดการกับความเครียด เป็นต้น

4. ควรจัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กด้วยโอกาสกลุ่มอื่นบ้าง เพื่อเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การศึกษาตามอัธยาศัย แนวคิดและประสบการณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. นโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : รั้งมีการพิมพ์, 2545.

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. คนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้าง? มีจำนวนเท่าไร? ระบบฐานข้อมูลแบบไหนคือคำตอบ?. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. สถานการณ์การย้ายถิ่นและความก้าวหน้าของนโยบายและการจัดการประชากรข้ามชาติ. ในรายงานการสัมมนา “เหลียวหลัง แลหน้า แสวงหาทางร่วมกันเพื่อการพัฒนาการทำงานเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนด้านประชากรข้ามชาติ”. 5-7 กุมภาพันธ์ 2552 ณ นนทบุรีรีสอร์ท จังหวัดนนทบุรี, 2552.

กิติวรญา รัตนมณี. คนต่างด้าวในทะเบียนราษฎรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2537.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2549.

คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านชนชาติ ผู้ไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติและผู้พลัดถิ่น สภา
 ทนายความ. บทความสถานการณ์การย้ายถิ่นในประเทศไทย : สภาพปัญหา ผลกระทบ
 และแนวโน้ม. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : [http://www.statelessperson.
 com/www/?q=node/6705](http://www.statelessperson.com/www/?q=node/6705) [15 มกราคม 2555]

ฉลองศรี พลโยธา. รูปแบบวิธีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อความเข้มแข็งของ
 ชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

ชัยพร วิชชาวูช. กลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาบุคคล : การเรียนเชิงประสบการณ์. จุลสารพัฒนา
 ข้าราชการ (เมษายน – มิถุนายน 2542) : 15 - 21.

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. การศึกษาตามอัธยาศัย : การศึกษาที่หลากหลายและตามใจผู้เรียน. วารสาร
 การศึกษานอกโรงเรียน 4 (มกราคม 2544) : 3 - 5.

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน 6 (มีนาคม 2544) : 19 -
 23.

ทวีป อภิสัทธ. การศึกษาตามอัธยาศัย : การศึกษาของโลกยุคใหม่ที่มาแรง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ทองคุณ หงส์พันธุ์. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การประชุมวิชาการทักษะชีวิต ครั้งที่ 3, 22 –
 24 มีนาคม 2543. กรุงเทพฯ, 2543 (อึดสำเนา)

ทศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เทพ สงวนกิตติพันธุ์. ทักษะชีวิต (Life Skills) : เพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่
 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นรลักษณ์ เอื้อกิจ. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

บุญนุกุล เลหะทองทิพย์ และรุ่งกานต์ ศรีลัมพ์. ทักษะชีวิตกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครสวรรค์ : สี่แควการพิมพ์, 2541.

เบญจวรรณ ศรีโยธิน. ผลการสอนภาคทฤษฎีทางพยาบาลศาสตร์ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ปฐม นิคมานนท์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 6 ปรัชญาและหลักการของการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

ปณิดา ทวีเหลือ. เจ้าหน้าที่ภาคสนาม มูลนิธิรักภัยไทย. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2555.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ. พัฒนาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคไม่ติดต่อในเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2541.

ประเสริฐ ต้นสกุล. ยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน. กรุงเทพฯ : เอเชียการพิมพ์, 2538.

เปรมใจ วังศิริไพศาล. รายงานการวิจัย การพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าว กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2553.

พรปภัสสร ปริญญาญกุล. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. ราษฎรไทยคือใครกัน? แล้วคนไม่มีสัญชาติไทยอาจมีสถานะเป็นราษฎรไทยได้ไหม?. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549. (อัคราเนนา)

พิยา คำสนองศรี. ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของเด็กในชุมชนแออัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ภาคภูมิ แสงคำ. เจ้าหน้าที่วิชาการ มูลนิธิรักษ์ไทย. สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2555.

มนทกานต์ นิมมามี. การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายคุ้มครองและแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กต่างชาตินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน. สถานการณ์เด็กข้ามชาติในพื้นที่สมุทรสาคร ปี 2554. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา : <http://www.lpnfoundation.com> [13 สิงหาคม 2555]

มูลนิธิรักษ์เด็ก. ทักษะชีวิตคืออะไร?. เชียงใหม่ : มูลนิธิรักษ์เด็ก, 2543.

ยุพิน ชัยราชา. การใช้ชุดกิจกรรมการสอนความรู้ ความตระหนัก และทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

รศนา อัชชะกิจ. การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2551.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2551.

แรงงานต่างด้าว, สำนักบริหาร. กระทรวงแรงงาน. ข้อมูลสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : <http://wp.doe.go.th/sites/default/files/statistic/7/sm02-55.pdf> [22 กุมภาพันธ์ 2555]

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยโอกาสทางการศึกษาของเด็กอพยพต่างด้าวและเด็กชนเผ่าในจังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2550.

วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

วนิดา ชนินทุทรวงศ์. คู่มือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาคุณภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2543.

วรพจน์ พรหมสัตยพรต และ สุภัตนา กลางการ. หลักการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2546.

วรรัตน์ อภินันท์กุล. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ที่ประสบความสำเร็จตามกฎแห่งความสำเร็จของนโปเลียน ฮิลล์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

วิศนี ศิลตระกูล และชัยยศ อิ่มสุวรรณ. การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย.
กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2547.

ศศิพร โลจายะ. ประสิทธิภาพของโปรแกรมสร้างเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อ
ป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2545.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักนิเทศ และพัฒนามาตรฐานการศึกษา. เทียนส่องทาง กรณีศึกษา :
ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กจากสถานการณ์
เอดส์. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

สุภาพจิต, กรม. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์ (ปรับปรุงครั้งที่
2). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2541.

สุภาพจิต, กรม. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดใน
สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ศ.พ., 2543.

สุชีรา เกิดจันทร์ตรง. ผลของการสอนโดยใช้ตัวแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรม
ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนจำพยาบาลทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
, 2545.

สุมน อมรวิวัฒน์. การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ : ทักษะกระบวนการเผชิญ
สถานการณ์. กรุงเทพฯ : โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547.

สุมาลี สังข์ศรี. รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนว
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2545.

ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, ศูนย์. การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542.

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน. เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551.

อาชัญญา รัตนอุบล. การศึกษานอกระบบโรงเรียน : แนวทางการศึกษาและกิจกรรมที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารด้านวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

อาชัญญา รัตนอุบล. การเรียนรู้และพัฒนารองของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

อุ้นตา นพคุณ. กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

อุษณีย์ โพธิสุข. รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. **Research in Education**. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1970.

Boone, E.,J. **Developing Programs in Adult Education**. Englewoof cliffs, New Jersey : Prentice–Hall,1985

Burnard, P. **Acquiring Interpersonal Skills : A hand book of Experiential learning for Health professionals**. 2nd ed. London : Chapman & Hall, 1996.

- Chawandthorn Muangmee. **Educational Opportunity of Burmese Migrant Children in Samut Sakhon**. Master's Thesis. Program in Southeast Asian Studies (Inter-Department), Graduate School, Chulalongkorn University, 2005.
- Clauer, P.J. **Life Skill Development**. [Online]. 2002. Available from : <http://www.4hembryology.psu.edu/lifeskills.html> [2011, December 28]
- Coombs, Philip H.; et al. **Attacking Rural Poverty : How Nonformal Education Can Help**. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1974.
- Craig, R.L. **Training and Development Handbook**. New York : Mc Graw – Hill Book Company, 1987.
- Darden, C.A., Gazda, G.M., and Ginter, E.J. Life skills and mental health counseling. **Journal of mental health counseling**, 1996.
- Dewey, J. **How we think**. Messachusett : D.C. Health and Company, 1976.
- Dewey, J. **Experience and Education**. New York : Collier, 1983.
- Evans, E. **Experiential Learning for All**. New York : Cassell, 1994.
- Eysenck, H.J. and W. Arnold. **Encyclopedia of Psychology**. London : Search Press, 1972.
- Goh. **Processing Experiential Learning**. In the Pfeiffer Library, 1998.
- Greenwood, G.E., and Parkay, F.W. **Case studies for teacher decision-making**. New York : Random House, 1989.
- Hicks, M.J. **Problem solving in business and management**. Singapore : Chapman & Hall, 1991.

Hurst, B. **The handbook of communication skills**. London : Kogan Page, 1993.

International Organization for Migration (IOM). **Glossary on Migration**. Switzerland : Geneva, 2004

International Organization for Migration (IOM). **World Migration Report 2008**. [Online]. 2008. Available from : <http://www.iom.int/jahia/Jahia/cache/offonce/pid/1674?entryId=20275> [2012, July 22]

Jackson, L. and Caffarella, R.S. **Experiential Learning : A new Approach**. California : Jossey – Bass, 1994.

Johnson, D.W. and Johnson, F.P. **Joining together : Group Theory and Group Skill**. 6th ed. Allyn Bacon, 1996.

Juch, A. **Personal Development : Theory and Practice in Management Training**. (n.p.) : Wiley, 1983.

Junge, S.K., Manglallan, S., and Raskauskas, J. **Building life skills through afterschool participation in experiential and cooperative learning**. Child Study Journal, 2003.

Kindler, A.L. **Education of Migrant Children in the United States**. National Clearinghouse of Bilingual Education Vol. 1, No. 8, 1995.

Kline, David, and Keehn. **Non-School Population Education**. Chicago, 1970.

Knowles, M.S. **The Modern Practice of Adult Education from Pedagogy to Andragogy**. Chicago : Follet, 1980.

Knowles, M.S. **The Adult learner : A neglected Species**. 3th ed. Houston : Gulf Publishing, 1984.

- Kolb A. David. **Experiential Learning : experience as the source of learning and development.** United States of America : Prentice Hall, 1984.
- La Belle, Thomas J. Formal, Nonformal and Informal education : A Holistic perspective on lifelong learning. **International Review of Education. Unesco Institute for Education.** The Hague : Hamburg and Martins Nijhoff Publishers, 1982.
- Lee, D., Newman, P. and Price, R. **Decision making in organizations.** London : Financial Times/Pitman Publishing, 1999.
- Luckman, C. Defining Experiential Education. **The Journal of Experiential Education**, 1996.
- Pfeiffer, J. **Design Skills in Human Resource Development.** San Diego : University Associates, 1988.
- Pfeiffer, W. and Jones. **Experiential Learning Cycles.** UK, 1983.
- Reyneri, E. Education and the Occupational Pathway of Migrants in Italy. **Journal of Ethnic and Migration Studies** Vol.30, No.6, November 2004. Switzerland, July 2004.
- Teale, M. and others. **Management decision – making : towards an integrative approach.** Harlow : FT Prentice Hall, 2003.
- Titty. **Experiential Learning.** [Online]. 1994. Available from : <http://www.sonlifeafrica.com/model/learn.html> [2011, October 5]
- Tyler, Ralph W. **Basic Principles of Curriculum and Instruction.** Chicago : The University of Chicago Press, 1986.
- World Health Organization (WHO). **Life skills education for Children and Adolescents in schools.** Geneva, 1997.

Yates, J.F. **Decision management how to assure better decisions in your company.** San Francisco : A wiley Imprint, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถามความต้องการ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว

3. คุณสมพงศ์ สระแก้ว

ผู้อำนวยการมูลนิธิส่งเสริมเครือข่ายคุณภาพชีวิตแรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแผนกิจกรรม แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติ แบบสอบถาม ปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

2. อาจารย์ ดร.สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กต่างด้าว

3. คุณปณิตา ทวีเหลือ

เจ้าหน้าที่ภาคสนามของมูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัดสมุทรสาคร

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 ของแบบสอบถามความต้องการความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต
 โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ
 ของเด็กต่างด้าว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระ					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.8	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
2.9	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.10	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.11	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.12	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.13	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.14	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.1	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
5.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.2	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
7.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.8	1	1	1	1	สอดคล้อง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการ					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ของแบบสอบถามความต้องการความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิต
โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ
ของเด็กต่างด้าว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระ					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.3	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
2.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.8	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.9	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.10	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.11	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.12	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.13	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.14	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.1	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
5.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.1	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
6.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.4	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.1	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.2	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.3	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.4	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
10.5	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.6	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.7	1	1	1	1	สอดคล้อง
10.8	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการ					
1	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ของแบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
2	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
7	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
9	1	1	1	1	สอดคล้อง
10	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทักษะ					
1	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
2	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	สอดคล้อง
10	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	สอดคล้อง
14	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
15	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติ					
1	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
2	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	สอดคล้อง
7	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
8	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	สอดคล้อง
13	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ของแบบสอบถามปัญหา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัญหา					
1	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
2	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
6	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
7	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
8	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
9	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
10	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
11	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
12	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
13	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
14	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
15	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
16	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
17	0	1	1	0.7	สอดคล้อง
18	0	1	1	0.7	สอดคล้อง

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
1	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ค่า OIC	ผลการ วิเคราะห์
3	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	1	0	1	0.7	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นจากผลการทดลองนำไปใช้

Reliability

ค่าความเชื่อมั่นของความวิตั

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.512	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
kq1	13.2000	1.269	.369	.460
kq2	13.2000	1.269	.369	.460
kq3	13.1667	1.454	.000	.514
kq4	13.2000	1.338	.196	.492
kq5	13.2667	1.168	.293	.462
kq6	13.4000	.800	.609	.303
kq7	13.2333	1.426	-.061	.552
kq8	13.1667	1.454	.000	.514
kq9	13.2000	1.407	.032	.521
kq10	13.1667	1.454	.000	.514
kq11	13.2667	1.444	-.113	.580
kq12	13.2333	1.220	.304	.463
kq13	13.1667	1.454	.000	.514
kq14	13.2000	1.269	.369	.460
kq15	13.2667	1.237	.183	.496

ค่าความเชื่อมั่นของทักษะ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.720	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
sq1	61.7667	20.806	.007	.727
sq2	62.0333	20.171	.115	.724
sq3	62.9333	17.237	.406	.696
sq4	62.0000	19.793	.170	.720
sq5	61.8000	20.234	.182	.719
sq6	62.0333	19.068	.318	.707
sq7	61.9000	20.921	-.047	.734
sq8	62.0000	18.138	.533	.688
sq9	62.1000	18.162	.327	.706
sq10	63.0333	15.068	.545	.673
sq11	62.0000	18.759	.341	.705
sq12	62.1000	17.472	.440	.691
sq13	63.3000	16.286	.504	.681
sq14	62.2333	18.737	.293	.710
sq15	62.1000	17.955	.435	.694

ค่าความเชื่อมั่นของเจตคติ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.622	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
aq1	68.7000	3.321	.000	.626
aq2	68.7333	3.375	-.130	.643
aq3	68.7667	3.151	.117	.623
aq4	69.1000	1.817	.502	.563
aq5	69.0000	2.828	.115	.656
aq6	68.8000	2.786	.433	.575
aq7	68.7333	3.099	.293	.605
aq8	68.7333	3.168	.184	.615
aq9	68.7333	3.168	.184	.615
aq10	68.7333	3.168	.184	.615
aq11	68.7333	2.961	.520	.583
aq12	68.7333	2.961	.520	.583
aq13	68.7667	2.806	.530	.567
aq14	68.8000	2.993	.222	.610
aq15	68.7333	2.961	.520	.583

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ 1

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

คำชี้แจง

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง และตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านสุขภาพร่างกาย

ด้านสุขอนามัย

ด้านโภชนาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. ปัจจุบันท่าน อายุ _____ ปี

3. ตำแหน่ง _____

4. ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ด้านสุขภาพร่างกาย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่าท่านมีความคิดเห็นว่าเด็กต่างด้าวควรได้รับการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
1	การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ	
	โรคเอดส์	
	โรคไข้เลือดออก	
	โรคมือเท้าปาก	
	โรคคอตีบ	
	โรคอีสุกอีใส	
	โรคบาดทะยัก	
	โรคตาแดง	
	โรคอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
2	วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แผลถลอก ถูกของมีคมบาด แมลงเข้าหู แมลงกัดต่อย แมงป่องหรือตะขาบกัด งูกัด ถูกแมงกะพรุนไฟ เลือดกำเดาไหล ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก อาหารหรือสิ่งของติดคอ วัตถุเข้าตา กระจกหัก ผู้ป่วยเป็นลม วิธีการปฐมพยาบาลอื่นๆ โปรดระบุ.....	
3	วิธีการเลือกใช้ยา การตรวจสอบคำแนะนำเรื่องเวลาในการใช้ยา และวันหมดอายุ การตรวจสอบสภาพยาเบื้องต้น การเก็บรักษา อาการที่ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ยาสามัญประจำบ้าน รายการยาที่ควรมีสำรองไว้ในบ้าน วิธีการเลือกใช้อื่นๆ โปรดระบุ.....	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
4	การออกกำลังกาย	
	หลักการออกกำลังกาย	
	วิธีการออกกำลังกาย	
	ประโยชน์ของการออกกำลังกาย	
	การออกกำลังกายอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ท่านต้องการให้เด็กต่างค้ำวเรียนรู้ในด้านสุขภาพร่างกายในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

.....

ด้านสุขอนามัย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
ท่านมีความคิดเห็นว่าเด็กต่างค้ำวควรได้รับการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
5	วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ ส่วนตัว	
	การรักษาความสะอาดฟัน	
	การรักษาความสะอาดมือ	
	การรักษาความสะอาดเท้า	
	การรักษาความสะอาดเล็บ	
	การรักษาความสะอาดร่างกาย	
	การทำความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม	
	วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัวอื่นๆ โปรดระบุ	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
6	หลักการดูแลบ้าน	
	การทำความสะอาด	
	การจัดสรรพื้นที่การใช้งานอย่างเป็นสัดส่วน	
	การตกแต่งให้สวยงาม	
	การจัดบ้านให้ปลอดภัย	
หลักการดูแลบ้านอื่นๆ โปรดระบุ.....		
7	วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย	
	การคัดแยกขยะ	
	การทำปุ๋ยหมัก	
	การฝังกลบ	
	การเผาขยะ	
	การนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่	
วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอื่นๆ โปรดระบุ.....		

ท่านต้องการให้เด็กต่างค้ำวเรียนรู้ในด้านสุขอนามัยในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

ด้านโภชนาการ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
 ท่านมีความคิดเห็นว่าเด็กต่างค้ำวควรได้รับการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
8	วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์	
	ทานอาหารให้ครบ 3 มื้อ	
	ทานอาหารให้ครบ 5 หมู่	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
	ทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย	
	ทานอาหารสดและใหม่	
	หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด	
	ดื่มน้ำและนมให้เป็นนิสัย	
	วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์อื่นๆ โปรดระบุ	
9	วิธีการเก็บรักษาอาหาร	
	ประเภทเนื้อสัตว์	
	ประเภทผักและผลไม้	
	ประเภทไขมัน เช่น น้ำมัน เนย	
	ประเภทข้าวและแป้ง	
	ประเภทเครื่องปรุงรส	
	ของแห้ง	
	อาหารกระป๋อง	
	วิธีการเก็บรักษาอาหารอื่นๆ โปรดระบุ.....	
10	โรคที่เกิดจากทุพโภชนาการ	
	โรคขาดสารอาหาร	
	โรคอ้วน	
	โรคเหน็บชา	
	โรคคอพอก	
	โรคปากนกกระจอก	
	โรคเกาต์	
	โรคเบาหวาน	
	โรคไต	
	โรคอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ท่านต้องการให้เด็กต่างด้าวเรียนรู้ในด้าน โภชนาการ ในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้
 ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก
 ต่างด้าว

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
 ท่านมีความคิดเห็นว่าเด็กต่างด้าวควรได้รับวิธีการใดในการเรียนรู้

- _____ การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
- _____ การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น
- _____ การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย
- _____ การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง
- _____ การเรียนรู้ในลักษณะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- _____ การเรียนรู้ที่มีการทำโครงการ/โครงการ
- _____ การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
- _____ การเรียนรู้ที่มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษา
- _____ การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง
- _____ การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ
- _____ อื่นๆ

เครื่องมือที่ 2

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

คำชี้แจง

แบบสอบถามความต้องการสำหรับเด็กต่างด้าวในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง และตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านสุขภาพร่างกาย

ด้านสุขอนามัย

ด้านโภชนาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ

1) 10 ปี

2) 11 ปี

3) 12 ปี

4) 13 ปี

5) 14 ปี

6) 15 ปี

3. ท่านอาศัยอยู่กับ

1) บิดา

2) มารดา

3) บิดาและมารดา

4) ญาติ

5) เพื่อน

6) อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความต้องการในด้านเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

ด้านสุขภาพร่างกาย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่าท่านมีความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
1	การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ	
	โรคเอดส์	
	โรคไข้เลือดออก	
	โรคมือเท้าปาก	
	โรคคอติบ	
	โรคอีสุกอีใส	
	โรคบาดทะยัก	
	โรคตาแดง	
	โรคอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
2	วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แผลถลอก ถูกของมีคมบาด แมลงเข้าหู แมลงกัดต่อย แมงป่องหรือตะขาบกัด งูกัด ถูกแมงกะพรุนไฟ เลือดกำเดาไหล ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก อาหารหรือสิ่งของติดคอ วัตถุเข้าตา กระจกหัก ผู้ป่วยเป็นลม วิธีการปฐมพยาบาลอื่นๆ โปรดระบุ.....	
3	วิธีการเลือกใช้ยา การตรวจสอบคำแนะนำเรื่องเวลาในการใช้ยา และวันหมดอายุ การตรวจสอบสภาพยาเบื้องต้น การเก็บรักษา อาการที่ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ยาสามัญประจำบ้าน รายการยาที่ควรมีสำรองไว้ในบ้าน วิธีการเลือกใช้อื่นๆ โปรดระบุ.....	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
4	การออกกำลังกาย	
	หลักการออกกำลังกาย	
	วิธีการออกกำลังกาย	
	ประโยชน์ของการออกกำลังกาย	
	การออกกำลังกายอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ท่านต้องการเรียนรู้ในด้านสุขภาพร่างกายในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

ด้านสุขอนามัย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
 ท่านมีความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
5	วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ ส่วนตัว	
	การรักษาความสะอาดฟัน	
	การรักษาความสะอาดมือ	
	การรักษาความสะอาดเท้า	
	การรักษาความสะอาดเล็บ	
	การรักษาความสะอาดร่างกาย	
	การทำความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม	
	วิธีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัวอื่นๆ โปรดระบุ	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
6	หลักการดูแลบ้าน	
	การทำความสะอาด	
	การจัดสรรพื้นที่การใช้งานอย่างเป็นสัดส่วน	
	การตกแต่งให้สวยงาม	
	การจัดบ้านให้ปลอดภัย	
หลักการดูแลบ้านอื่นๆ โปรดระบุ.....		
7	วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย	
	การคัดแยกขยะ	
	การทำปุ๋ยหมัก	
	การฝังกลบ	
	การเผาขยะ	
	การนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่	
วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอื่นๆ โปรดระบุ.....		

ท่านต้องการเรียนรู้ในด้านสุขอนามัยในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

ด้านโภชนาการ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
 ท่านมีความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระใดมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
8	วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์	
	ทานอาหารให้ครบ 3 มื้อ	
	ทานอาหารให้ครบ 5 หมู่	

ข้อ	รายการ	ความต้องการ
	ทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย	
	ทานอาหารสดและใหม่	
	หลีกเลี่ยงอาหารรสจัด	
	ดื่มน้ำและนมให้เป็นนิสัย	
	วิธีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์อื่นๆ โปรดระบุ	
9	วิธีการเก็บรักษาอาหาร	
	ประเภทเนื้อสัตว์	
	ประเภทผักและผลไม้	
	ประเภทไขมัน เช่น น้ำมัน เนย	
	ประเภทข้าวและแป้ง	
	ประเภทเครื่องปรุงรส	
	ของแห้ง	
	อาหารกระป๋อง	
	วิธีการเก็บรักษาอาหารอื่นๆ โปรดระบุ.....	
10	โรคที่เกิดจากทุพโภชนาการ	
	โรคขาดสารอาหาร	
	โรคอ้วน	
	โรคเหน็บชา	
	โรคคอพอก	
	โรคปากนกกระจอก	
	โรคเกาต์	
	โรคเบาหวาน	
	โรคไต	
	โรคอื่นๆ โปรดระบุ.....	

ท่านต้องการเรียนรู้ในด้านโภชนาการในประเด็นที่นอกเหนือจากนี้อะไรบ้าง

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในด้านวิธีการที่ใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้
 ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก
 ต่างดาว

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของท่าน ว่า
 ท่านมีความต้องการที่จะใช้วิธีการใดในการเรียนรู้

- _____ การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
- _____ การเรียนรู้ที่เน้นให้มีการแสดงความคิดเห็น
- _____ การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย
- _____ การเรียนรู้จากการชมวีดิทัศน์หรือจากการปฏิบัติจริง
- _____ การเรียนรู้ในลักษณะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- _____ การเรียนรู้ที่มีการทำโครงการ/โครงการ
- _____ การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
- _____ การเรียนรู้ที่มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษา
- _____ การเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์จำลอง
- _____ การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นส่วนประกอบ
- _____ อื่นๆ

เครื่องมือที่ 3

แผนกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและ
แก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กต่างด้าว

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ปั้นดินทายใจ

ระยะเวลา 60 นาที (1 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนิทสนมและรู้จักซึ่งกันและกันมากขึ้น มีจินตนาการ มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น และเป็นการละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจับคู่ 2 คน
2. ผู้วิจัยแจกดินน้ำมันให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคู่ คู่ละ 2 ก้อน
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคู่ปั้นดินน้ำมันให้เป็นรูปสัตว์ที่ตนเองชื่นชอบ โดยห้ามบอกให้คู่อื่นทราบก่อนว่าสัตว์นั้นคืออะไร
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะนำตัวและแสดงดินน้ำมันรูปสัตว์ที่คู่ตนเองปั้นเสร็จแล้วให้คู่อื่นๆ ดู จากนั้นจึงให้คู่อื่นๆ ทายว่าดินน้ำมันที่ปั้นนั้นเป็นรูปสัตว์อะไร แล้วจึงเฉลยพร้อมบอกเหตุผลว่าทำไมจึงชอบสัตว์ชนิดนั้น ปฏิบัติเช่นนี้จนครบทุกคน

สื่อและอุปกรณ์

1. ดินน้ำมัน

การประเมินผล

การสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีความสนิทสนมเป็นกันเองมากขึ้น

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ปัด ปัด ปัด

ระยะเวลา 600 นาที (10 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ตลอดจนมีความสามารถในการออกกำลังกายอย่างถูกวิธี และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

หลักการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยแสดงบทบาทสมมติเพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการไม่รู้หลักการที่ถูกต้องในการออกกำลังกาย	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการแสดงบทบาทสมมติด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ผู้วิจัยแจกใบคำตอบให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน จากนั้นจึงตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามในแต่ละข้อว่าถูกหรือผิดลงในใบคำตอบ แล้วจึงเฉลยโดยเรียงลำดับคะแนน ผู้ที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกจะได้รับรางวัล ส่วน 3 อันดับสุดท้ายต้องถูกลงโทษโดยการแสดงท่าทางประกอบเพลง	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเขียนแผนผังความคิด (My Mapping) ของตนเอง โดยหัวข้อที่กำหนดคือ “หลักการออกกำลังกายที่ถูกต้อง”	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนนำเสนอแผนผังความคิด (My Mapping) ของตนเองโดยผู้วิจัยจะทำการรวบรวมเพื่อสรุปเป็นแผนผังความคิดของส่วนรวม	
6. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเดินแอโรบิกโดยผู้วิจัยเป็นผู้นำในการเดิน และผลัดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำเดินกันเอง	การนำไปประยุกต์ใช้
7. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำหลักการออกกำลังกายไปใช้ในการปฏิบัติจริง โดยผู้วิจัยจะแจกใบบันทึกการออกกำลังกายให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนได้จดบันทึกข้อมูลการออกกำลังกายของตนเองเป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที	

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบคำตอบ
2. รางวัล (สมุด)
3. กระดาษ A4 ดินสอ ยางลบ ดินสอสี
4. เพลงประกอบการเดินแอโรบิก
5. ใบบันทึกการออกกำลังกาย

การประเมินผล

1. ประเมินจากแผนผังความคิด (My Mapping) ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากใบบันทึกการออกกำลังกาย

ใบบันทึกการออกกำลังกาย

ชื่อชื่อเล่น.....อายุ.....ปี

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 1

วันที่

เวลา ตั้งแต่น. ถึงน.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 2

วันที่

เวลา ตั้งแต่น. ถึงน.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 3

วันที่

เวลา ตั้งแต่น. ถึงน.

วิธีที่ใช้

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 1

วันที่

เวลา ตั้งแต่น. ถึงน.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 2

วันที่

เวลา ตั้งแต่น. ถึงน.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 3

วันที่

เวลา ตั้งแต่ น. ถึง น.

วิธีที่ใช้

สัปดาห์ที่ 3

ครั้งที่ 1

วันที่

เวลา ตั้งแต่ น. ถึง น.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 2

วันที่

เวลา ตั้งแต่ น. ถึง น.

วิธีที่ใช้

ครั้งที่ 3

วันที่

เวลา ตั้งแต่ น. ถึง น.

วิธีที่ใช้

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3
เรื่อง ปิงปอง..ไข้เลือดออก

ระยะเวลา 300 นาที (5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ตลอดจนมีความสามารถในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์เมื่อตนเองหรือคนรอบข้างเป็นโรคไข้เลือดออกได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

โรคไข้เลือดออก

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยเล่านิทาน “กุงกิงเป็นไข้เลือดออก” ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟัง	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการฟังนิทานด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเล่นเกม “ปิงปอง..ไข้เลือดออก” ซึ่งในเกมเป็นลักษณะการตั้งคำถาม แล้วกำหนดตัวเลือกไว้ 3 คำตอบ โดยจะมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว แต่ละกลุ่มจะได้ป้ายเพื่อใช้ยกในการตอบคำถาม โดยผู้วิจัยจะกำหนดเวลาให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันคิดเพื่อเลือกคำตอบตามความคิดเห็นของกลุ่ม จากนั้นจึงเฉลยเพื่อให้คะแนนแก่กลุ่มที่ตอบถูก ซึ่งเกมนี้จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้และเข้าใจในโรคไข้เลือดออกมากขึ้น	

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือนิทาน
2. ป้ายคำตอบ
3. ใบงาน
4. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

ใบงาน
เรื่อง โรคไขเลือดออก

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

- ชื่อกลุ่ม
- ชื่อหัวหน้ากลุ่ม
- ชื่อเลขานุการ
- ชื่อสมาชิกกลุ่ม
1.
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.

สถานการณ์

สมชายเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขาเป็นเด็กเรียนหนังสือเก่งแต่มีฐานะยากจน บ้านของเขาอยู่ในชุมชนแออัด มีคลองตัดผ่านหลังบ้าน ซึ่งในคลองนั้นมีแต่สิ่งสกปรก น้ำเน่าเสีย อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง อยู่ดีๆ เขาก็ไม่ได้ไปโรงเรียนเป็นเวลาหลายวัน คุณครูบุญมีเป็นครูประจำชั้นของสมชายจึงได้ไปเยี่ยมสมชายที่บ้าน ครูบุญมีพบว่าสมชายมีอาการไข้ขึ้นสูง หน้าแดง ปวดศีรษะ และมีจุดแดงขึ้นตามตัว ครูบุญมีจึงรีบพาสมชายไปพบแพทย์แล้วปรากฏว่าสมชายเป็น ไขเลือดออก

1) ปัญหาที่ทำให้สมชายเป็นโรคไข้เลือดออกคืออะไร

.....

.....

.....

2) ทางเลือกในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของสมชายที่เป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4

เรื่อง ช็อต ช็อต ช็อต

ระยะเวลา 300 นาที (5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในเรื่องการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าช็อต รวมทั้งมีความกล้าที่จะตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

วิธีการปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ไฟฟ้าช็อตให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ชม เพื่อนำไปคิดพิจารณา	การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการยกกรณีตัวอย่างด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. ผู้วิจัยบรรยายถึงสาเหตุหรือความเสี่ยงต่อการโดนไฟฟ้าช็อตอาการของผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต พร้อมทั้งสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติในการช่วยเหลือผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต	
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
7. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงาน
2. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงทำกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

ใบงาน
เรื่อง การปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟฟ้าช็อต

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อกลุ่ม

สถานการณ์

ชมพู่และส้มโอเป็นเพื่อนที่นอนห้องเดียวกัน กลางดึกคืนหนึ่งชมพู่รู้สึกปวดปัสสาวะ จึงลุกขึ้นมาด้วยสภาพงัวเงียเพื่อไปเข้าห้องน้ำ ขณะที่เปิดไฟห้องน้ำนั่นเองชมพู่ได้เหย่นิ้วเข้าไปในเต้าเสียบโดยไม่ทันตั้งตัวจึงถูกไฟช็อตขึ้นทันที ส้มโอได้ยินเสียงและตกใจมาก พอกับแม่ก็ไม่อยู่บ้านเพราะไปงานเลี้ยงยังไม่กลับ ส้มโอจึงต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

1) ปัญหาในสถานการณ์ข้างต้นคืออะไร

.....

.....

.....

2) ทางเลือกในการช่วยเหลือชมพู่ที่เป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5

เรื่อง กล้องยาวิเศษณ์

ระยะเวลา 270 นาที (4.5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญ ชนิด และสรรพคุณของยาสามัญประจำบ้าน อีกทั้งยังมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อเลือกใช้ยาให้ตรงกับอาการป่วยได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

วิธีการเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้าน

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์
2. ผู้วิจัยแจกกล่องยาสามัญประจำบ้านพร้อมภาพอาการป่วยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันจับคู่ยาสามัญประจำบ้านให้ตรงกับภาพอาการป่วย	
3. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการทำกิจกรรมด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ผู้วิจัยบรรยายถึงหลักการเลือกใช้ยาที่ถูกต้อง พร้อมทั้งเปิดวิดีโอทัศน์	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. ชุดกิจกรรม (กล่องยาสามัญประจำบ้าน+ภาพอาการป่วย)
2. สื่อวีดิทัศน์
3. ใบงาน
4. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

ใบงาน
เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อกลุ่ม

สถานการณ์

ดิ่ง ต้อย แต้้ม ต๋อ เป็นพี่น้องกัน ซึ่งดิ่งเป็นพี่สาวคนโต รองลงมาคือ ต้อย แต้้ม และต๋อ ตามลำดับ อยู่มาวันหนึ่งทั้งสี่คนต้องอยู่บ้านกันตามลำพัง เนื่องจากพ่อและแม่ต้องไปทำงานที่ต่างจังหวัด แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ต้อย แต้้ม และต๋อ มีอาการปวดท้อง ท้องอืด แน่นท้อง ดิ่งผู้เป็นคนโตจึงพยายามช่วยน้องๆ โดยเธอรีบวิ่งไปที่ตู้ยาสามัญประจำบ้าน แต่ปัญหา คือ เธอไม่รู้ว่าควรจะใช้ยาอย่างไร

1) ปัญหาของดิ่งคืออะไร

.....
.....
.....

2) ทางเลือกในแก้ไขปัญหของดิ่งที่เป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6

เรื่อง แมงกินฟัน

ระยะเวลา 300 นาที (5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนักถึงปัญหาฟันผุ และได้เรียนรู้ถึงวิธีการแก้ไข ตลอดจนป้องกันปัญหาฟันผุ มีความรู้เรื่องการรักษาความสะอาดฟัน เพื่อก่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดีภายในช่องปาก

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

วิธีการรักษาความสะอาดฟัน

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมการ์ตูนมารูโกะ ตอน ปวดฟัน	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการชมการ์ตูนด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ผู้วิจัยแจกแปรงสีฟันให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน จากนั้นจึง สาธิตวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้อง โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติ ตาม พร้อมทั้งอธิบายวิธีการดูแลรักษาฟันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ฟันผุ หรือถ้าฟันผุควรมีข้อปฏิบัติอย่างไร	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของ กลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. สื่อวีดิทัศน์ (การ์ตูนมารูโกะ ตอน ปวดฟัน)
2. แปรงสีฟัน
3. ไบงาน
4. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงทำกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถามในไบงาน

ใบงาน
เรื่อง การรักษาความสะอาดฟัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อกลุ่ม

สถานการณ์

ปลายฟ้าเป็นเด็กหญิงที่น่ารัก แก้มยุ้ย รูปร่างอ้วนท้วนสมบูรณ์ ปลายฟ้าเป็นเด็กที่กินง่าย กินได้ทุกอย่าง กินได้ทุกเวลาไม่ว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืน แล้วเธอมักจะหลับไปโดยที่ยังไม่ได้แปรงฟัน อยู่มาวันหนึ่งปลายฟ้าร้องไห้เสียงดังมากพร้อมกับเอามือจับแก้มอย่างทรมาน ทั้งพ่อและแม่ต่างตกใจและรีบวิ่งเข้าไปดู เพื่อถามว่าเพราะเหตุใดปลายฟ้าจึงร้องไห้

1) ทำไมปลายฟ้าจึงร้องไห้

.....

.....

.....

2) ทางเลือกในการช่วยเหลือปลายฟ้าที่เป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7

เรื่อง บ้านน่าอยู่

ระยะเวลา 300 นาที (5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ถึงการจัดตกแต่งที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยต่อตนเองและสมาชิกในครอบครัว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคำนึงถึงความปลอดภัยภายในบ้าน และสามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขที่พักของตนให้มีความน่าอยู่และปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

หลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการได้รับบาดเจ็บจากสิ่งของภายในบ้านด้วยการถาม-ตอบ	การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ และ การค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. ผู้วิจัยบรรยายถึงหลักการที่ถูกต้องในการจัดบ้านให้ปลอดภัย	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มวาดรูป 2 รูป โดยรูปหนึ่งเป็นรูปที่แสดงถึงการจัดบ้านที่ไม่ปลอดภัย ส่วนอีกรูปหนึ่งแสดงถึงความปลอดภัย ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับโจทย์ในการวาดรูปที่แตกต่างกัน คือ ห้องนั่งเล่น ห้องครัว และห้องน้ำ	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอรูปภาพของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ดินสอ ขางลบ ไม้บรรทัด สี

การประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงทำกิจกรรม
2. ประเมินจากผลงาน คือ รูปที่แต่ละกลุ่มวาดสำเร็จแล้ว

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

เรื่อง ขยะ (ไม่) ไร้ค่า

ระยะเวลา 300 นาที (5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของขยะหรือสิ่งของเหลือใช้ เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์หรือตัดแปลง เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

หลักการจัดบ้านให้ปลอดภัย

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ที่เกี่ยวกับการช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ชม	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการชมวิดีโอทัศน์ด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ผู้วิจัยให้ความรู้ถึงการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ พร้อมทั้งยกตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ที่ได้จากสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มประดิษฐ์สิ่งของที่มีประโยชน์ จากวัสดุที่ผู้วิจัยกำหนดให้ โดยแต่ละกลุ่มจะมีวัสดุหลักที่แตกต่างกัน คือ ไม้ไอศกรีม กลองนม และขวดน้ำอัดลม ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันระดมสมองเพื่อช่วยกันประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุที่กลุ่มตนเองได้รับให้สำเร็จ	การสรุปสร้างความรู้ใหม่

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. สื่อวีดิทัศน์
2. กล้องนม ไม้ไอศกรีม ขวดน้ำอัดลม กาว กรรไกร สีโปสเตอร์ กระดาษสี

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่าสามารถร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาเพื่อให้สิ่งประดิษฐ์ของกลุ่มตนเองสำเร็จได้

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9

เรื่อง เมืองอาหารดี

ระยะเวลา 90 นาที (3 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ในเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและเห็นความสำคัญของสารอาหารในแต่ละหมู่ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทานอาหาร เพื่อให้ครบ 5 หมู่

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

อาหารหลัก 5 หมู่

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมการ์ตูน เรื่อง “เมืองอาหารดี”	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการชมการ์ตูนด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ผู้วิจัยบรรยายเรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ พร้อมกับการเปิดวิดีโอทัศน์ ประกอบการบรรยาย	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่ และ การนำไปประยุกต์ใช้
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มจับคู่รูปภาพอาหาร และ ประโยชน์ให้ตรงกับหมู่ของอาหาร	

สื่อและอุปกรณ์

1. สื่อวิดีโอทัศน์ (การ์ตูน เรื่อง เมืองอาหารดี, อาหารหลัก 5 หมู่)
2. ชุดกิจกรรม (รูปภาพอาหาร + ป้ายประโยชน์ของอาหาร + ป้ายอาหารหลัก 5 หมู่)

การประเมินผล

ประเมินจากชุดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10

เรื่อง อย่าปล่อยให้หิว

ระยะเวลา 180 นาที (3 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นถึงความสำคัญของโภชนาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคขาดสารอาหาร ตลอดจนมีความตระหนักและสามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัว ไม่ให้เกิดภาวะทุพโภชนาการได้

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

โรคขาดสารอาหาร

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมวีดิทัศน์ เรื่อง “Hungry children in Africa”	การสร้างและกระตุ้น ประสบการณ์
2. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจากการชมวีดิทัศน์ด้วยการถาม-ตอบ	การค้นหาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
4. ผู้วิจัยอธิบายใบความรู้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่ม	
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของ กลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “Hungry children in Africa”
2. ใบความรู้ / ใบงาน
3. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

ใบความรู้

โรคขาดสารอาหาร

คือ โรคที่เกิดจากภาวะโภชนาการบกพร่องทำให้ร่างกายขาดสารอาหารบางชนิด มีสาเหตุดังนี้

1. รับประทานอาหารไม่เพียงพอ ซึ่งไม่มีอะไรทดแทนในการป้องกันโรคอาจเนื่องมาจากความยากจน ห่วงไกลความเจริญและแหล่งอาหาร

2. รับประทานอาหารไม่ถูกต้อง อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ ในการเลือกมารับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ

3. รับประทานอาหารไม่ถูกต้อง หรือมีความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับการรับประทานอาหารจากผลวิจัยพบว่าขาดธาตุเหล็กมีผลกระทบไม่เฉพาะเด็กหญิง เท่านั้นเพราะธาตุเหล็กทำให้มีสมาธิในการเรียนมีความผิดปกติของร่างกาย เช่น มีโรคประจำตัว

สาเหตุของโรคขาดสารอาหาร

เกิดจากพฤติกรรมและนิสัยส่วนตัวในการกินอาหาร และด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (ฐานะยากจน) จึงทำให้เด็กต้องกินอาหารเท่าที่พ่อแม่จะหามาได้ การดูแลเรื่องการกินอาหาร (โภชนาการ) ของเด็กในวัยเรียนเหล่านี้ จะเห็นว่าเด็กไม่ได้กินตามหลักโภชนาการ แต่กินเพียงเพื่อให้อิ่มท้องและอยู่รอดเท่านั้น ส่วนมากคนที่มีความสำคัญที่ต้องคอยดูแลในเรื่อง โภชนาการของเด็ก คือ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู (ญาติ) ที่ไม่ค่อยมีเวลา หรือตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงทำให้เด็กเกิดโรคขาดสารอาหารโดยไม่รู้ตัว

โรคขาดสารอาหารเป็นปัญหาที่สำคัญ

ของประชากรและเป็นสาเหตุให้เด็กมีอัตราการเสียชีวิตที่สูงขึ้น หากไม่ถึงกับเสียชีวิต ร่างกายก็จะแคระแกร็น ไม่เจริญเติบโต ทั้งทางด้านพฤติกรรมและสังคม การแก้ไขปัญหาโรคขาดสารอาหารที่เกิดกับเด็ก ทำได้โดยการทำให้ประชาชนตระหนักถึงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพราะนมแม่มีสารอาหารที่สมบูรณ์และดีที่สุด สำหรับใช้เลี้ยงทารก หากเป็นไปได้ควรให้เด็กได้ดื่มนมวัวหรือนมถั่วเหลืองด้วย

ใบงาน
เรื่อง โรคขาดสารอาหาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อกลุ่ม

1) จากปัญหาโรคขาดสารอาหารนักเรียนคิดว่าทางเลือกในแก้ไขปัญหานั้นเป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญห

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11

เรื่อง อยู่กับฉันนานๆ นะๆ

ระยะเวลา 270 นาที (4.5 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเก็บรักษาอาหาร ตลอดจนมีทักษะความสามารถในการเก็บรักษาอาหารที่ตนเองและครอบครัวรับประทานเพื่อเป็นการถนอมอาหารได้อย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะอาหารประเภทผักและผลไม้

เนื้อหาสาระของกิจกรรม

การเก็บรักษาอาหารประเภทผักและผลไม้

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม	ขั้นตอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ จากประสบการณ์
1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมในประเด็นการเน่าเสียของอาหารที่ทานในแต่ละวันด้วยการถาม-ตอบ	การสร้างและกระตุ้นประสบการณ์ และการค้นหาแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. ผู้วิจัยบรรยายถึงวิธีการเก็บรักษาและการถนอมอาหารประเภทผักและผลไม้	การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน	
4. ผู้วิจัยสาธิตวิธีการเก็บรักษาผักและผลไม้ และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติตาม	การสรุปสร้างความรู้ใหม่
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน	
6. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานของกลุ่มตนเอง	การนำไปประยุกต์ใช้

สื่อและอุปกรณ์

1. ตัวอย่างผักและผลไม้
2. กระดาษแข็ง ผ้าขาวบาง แก้ว ถังพลาสติกใส ขางมัดของ
3. ใบงาน
4. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงทำกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถามในใบงาน

ใบงาน
เรื่อง การเก็บรักษาอาหาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อกลุ่ม

สถานการณ์

ครอบครัวของณเดชอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ ที่ค่อนข้างห่างไกล ห่างไกลความเจริญ น้ำไฟเข้าไม่ถึง นานครั้งแม่ของณเดชถึงจะได้เข้าเมืองเพื่อไปซื้ออาหารที่ตลาดเพราะว่าระยะทางจากหมู่บ้านของเขาไปยังตลาดนั้นค่อนข้างไกล อาหารสดโดยเฉพาะผักและผลไม้ที่แม่ณเดชซื้อมานั้นมักจะเก็บไว้ทานได้ไม่นานนัก ซักพักก็เริ่มเน่าเสีย จึงทำให้ครอบครัวของเขาสิ้นเปลืองเงินและทานอาหารได้ไม่คุ้มค่า

1) ปัญหาของครอบครัวณเดชคืออะไร

.....
.....
.....

2) ทางเลือกในแก้ไขปัญหของครอบครัวณเดชที่เป็นไปได้มี ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2

ข้อดี

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 3

ข้อดี

ข้อเสีย.....

3) ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ

4) เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเลือกวิธีข้างต้นในการแก้ไขปัญหา

.....
.....
.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12

เรื่อง สุขภาพร่างกาย สุขอนามัย โภชนาการ

ระยะเวลา 180 นาที (3 ชั่วโมง)

จำนวน 30 คน

วัตถุประสงค์

เพื่อสรุปเนื้อหาความรู้ทั้งหมดของกิจกรรม พร้อมวัดระดับความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการสอบถามถึงปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งเสริมในการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอีกครั้ง
2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถาม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ และแสดงความคิดเห็นในส่วนของปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งเสริมในการจัดกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1. แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างค้ำว
2. แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การประเมินผล

ประเมินจากแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด

เครื่องมือที่ 4

แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

คำชี้แจง

แบบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง และตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสุขอนามัย และด้านโภชนาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านคิดว่าถูกต้อง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสุขอนามัย และด้านโภชนาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสุขอนามัย และด้านโภชนาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2.อายุ

1) 10 ปี 2) 11 ปี 3) 12 ปี

4) 13 ปี 5) 14 ปี 6) 15 ปี

3. ท่านอาศัยอยู่กับ

1) บิดา 2) มารดา

3) บิดาและมารดา 4) ญาติ

5) เพื่อน 6) อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านคิดว่าถูกต้อง

ข้อคำถาม	ถูก	ผิด
ด้านสุขภาพร่างกาย		
1. เราควรออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน		
2. เราควรออกกำลังกายขั้นต่ำครั้งละ 2 ชั่วโมง		
3. โรคไข้เลือดออกมีกระบาดในฤดูฝน		
4. เราไม่ควรใส่รองเท้าขณะปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อต		
5. การเลือกซื้อยาสามัญประจำบ้านต้องตรวจสอบคุณภาพของยา วันหมดอายุ วิธีการใช้ยา ข้อควรระวัง และผู้ผลิตยา		
ด้านสุขอนามัย		
6. การแปรงฟันผิดวิธี ทำให้ฟันไม่สะอาด ฟันสึกกร่อน และเหงือกกร่อน		
7. การแปรงฟันแต่ละครั้งควรใช้เวลา 15 นาที		
8. การจัดบ้านให้ปลอดภัยควรเลือกใช้เครื่องเรือนที่ทันสมัย มีเหลี่ยมมุม		
9. อุปกรณ์ในบ้านควรแยกให้เป็นสัดส่วน		
10. การช่วยลดขยะมูลฝอยเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อน		
ด้านโภชนาการ		
11. ผักและผลไม้ให้ประโยชน์เหมือนกัน คือ วิตามินและแร่ธาตุ		
12. น้ำมันจากพืชและน้ำมันจากสัตว์เป็นอาหารคนละหมู่กัน		
13. การดอง กวน หรือตากแห้ง สามารถทำให้ผักและผลไม้เก็บไว้ทานได้เป็นเวลานาน		
14. โรคขาดสารอาหารมีอาการแตกต่างกันไปตามสารอาหารที่ขาด		
15. การทานอาหารให้อิ่มท้องทำให้ไม่เป็นโรคขาดสารอาหาร		

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

โดย	มากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
	มาก	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	ปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
	น้อย	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยครั้ง
	น้อยที่สุด	หมายถึง	แทบจะไม่ได้ปฏิบัติเลย

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพร่างกาย					
1. นักเรียนออกกำลังกายในช่วงเวลาที่เหมาะสม					
2. นักเรียนออกกำลังกายด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง					
3. นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบริเวณบ้านของตนเอง					
4. นักเรียนสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อตได้					
5. นักเรียนสามารถเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านได้ตรงกับอาการป่วย					
ด้านสุขอนามัย					
6. นักเรียนแปรงฟันทุกเช้าและก่อนนอน					
7. นักเรียนแปรงฟันตามขั้นตอนอย่างถูกวิธี					
8. นักเรียนเก็บของใช้ภายในบ้านอย่างเป็นสัดส่วน					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9. นักเรียนนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติก ถุงผ้า แกลลอนน้ำ					
10. นักเรียนนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็น สิ่งของชิ้นใหม่					
ด้านโภชนาการ					
11. นักเรียนทานอาหารครบ 3 มื้อ					
12. นักเรียนทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่					
13. นักเรียนแปรรูปผักและผลไม้เพื่อให้เก็บไว้ได้นาน					
14. นักเรียนเก็บรักษาผักและผลไม้แต่ละประเภทได้อย่างถูกวิธี					
15. นักเรียนบริโภคสารอาหารแต่ละชนิดอย่างพอเหมาะ ไม่มากหรือน้อยเกินไป					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพร่างกาย					
1. นักเรียนเชื่อว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ร่างกายแข็งแรง					
2. นักเรียนเชื่อว่าควรออกกำลังกายให้ถูกต้องตามหลักการ					
3. นักเรียนเชื่อว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคระบาดที่สามารถป้องกันได้					
4. หากนักเรียนเห็นเพื่อนกำลังถูกไฟช็อตนักเรียนจะรีบเข้าไปช่วยเหลืออย่างมีสติ					
5. นักเรียนเห็นความสำคัญของยาสามัญประจำบ้าน					
ด้านสุขอนามัย					
6. นักเรียนเชื่อว่าการแปรงฟันทุกเช้าเย็นเป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติ					
7. นักเรียนเชื่อว่าควรแปรงฟันอย่างถูกวิธี					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
8. นักเรียนคำนึงถึงความปลอดภัยของคนในครอบครัวเป็นสำคัญในการจัดบ้าน					
9. นักเรียนเชื่อว่าการช่วยลดขยะเป็นหน้าที่ของทุกคน					
10. นักเรียนเชื่อว่าการนำสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และช่วยลดปริมาณขยะได้					
ด้านโภชนาการ					
11. นักเรียนเห็นความสำคัญในการทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่					
12. นักเรียนเชื่อว่าอาหารทุกหมู่มีความสำคัญเท่ากัน					
13. นักเรียนเห็นความสำคัญในการเก็บรักษาอาหารทุกชนิด					
14. นักเรียนเชื่อว่าการแปรรูปเป็นวิธีการเก็บรักษาอาหารได้นานที่สุด					
15. นักเรียนเชื่อว่านักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากโรคขาดสารอาหารได้					

เครื่องมือที่ 5

แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

คำชี้แจง

แบบสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง และตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

โปรดตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ปัจจุบันท่าน อายุ _____ ปี
3. ตำแหน่ง _____
4. ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหของเด็กต่างด้าว

รายการประเมิน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาเรื่องเนื้อหาสาระในการสอน					
2. ปัญหาเรื่องวิธีการให้ความรู้ของวิทยากร					
3. ปัญหาเรื่องเอกสารและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
4. ปัญหาเรื่องสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
5. ปัญหาเรื่องสถานที่ในการจัด					
6. ปัญหาเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรม					
7. ปัญหาเรื่องอาหารกลางวัน อาหารว่าง และเครื่องดื่ม					
8. ปัญหาในกิจกรรมปั่นดินทายใจ					
9. ปัญหาในกิจกรรมปิด ปี ปิด					
10. ปัญหาในกิจกรรมป้องกัน..ใช้เลือดออก					
11. ปัญหาในกิจกรรมขีด ขีด ขีด					
12. ปัญหาในกิจกรรมกล่องหัวใจพิเศษ					
13. ปัญหาในกิจกรรมแมงกิ้นฟัน					
14. ปัญหาในกิจกรรมบ้านน่าอยู่					
15. ปัญหาในกิจกรรมขยะ (ไม่) ไร้ค่า					
16. ปัญหาในกิจกรรมเมืองอาหารดี					
17. ปัญหาในกิจกรรมอยู่กับฉันนานๆ นะๆ					
18. ปัญหาในกิจกรรมอย่าปล่อยให้หิว					
19. ปัญหาในกิจกรรมสุขภาพร่างกาย สุขอนามัย โภชนาการ					
20. ปัญหาในการประเมินผล					

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

ข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่านคือ

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

ตามความคิดเห็นของท่านมีอะไรบ้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

ปัจจัยด้านความรู้ทางทฤษฎีของผู้สอน

.....

.....

.....

.....

ปัจจัยด้านเทคนิคการสอนของผู้สอน

.....

.....

.....
.....
ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
ปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
ปัจจัยด้านนโยบายของมูลนิธิ

.....
.....
.....
.....
.....
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ ตามความคิดของท่านคือ

เครื่องมือที่ 6

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

คำชี้แจง

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

หมายถึง

พึงพอใจ

หมายถึง

เฉยๆ

หมายถึง

ไม่พึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของเด็กต่างด้าว

1. ประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรม			
2. ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการจัดกิจกรรม			
3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม			
4. นักเรียนมีความสุขระหว่างการจัดกิจกรรม			
5. นักเรียนมั่นใจว่าสามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติ ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาไปใช้ในชีวิตจริงได้			
6. วิธีการให้ความรู้ของผู้สอน			
7. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม			
8. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม			
9. สถานที่ในการจัด			
10. อาหารกลางวัน อาหารว่าง และเครื่องดื่ม			

ภาคผนวก จ
รูปภาพประกอบ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกัณทิมา กัลยาวัฒนพงศ์ เกิดวันที่ 13 มกราคม 2531 ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดุริยางค์ (เกียรตินิยมอันดับ2) มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาดุริยางค์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553